

Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej
na 31 grudnia 2019 roku i za rok obrotowy zakończony tego
dnia

Spis treści

Słownik	3
Podsumowanie	5
Podstawa sporządzenia	5
Działalność PZU Życie i wyniki operacyjne	5
System zarządzania	6
Profil ryzyka	6
Wycena dla celów wypłacalności	7
Zarządzanie kapitałem.....	8
A. Działalność i wyniki operacyjne.....	9
A.1. Działalność	9
A.2. Wynik z działalności ubezpieczeniowej.....	10
A.3. Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)	14
A.4. Wyniki z pozostałych rodzajów działalności	15
A.5. Wszelkie inne informacje	15
B. System zarządzania	16
B.1. Informacje ogólne o systemie zarządzania	16
B.2. Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji	22
B.3. System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności	24
B.4. System kontroli wewnętrznej	28
B.5. Funkcja audytu wewnętrznego.....	30
B.6. Funkcja aktuarialna.....	32
B.7. Outsourcing.....	32
C. Profil ryzyka.....	34
C.1. Ryzyko aktuarialne	37
C.2. Ryzyko rynkowe	40
C.3. Ryzyko kredytowe / ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta	42
C.4. Ryzyko płynności.....	43
C.5. Ryzyko operacyjne	44
C.6. Pozostałe istotne ryzyka	45
D. Wycena aktywów i zobowiązań	48
D.1. Aktywa	48
D.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	53
D.3. Inne zobowiązania	56
D.4. Alternatywne metody wyceny	61
D.5. Wszelkie inne informacje	63
E. Zarządzanie kapitałem	64
E.1. Środki własne	64
E.2. Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy	68
E.3. Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności.....	68
E.4. Różnice między formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym	68
E.5. Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności	68
Spis załączników	69

Słownik

- 1) **BEL** – najlepsze oszacowanie zobowiązań;
- 2) **DAC** – aktywowane koszty akwizycji;
- 3) **Dyrektywa WII** – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II);
- 4) **EIOPA** – Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (ang. European Insurance and Occupational Pensions Authority);
- 5) **Grupa Kapitałowa PZU, Grupa PZU** – PZU, jako spółka dominująca oraz jednostki zależne, w tym spółki zależne w rozumieniu obowiązujących przepisów o rachunkowości;
- 6) **IKZE** – Indywidualne Konto Zabezpieczenia Emerytalnego; indywidualna i dobrowolna forma systematycznego oszczędzania na przyszłą emeryturę (tzw. III filar systemu emerytalnego w Polsce); w przypadku PZU Życie prowadzona w formie ubezpieczenia na życie;
- 7) **Jednostka** – komórka lub jednostka organizacyjna PZU Życie;
- 8) **Jednostka zależna** – jednostka gospodarcza (w tym jednostka nie będąca spółką kapitałową, jak np. spółka cywilna, fundusz inwestycyjny), która pośrednio lub bezpośrednio kontrolowana jest przez PZU Życie; fakt sprawowania kontroli wynika z przesłanek opisanych w Międzynarodowym Standardzie Sprawozdawczości Finansowej 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”;
- 9) **Kierujący** – kierujący jednostką lub pionem;
- 10) **KNF, organ nadzoru** – Komisja Nadzoru Finansowego;
- 11) **Kodeks pracy** – Kodeks pracy z dnia 26 czerwca 1974 r. (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1040 z późn. zm.);
- 12) **LAC** – korekta z tytułu zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat;
- 13) **LTA** – metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko;
- 14) **MCR** – minimalny wymóg kapitałowy w systemie WII;
- 15) **MSSF** – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Komisję Europejską, które na 31 grudnia 2019 roku zostały opublikowane i weszły w życie;
- 16) **NBP** – Narodowy Bank Polski;
- 17) **oddziały PZU** - placówki terenowe PZU i PZU Życie, prowadzące działalność ubezpieczeniową w zakresie bezpośredniej obsługi klienta, w tym sprzedaży produktów;
- 18) **ORSA** – własna ocena ryzyka i wypłacalności (ang. own risk and solvency assessment, ORSA) – ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności, ciągłej zgodności z wymogami kapitałowymi i wymogami odnoszącymi się do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz istotności, z którą profil ryzyka odbiega od założeń leżących u podstaw kapitałowego wymogu wypłacalności, dokonywana na podstawie „Polityki przeprowadzania własnej oceny ryzyka i wypłacalności Grupy PZU, PZU SA i PZU Życie SA”, zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej oraz wytycznymi EIOPA;
- 19) **PIU** – Polska Izba Ubezpieczeń;
- 20) **PSR** – Polskie Standardy Rachunkowości, określone w ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, w szczególności rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. z 2016 r., poz. 562), rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (t. j. Dz.U. z 2017 r., poz. 277); w sprawach nieuregulowanych w ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, stosuje się odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości i/lub MSSF;
- 21) **PZU** – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna;
- 22) **PZU Życie, Spółka** - Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna;

-
- 23) **RM** – margines ryzyka;
 - 24) **RTU** – rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wyznaczone dla potrzeb sprawozdań finansowych wg PSR;
 - 25) **SCR** – kapitałowy wymóg wypłacalności w systemie WII;
 - 26) **System WII** - całość wymogów prawnych określonych zapisami Dyrektywy WII i regulacji wydanych na jej podstawie. Dyrektywa WII zaimplementowana została do polskiego porządku prawnego ustawą o działalności ubezpieczeniowej;
 - 27) **QRT** – kwartalne i roczne ilościowe formularze sprawozdawcze;
 - 28) **rozporządzenie delegowane** – rozporządzenie delegowane z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) z późn. zm.;
 - 29) **rozporządzenie wykonawcze dotyczące SFCR** – rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2452 z dnia 2 grudnia 2015 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur, formatów i wzorów formularzy dotyczących sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE, z późn. zm.;
 - 30) **unit-linked** – produkt ubezpieczeniowy o charakterze inwestycyjnym związany z Ubezpieczeniowym Funduszem Kapitałowym, w którym ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający;
 - 31) **ustawa o biegłych rewidentach** - ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U. z 2019, poz. 1421, z późn.zm.);
 - 32) **ustawa o rachunkowości** – ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 351 z późn.zm.);
 - 33) **ustawa o działalności ubezpieczeniowej** – ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 381 z późn.zm.);
 - 34) **ustawa o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami** - ustawa z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1885, z późn. zm.);
 - 35) **WNIP** – wartości niematerialne i prawne;
 - 36) **wynik z działalności ubezpieczeniowej** – wynik techniczny ubezpieczeń na życie wg PSR;
 - 37) **wytyczne EIOPA** – Wytyczne EIOPA dotyczące sprawozdawczości i publicznego ujawniania;
 - 38) **Zasady Ładu Korporacyjnego** – Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydane przez KNF, obowiązujące od 1 stycznia 2015 roku;
 - 39) **Nazwy spółek:**
 - 1. **Alior Bank** – Alior Bank SA;
 - 2. **Pekao** – Bank Pekao SA;
 - 3. **TFI PZU SA** – Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA.

Podsumowanie

Podstawa sporządzenia

Obowiązek ujawnienia niniejszego sprawozdania wynika z art. 284 ustawy o działalności ubezpieczeniowej implementującej wymogi Dyrektywy WII do krajowego porządku prawnego. Układ sprawozdania jest zgodny z załącznikiem XX rozporządzenia delegowanego, z zastrzeżeniem, że ujawniane są wyłącznie informacje mające zastosowanie do działalności prowadzonej przez PZU Życie.

Niniejsze sprawozdanie sporządzono zgodnie z przepisami:

- ustawy o działalności ubezpieczeniowej;
- rozporządzenia delegowanego;
- wytycznych EIOPA;
- rozporządzenia wykonawczego dotyczącego SFCR.

Wycenę aktywów, zobowiązań oraz środków własnych wykonano w oparciu o przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej, rozporządzenia delegowanego oraz wytycznych EIOPA w sprawie ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, wytycznych EIOPA dotyczących wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz Wytycznych EIOPA w sprawie klasyfikacji środków własnych.

Wymóg kapitałowy obliczany jest na podstawie formuły standardowej WII, a jego podstawowym celem jest jak najpełniejsze pokrycie ryzyk związanych z istniejącą działalnością. Wszystkie obliczenia dotyczące modułów i podmodułów ryzyka oparte są na metodach zdefiniowanych w rozporządzeniu delegowanym.

W niniejszym sprawozdaniu, o ile nie wykazano inaczej, wszystkie wartości zostały zaprezentowane w tys. zł.

Działalność PZU Życie i wyniki operacyjne

PZU Życie należy do Grupy Kapitałowej PZU i od lat pozostaje liderem na rynku ubezpieczeń na życie w Polsce.

Rynkiem działalności PZU Życie jest Polska, przy czym Spółka działa na terenie całego kraju, nie koncentrując się na żadnej z jego części.

Spółka zaspakaja potrzeby blisko 11 mln ubezpieczonych w zakresie grupowych, indywidualnych oraz indywidualnie kontynuowanych ubezpieczeń na życie. Dla celów zarządczych produkty PZU Życie raportowane i analizowane są w podziale na trzy segmenty: ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane, ubezpieczenia indywidualne oraz kontrakty inwestycyjne.

W podziale na linie biznesowe w systemie WII Spółka oferuje pozostałe ubezpieczenia na życie (stanowiące 78% łącznych przychodów oraz ponad 84% łącznych wyników technicznych), ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, ubezpieczenia zdrowotne oraz ubezpieczenia z udziałem w zyskach.

Model biznesowy Spółki opiera się na stabilnym rozwoju ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych ze składką płatną okresowo, dzięki którym PZU Życie zawdzięcza wysoką rentowność oraz przewagę konkurencyjną na polskim rynku ubezpieczeniowym. Jednocześnie, utrzymując innowacyjne podejście do potrzeb ubezpieczonych, PZU Życie zwiększa zakres proponowanych opcji i dodatków, rozszerzając dostępną ochronę ubezpieczeniową o kolejne rodzaje produktów, w szczególności zdrowotnych, które dzięki szerokiej sieci placówek (ponad 2 200 placówek współpracujących) i bogatej ofercie rozwijają się z dwucyfrową dynamiką. Oferta ubezpieczeń grupowych jest uzupełniona przez unikalną opcję indywidualnej kontynuacji, pozwalającą utrzymać ochronę ubezpieczeniową po odejściu z polisy grupowej.

Kluczowymi miernikami sukcesu Strategii Grupy PZU na lata 2017-2020: „**Nowe PZU – więcej niż ubezpieczenia**” (dalej: Nowe PZU) w zakresie PZU Życie są marża operacyjna segmentu ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych na poziomie wyższym niż 20% oraz liczba klientów PZU Życie na poziomie 11 mln osób.

W ramach strategii zdefiniowano kluczowe inicjatywy mające stanowić fundament Nowego PZU i umożliwić osiągnięcie celów, w tym:

- wzrost liczby produktów na klienta poprzez m.in. rozwój sprzedaży produktów zdrowotnych i intensyfikację współpracy z bankami z Grupy PZU;
- lepsze wykorzystanie danych będących już w posiadaniu Spółki w celu zaoferowania klientowi produktów najbardziej odpowiadających jego potrzebom;
- szybsze reagowanie na zmieniający się rynek i oczekiwania klientów;
- uniwersalizacja sieci sprzedaży;
- zintegrowany model obsługi MSP.

W 2019 roku PZU Życie zebrał 40,4% składki przypisanej brutto wszystkich zakładów ubezpieczeń na życie, co oznacza dalszy wzrost w stosunku do ubiegłorocznego udziału w rynku (+2,2 p.p.). Przyczyną wzrostu udziału PZU Życie jest wyższy niż przed rokiem poziom składki przypisanej płatnej jednorazowo (zarówno wśród ubezpieczeń ochronnych, jak i inwestycyjnych), przy spadku poziomu pozostałych uczestników rynku (w grupie ubezpieczeń na życie, związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym). Jednocześnie PZU Życie wciąż pozostawał zdecydowanym liderem w segmencie składki płaconej okresowo. W trakcie 2019 roku pozyskał 45,9% tego rodzaju składek firm ubezpieczeniowych.

W 2019 roku PZU Życie uzyskał wynik z działalności ubezpieczeniowej na poziomie 1 737 296 tys. zł wobec 1 724 538 tys. zł w poprzednim roku.

System zarządzania

Obowiązujący w Spółce system zarządzania, w tym organizacja, jest adekwatny do skali działalności, zakresu realizowanych funkcji, skali i złożoności ryzyk i wspiera skutecznie realizację celów strategicznych oraz bieżących celów biznesowych i operacyjnych.

System zarządzania Spółki obejmuje w szczególności Zarząd, Radę Nadzorczą oraz cztery funkcje kluczowe – aktuarialną, zarządzania ryzykiem, zgodności z przepisami oraz audytu wewnętrznego. Podział kompetencji Zarządu pomiędzy poszczególnych jego członków jest precyzyjnie określony. Każda z funkcji kluczowych posiada przypisany zakres kompetencji i zadań oraz właściwą jej niezależność operacyjną i dostęp do organu zarządzającego i nadzorującego. W strukturze Spółki funkcjonują komitety, wspierające jej działalność w dedykowanych obszarach biznesowych i zarządzaniu korporacyjnym. W PZU Życie wdrożono zasady wynagradzania Rady Nadzorczej, Zarządu oraz pracowników odnoszące się do wymogów Systemu WII, a także zasady oceny kompetencji i reputacji osób nadzorujących oraz wykonujących funkcje kluczowe. System zarządzania ryzykiem jest oparty na procesie zarządzania ryzykiem oraz strukturze organizacyjnej z podziałem kompetencji i zadań realizowanych w ramach tego procesu. W systemie zarządzania funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który ma na celu zapewnienie przestrzegania przez Spółkę wymogów regulacyjnych oraz skuteczności i wydajności operacji, a także zabezpieczenie dostępności i wiarygodności informacji finansowych i niefinansowych. Spółka wdrożyła szczegółowe zasady realizacji outsourcingu, w tym czynności uznawanych za podstawowe i ważne.

Profil ryzyka

Profil ryzyka PZU Życie wynika ze strategii oraz planów biznesowych Grupy PZU i jest okresowo monitorowany i kontrolowany.

Najistotniejsze ryzyka to ryzyko aktuarialne i ryzyko rynkowe, co wynika ze skali działalności ubezpieczeniowej prowadzonej przez Spółkę oraz wielkości środków uzyskanych w wyniku głównej działalności i przeznaczonych do inwestowania.

W ramach obowiązujących przepisów systemu WII PZU Życie wylicza SCR odpowiadający wielkości dopuszczonych środków własnych, które umożliwiają Spółce pokrycie znacznych nieprzewidzianych strat w przeciągu jednego roku, SCR ma zapewniać dostateczne zabezpieczenie interesów ubezpieczonych.

Ze względu na rodzaj działalności i istotne ryzyka formuła standardowa zaproponowana przez przepisy dobrze obrazuje wymóg kapitałowy i dlatego jest stosowana przez PZU Życie. SCR dla PZU Życie obejmuje m.in. ryzyka: aktuarialne, rynkowe, niewypłacalności kontrahenta i operacyjne oraz korektę z tytułu zdolności odroczonego podatku dochodowego do pokrywania strat.

Podstawowy wymóg kapitałowy po dywersyfikacji wyniósł na koniec 2019 roku 2 909 612 tys. zł i wzrósł o 5% w stosunku do końca 2018 roku. W głównej mierze zmianę spowodował wzrost wymogów kapitałowych ryzyka rynkowego i ryzyka aktuarialnego ubezpieczeń na życie. Wzrost ryzyka rynkowego związany był ze zmianą przepisów rozporządzenia delegowanego, które umożliwiły zastosowanie podejścia LTA dla zależnych funduszy inwestycyjnych. W związku z powyższym nastąpił wzrost wymogu dla ryzyka koncentracji aktywów spowodowany w głównej mierze utratą przez spółki celowe inwestujące w nieruchomości statusu przedsiębiorstwa usług pomocniczych, a w konsekwencji wliczenie ich do podstawy obliczania podmodułu ryzyka koncentracji aktywów. Jednocześnie, ze względu na zastosowanie MSSF 16 Leasing i rozpoznanie aktywów z tytułu prawa do użytkowania wzrosła suma aktywów narażonych na ryzyko cen nieruchomości, co skutkowało wyższym ryzykiem cen nieruchomości. Natomiast wzrost wielkości ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach na życie jest pochodną zmiany parametrów oraz rozwoju portfela ubezpieczeń grupowych ochronnych na życie.

Wycena dla celów wypłacalności

Spółka wycenia aktywa i zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności w wartości godziwej. Wartość godziwą ustala się według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów lub zobowiązań. W przypadku braku aktywnego rynku, zastosowano alternatywne metody wyceny spośród trzech dopuszczonych przepisami systemu WII: rynkowej, dochodowej lub kosztowej.

Najistotniejsze grupy aktywów według bilansu ekonomicznego PZU Życie to: jednostki podporządkowane, dłużne papiery wartościowe, depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych, aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym oraz pożyczki.

Główne różnice w wycenie ww. aktywów w stosunku do wyceny w sprawozdaniu finansowym wg PSR dotyczą jednostek podporządkowanych, dłużnych papierów wartościowych, depozytów innych niż ekwiwalenty środków pieniężnych oraz pożyczek. Różnice te wynikają przede wszystkim z faktu, że w bilansie ekonomicznym ww. aktywa wycenione są w wartości godziwej, natomiast w sprawozdaniu finansowym wg PSR stosowane są metody wyceny oparte na koszcie historycznym (cena nabycia pomniejszona o umorzenie, metoda praw własności, skorygowana cena nabycia). Ponadto, w bilansie ekonomicznym ujęto aktywa z tytułu prawa do użytkowania wycenione zgodnie z MSSF 16 Leasing, które w bilansie PSR nie są rozpoznawane.

Najistotniejsze grupy zobowiązań według bilansu ekonomicznego PZU Życie to rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe oraz rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Spółka wycenia rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w wartości, której inny zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji (zakład odniesienia) mógłby zgodnie z oczekiwaniami zażądać za przejęcie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych i wywiązanie się z nich. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wyliczane na potrzeby wypłacalności składają się z BEL oraz RM.

W okresie sprawozdawczym, najistotniejszą zmianą w sposobie wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe było ujęcie w bilansie ekonomicznym aktywów z tytułu prawa do użytkowania przedmiotu leasingu i zobowiązania do dokonania płatności z tytułu leasingu zgodnie z nowym standardem MSSF 16 Leasing, który wszedł w życie 1 stycznia 2019 roku.

W zakresie wyceny BEL istotne zmiany założeń przyjętych w ramach obliczeń BEL w 2019 roku, w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego dotyczyły założeń ekonomicznych oraz innych niż ekonomiczne. W zakresie zmian założeń ekonomicznych główną zmianą była zmiana stóp dyskonta, w przypadku założeń innych niż ekonomiczne zmiany dotyczyły przede wszystkim założeń o śmiertelności, wypadkowości i rezygnacjach

Zarządzanie kapitałem

Celem polityki kapitałowej i dywidendowej PZU Życie jest koncentracja na stopie zwrotu poprzez efektywne zarządzanie kapitałem, przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez akwizycje.

W 2019 roku Spółka spełniała wymogi wypłacalności, a współczynnik wypłacalności, stanowiący relację dopuszczonych środków własnych do kapitałowego wymogu wypłacalności na 31 grudnia 2019 roku wynosił 463%. PZU Życie na 31 grudnia 2019 roku wykazał dopuszczone środki własne, zaliczone do kategorii 1 – nieograniczone w wysokości 12 325 176 tys. zł, natomiast SCR w wysokości 2 660 067 tys. zł.

Minimalny wymóg kapitałowy (MCR) wynosił 1 197 030 tys. zł, a dopuszczone środki własne na pokrycie MCR, zaliczone do kategorii 1 – nieograniczone, 12 325 176 tys. zł, co zapewniało współczynnik pokrycia MCR dopuszczonymi środkami własnymi na poziomie 1030%.

Wzrost dopuszczonych środków własnych w stosunku do 2018 roku wyniósł 980 065 tys. zł, co oznacza wzrost o 9%. Zwiększenie względem analogicznego okresu roku ubiegłego jest wynikiem oczekiwań KNF dotyczących zatrzymania całości wypracowanego zysku za 2019 rok i w konsekwencji ujęcia w kalkulacji środków własnych przewidywanych dywidend w wartości zerowej.

SCR w 2019 roku wzrósł o 5% w porównaniu do 2018 roku w wyniku zmian podstawowego wymogu kapitałowego, o którym mowa w Podsumowaniu dotyczącym Profilu ryzyka.

Spółka nie korzysta przy kalkulacji SCR z przepisów przejściowych. Na 31 grudnia 2019 roku PZU Życie nie stosował korekty dopasowującej, o której mowa w art. 227 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 229 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 496 ustawy o działalności ubezpieczeniowej ani przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 497 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

A. Działalność i wyniki operacyjne

A.1. Działalność

A.1.1. Nazwa i forma prawna

PZU Życie należy do Grupy Kapitałowej PZU, w której dominującym podmiotem jest PZU.

A.1.2. Organ nadzoru odpowiedzialny za nadzór finansowy nad Spółką oraz organ sprawujący nadzór nad Grupą Kapitałową PZU

Organ nadzoru odpowiedzialny za nadzór finansowy nad PZU Życie oraz nad Grupą Kapitałową PZU:
Komisja Nadzoru Finansowego, ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa.

A.1.3. Biegły rewident

Justyna Zań, nr w rejestrze 12750, działający w imieniu firmy audytorskiej KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., nr na liście 3546, ul. Inflancka 4A 00-189 Warszawa, Polska.

A.1.4. Udziałowcy posiadający znaczne pakiety akcji Spółki

Na 31 grudnia 2019 roku kapitał zakładowy PZU Życie wynosił 295 000 tys. zł i dzielił się na 11 800 000 akcji imiennych zwykłych o wartości nominalnej 25 zł każda. W 2019 roku nie wystąpiły żadne zmiany kapitału zakładowego. Na 31 grudnia 2019 roku właścicielem 100% akcji PZU Życie był PZU z siedzibą w Polsce.

A.1.5. Pozycja Spółki w prawnej strukturze Grupy Kapitałowej PZU

Strukturę kapitałową Grupy PZU według stanu na 31 grudnia 2019 roku zaprezentowano w załączniku nr 1 do niniejszego sprawozdania¹.

Uproszczony schemat organizacyjny Spółki zaprezentowano w załączniku nr 2.

¹ W załączniku na schemacie nie zamieszczono:

- funduszy inwestycyjnych PZU SFIO Universum, PZU FIZ Dynamiczny w likwidacji, PZU FIZ Sektora Nieruchomości, PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 1, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 2, PZU SFIO Globalny Obligacji Korporacyjnych, PZU FIZ Akcji Combo, inPZU Inwestycji Ostrożnych, inPZU Obligacje Polskie, inPZU Akcje Polskie, inPZU Akcji Rynków Rozwiniętych, inPZU Obligacji Rynków Rozwiniętych, inPZU Obligacji Rynków Wschodzących; inPZU Goldman Sachs ActiveBeta Akcje Rynków Wschodzących; inPZU Goldman Sachs ActiveBeta Akcje Amerykańskich Dużych Spółek; inPZU Akcje CEEplus;
- spółek prawa handlowego mających charakter jednostek specjalnego przeznaczenia zależnych od funduszy PZU FIZ Sektor Nieruchomości i PZU FIZ Sektor Nieruchomości 2, których liczba wynosiła na dzień 31 grudnia 2019 roku dla każdego funduszu: 18);

nad którymi Grupa PZU sprawowała kontrolę na 31 grudnia 2019 roku w świetle MSSF 10.

A.1.6. Istotne linie biznesowe PZU Życie oraz istotne obszary geograficzne, na których Spółka prowadzi działalność

PZU Życie zaspakaja potrzeby 11 mln ubezpieczonych w zakresie grupowych, indywidualnych oraz indywidualnie kontynuowanych ubezpieczeń na życie. Do celów zarządczych produkty PZU Życie raportowane i analizowane są w podziale na trzy segmenty: ubezpieczenia grupowe i indywidualnie kontynuowane, ubezpieczenia indywidualne oraz kontrakty inwestycyjne.

W podziale na linie biznesowe w systemie WII Spółka oferuje pozostałe ubezpieczenia na życie (stanowiące 78% łącznych przychodów), ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, ubezpieczenia zdrowotne oraz ubezpieczenia z udziałem w zyskach.

Rynkiem działalności PZU Życie jest Polska, przy czym Spółka działa na terenie całego kraju, nie koncentrując się na żadnej z jego części.

PZU Życie od lat jest niekwestionowanym liderem w zakresie ubezpieczeń na życie z udziałem w rynku składki płaconej okresowo na poziomie 45,9%, w tym dla umów ochronnych z grupy I ubezpieczeń na życie udział ten wynosi 62,1%. Wysoką rentowność oraz pozycję lidera na polskim rynku ubezpieczeniowym PZU Życie zawdzięcza stabilnemu rozwojowi ochronnych ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych. Jednocześnie, utrzymując innowacyjne podejście do potrzeb klientów, zwiększa zakres proponowanych opcji i dodatków, rozszerzając dostępną ochronę ubezpieczeniową o kolejne ubezpieczenia, w tym szczególnie zdrowotne.

Oferta ubezpieczeń grupowych jest uzupełniona przez unikalną opcję indywidualnej kontynuacji, pozwalającą utrzymać ochronę ubezpieczeniową po odejściu z polisy grupowej na z góry ustalonych zasadach. Istotnym elementem oferty w segmencie grupowym i indywidualnie kontynuowanym są ubezpieczenia zdrowotne, które dzięki szerokiej sieci placówek (ponad 2 200 placówek współpracujących na koniec 2019 roku) i innowacyjnej ofercie rozwijają się z dwucyfrową dynamiką. PZU Życie działa także aktywnie na rzecz rozwoju dobrowolnych ubezpieczeń zdrowotnych.

W ramach ubezpieczeń indywidualnych oferta PZU Życie skupia się wokół zapewnienia ochrony ubezpieczeniowej dzięki produktom ochronnym oraz na życie i dożycie.

Z kolei, dzięki ofercie produktów inwestycyjnych, ubezpieczeni mogą skutecznie pomnażać swoje oszczędności.

Aktywnie rozwijana jest współpraca z bankami, jako kanałem dystrybucji ubezpieczeń, w tym szczególnie z bankami będącymi w Grupie PZU.

Informację na temat składek, odszkodowań i świadczeń, kosztów w podziale na linie biznesowe w systemie WII oraz według kraju zawiera formularz QRT S.05.01.02 stanowiący załącznik nr 3 oraz S.05.02.01 stanowiący załącznik nr 4 do sprawozdania.

A.1.7. Wszelkie istotne zdarzenia gospodarcze i inne, które miały miejsce w okresie sprawozdawczym i które wywarły istotny wpływ na PZU Życie

30 kwietnia 2019 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PZU Życie podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku za rok obrotowy 2018 w kwocie 1 334 885 tys. zł w następujący sposób:

- przeznaczenie na dywidendę kwoty 1 331 807 tys. zł;
- przeznaczenie na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych kwoty 3 078 tys. zł.

Dzień dywidendy ustalono na 30 kwietnia 2019 roku, a wypłaty dokonano 3 września 2019 roku.

A.2. Wynik z działalności ubezpieczeniowej

Składki, odszkodowania oraz koszty w podziale na linie biznesowe przedstawia formularz S.05.01.02, stanowiący załącznik nr 3 do sprawozdania.

A.2.1. Główne czynniki mające wpływ na osiągnięty wynik z działalności ubezpieczeniowej wg PSR

W 2019 roku PZU Życie uzyskał wynik z działalności ubezpieczeniowej na poziomie 1 737 296 tys. zł wobec 1 724 538 tys. zł w poprzednim roku (wzrost o 0,7%). Natomiast zysk netto wyniósł 1 334 127 tys. zł wobec 1 334 885 tys. zł w 2018 roku.

Główne czynniki wpływające na rezultaty PZU Życie w 2019 roku to:

- wzrost rok do roku kontrybucji w ubezpieczeniach kontynuowanych głównie jako efekt zmiany zasad indeksacji sumy ubezpieczenia, wzrostu poziomu przychodów (dosprzedaż umów dodatkowych) oraz niższego poziomu świadczeń z tytułu zgonów głównego ubezpieczonego;
- rosnący portfel rentownych grupowych produktów zdrowotnych, w coraz większym stopniu generujący wynik spółki;
- wyższy portfel produktów indywidualnych ochronnych w kanałach własnych oraz w bancassurance;
- wyższa szkodowość w ubezpieczeniach grupowych ochronnych;
- wzrost w zakresie kosztów działalności ubezpieczeniowej zarówno w zakresie kosztów akwizycji, jak i kosztów administracyjnych; łącznie koszty działalności ubezpieczeniowej wyniosły 1 243 017 tys. zł, co oznacza, że wzrosły w porównaniu do ubiegłego roku o 89 025 tys. zł, w tym koszty akwizycji wzrosły o 51 769 tys. zł do poziomu 527 641 tys. zł, a koszty administracyjne wzrosły o 37 271 tys. zł do poziomu 715 400 tys. zł. Czynnikiem determinującym wzrost kosztów administracyjnych były przede wszystkim wydatki związane ze zmianami organizacyjnymi w pionach sprzedażowych oraz wzrost kosztów osobowych wynikający z presji płacowej na rynku.

Wynik z działalności ubezpieczeniowej w podziale na grupy ustawowe (tys. zł)	2019	2018
Grupa 1 – ubezpieczenia na życie	427 309	377 389
Grupa 2 – ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci	14 801	12 062
Grupa 3 - Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe	64 789	67 314
Grupa 4 – ubezpieczenia rentowe	40 351	8 341
Grupa 5 – ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeżeli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4	1 190 046	1 259 432
RAZEM	1 737 296	1 724 538

A.2.2. Przychody (składki)

W 2019 roku składki przypisane brutto w PZU Życie wyniosły 8 581 639 tys. zł wobec 8 276 467 tys. zł w roku 2018, co stanowiło wzrost o 305 172 tys. zł, tj. 3,7%.

Składki przypisane brutto w najważniejszym segmencie ubezpieczeń grupowych i indywidualnie kontynuowanych były wyższe w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku o 74 426 tys. zł (1,1%), co było przede wszystkim efektem:

- pozyskania kolejnych kontraktów w ubezpieczeniach zdrowotnych zawieranych w formie grupowej lub kontynuowanej (nowi klienci w ubezpieczeniach ambulatoryjnych oraz sprzedaż wariantów produktu lekowego). Na koniec grudnia 2019 roku PZU Życie posiadał w portfelu ponad 2 mln aktywnych umów tego rodzaju. W ostatnich miesiącach szczególnym powodzeniem cieszyła się umowa dodatkowa do ubezpieczeń kontynuowanych „PZU Uraz Ortopedyczny”. Ubezpieczony w razie urazu ortopedycznego spowodowanego nieszczęśliwym wypadkiem, np. złamania, zwichnięcia czy skręcenia otrzyma pomoc fizjoterapeuty i ortopedy. Oprócz tego będzie mógł skorzystać z zabiegów rehabilitacyjnych w prywatnych placówkach medycznych na terenie całej Polski. Ubezpieczenie spotkało się z bardzo dobrym odbiorem wśród klientów – trzech na czterech przystępujących do indywidualnej kontynuacji wybrało również tę umowę dodatkową;
- aktywnej dosprzedaży innych ubezpieczeń dodatkowych w produktach indywidualnie kontynuowanych, w tym szczególnie wraz z oferowaniem umowy podstawowej w oddziałach PZU oraz podwyższania sumy ubezpieczenia w trakcie trwania umów. Oprócz umowy dodatkowej wskazanej powyżej, w IV kwartale 2018 roku PZU Życie wprowadziło dodatkowe ubezpieczenie na wypadek zawału serca albo udaru mózgu, zapewniające wsparcie finansowe w razie

wystąpienia tego rodzaju zdarzeń, natomiast w III kwartale 2019 roku kolejne ubezpieczenie, tym razem zabezpieczające ubezpieczającego na wypadek trwałego uszkodzenia ciała lub złamania kości, zarówno w formie świadczenia pieniężnego, jak i dostępu do usług medycznych.

W segmencie ubezpieczeń indywidualnych wzrost składek przypisanych brutto w stosunku do 2018 roku o 234 971 tys. zł (17,5%) do poziomu 1 580 909 tys. zł uwzględnia:

- stale rosnący poziom składki dla produktów ochronnych zarówno o charakterze kapitałowym, jak i terminowym, oferowanych w kanałach własnych – poziom sprzedaży i indeksacji składki z umów pozostających w portfelu przekracza poziom storn;
- wzrost portfela ubezpieczonych w produktach inwestycyjnych oraz ochronnych w kanale bancassurance, w tym szczególnie wprowadzenie w II połowie 2018 roku nowych produktów ochronnych razem z Alior Bankiem i w 2019 roku z Pekao.

W zakresie składki przypisanej brutto w segmencie kontraktów inwestycyjnych odnotowano spadek o 4 226 tys. zł (-10,7%) w porównaniu do 2018 roku, do poziomu 35 276 tys. zł. Zmiany te wynikały przede wszystkim ze spadku poziomu wpłat na rachunki IKZE, po wycofaniu tego produktu z oferty.

Składka przypisana brutto wg PSR w podziale na grupy ustawowe (tys. zł)	2019	2018
Grupa 1 – ubezpieczenia na życie	4 022 502	3 939 572
Grupa 2 – ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci	54 691	53 472
Grupa 3 - Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe	1 274 786	1 144 669
Grupa 4 – ubezpieczenia rentowe	-	-
Grupa 5 – ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeżeli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4	3 229 660	3 138 754
RAZEM	8 581 639	8 276 467

A.2.3. Koszty

A.2.3.1. Obsługa i likwidacja świadczeń oraz zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg PSR

W 2019 roku poniesiony przez PZU Życie koszt z tytułu odszkodowań i świadczeń wyniósł 6 323 778 tys. zł wobec 6 235 250 tys. zł w roku 2018, co stanowiło wzrost o 88 528 tys. zł, tj. 1,4%.

Na wyższe odszkodowania i świadczenia w ubezpieczeniach grupowych i indywidualnie kontynuowanych składały się:

- rosnąca wartość świadczeń medycznych w produktach zdrowotnych w proporcji do dynamicznego wzrostu tego portfela umów;
- wyższy nominalny poziom wypłat świadczeń z tytułu ciężkich chorób i leczenia szpitalnego;
- ograniczone w bieżącym roku wypłaty świadczeń w portfelu bankowych produktów ochronnych, co było związane ze zmniejszaniem się portfela z wysokimi jednostkowymi świadczeniami.

Wartość odszkodowań i świadczeń w segmencie ubezpieczeń indywidualnych ukształtowała się na poziomie 1 318 524 tys. zł, co oznacza wzrost o 1,6% w porównaniu z 2018 rokiem. Do ich wzrostu przyczyniły się przede wszystkim:

- wyższy poziom odszkodowań w produkcie strukturyzowanym zgodnie z planem zapadania kolejnych transz;
- wyższe wartości świadczeń również w indywidualnych kontach emerytalnych w wyniku wyższych zwrotów środków, w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego;
- niższe wartości dożyć w ubezpieczeniach na życie i dożycie, w wyniku mniejszych wartości zapadających polis;

- niższe wartości wykupów w ubezpieczeniach unit-linked w kanale bankowym. Jednocześnie ten efekt nie miał istotnego wpływu na wynik z działalności operacyjnej, z uwagi na zmianę wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w analogicznej wysokości.

Odszkodowania i świadczenia wg. PSR w podziale na grupy ustawowe (tys. zł)	2019	2018
Grupa 1 – ubezpieczenia na życie	3 519 434	3 549 087
Grupa 2 – ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci	59 411	61 097
Grupa 3 - Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe	1 199 783	1 164 236
Grupa 4 – ubezpieczenia rentowe	37 004	40 089
Grupa 5 – ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeżeli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4	1 508 146	1 420 741
RAZEM	6 323 778	6 235 250

Wzrost innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym wyniósł w 2019 roku 415 706 tys. zł względem spadku na poziomie 312 192 tys. zł w 2018 roku.

Największy wzrost odnotowano w Grupie 3 Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, głównie w efekcie dodatniego wyniku inwestycyjnego oraz wyższych wpłat na nowe rachunki we współpracy z bankami Millenium oraz Pekao. Istotny wzrost rezerw w tej kategorii zanotowano również na produktach III filaru zabezpieczenia emerytalnego.

Wzrost rezerwy ubezpieczeń na życie na produktach indywidualnie kontynuowanych wynikał z indeksowania sum ubezpieczenia przez ubezpieczonych, co przekłada się na poziom rezerw.

Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym wg. PSR w podziale na grupy ustawowe (tys. zł)	2019	2018
Grupa 1 – ubezpieczenia na życie	134 732	93 976
Grupa 2 – ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci	(11 749)	(13 512)
Grupa 3 - Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe	350 059	(366 455)
Grupa 4 – ubezpieczenia rentowe	(57 803)	(26 388)
Grupa 5 – ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeżeli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4	467	187
RAZEM	415 706	(312 192)

A.2.3.2. Koszty akwizycji i administracyjne

W roku 2019 koszty działalności ubezpieczeniowej wzrosły łącznie o 89 025 tys. zł, tj. o 7,7% w porównaniu do roku 2018, do poziomu 1 243 017 tys. zł.

W przypadku wzrostu kosztów akwizycji czynnikiem determinującym dynamikę tej pozycji było rosnące wynagrodzenie dla pośredników ubezpieczeniowych, szczególnie za sprzedaż produktów grupowych ochronnych i zdrowotnych wraz z modyfikacją systemu wynagradzania w sieci agencyjnej i rozwojem poziomu sprzedaży.

Kolejnym czynnikiem było wyższe wynagrodzenie dla pośredników za sprzedaż produktów ochronnych w kanale bankowym, związane z wyższą sprzedażą oraz dodatkowe koszty wsparcia w sieci własnej częściowo równoważone przez niższe prowizje za sprzedaż produktów unit-linked w kanale bancassurance.

Koszty administracyjne były wyższe niż w poprzednim roku (o 37 271 tys. zł), ze względu na zmiany organizacyjne w pionach sprzedażowych oraz wyższe koszty osobowe wynikające z presji płacowej na rynku.

Koszty akwizycji wg. PSR w podziale na grupy ustawowe (tys. zł)	2019	2018
Grupa 1 – ubezpieczenia na życie	237 087	212 114
Grupa 2 – ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci	4 312	7 389
Grupa 3 - Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe	50 155	55 266
Grupa 4 – ubezpieczenia rentowe	-	-
Grupa 5 – ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeżeli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4	236 087	201 103
RAZEM	527 641	475 872

Koszty administracyjne wg. PSR w podziale na grupy ustawowe (tys. zł)	2019	2018
Grupa 1 – ubezpieczenia na życie	392 173	389 735
Grupa 2 – ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci	5 694	6 430
Grupa 3 - Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe	26 966	28 579
Grupa 4 – ubezpieczenia rentowe	311	478
Grupa 5 – ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeżeli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4	290 256	252 907
RAZEM	715 400	678 129

A.2.3.3. Pozostałe przychody i koszty techniczne

Saldo pozostałych przychodów i kosztów technicznych w 2019 roku było ujemne i wyniosło (51 615 tys. zł) wobec salda w 2018 roku w wysokości (46 787 tys. zł). Odchylenie w zakresie pozostałych kosztów technicznych to wzrost opłat na rzecz KNF oraz wyższy w 2019 roku odpis aktualizujący należności od ubezpieczonych i pośredników, głównie w produktach grupowych.

A.3. Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)

W 2019 roku wynik z działalności inwestycyjnej PZU Życie wyniósł 1 269 032 tys. zł wobec 655 592 tys. zł w roku ubiegłym. Do głównych przyczyn wzrostu wyniku rok do roku należy zaliczyć przede wszystkim wyższe wyniki na jednostkach uczestnictwa oraz akcjach, gdy ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający, w efekcie lepszej sytuacji na rynku kapitałowym.

Wynik z działalności inwestycyjnej wg PSR (tys. zł)	2019	2018
Nieruchomości	1 749	(1 685)
Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	90 060	93 068
Akcje	448	(60 528)
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	422 991	(113 311)
Dłużne papiery wartościowe	722 463	738 589
Lokaty terminowe	17 853	17 402
Pożyczki	19 551	26 258
Pozostałe	(6 083)	(44 201)
RAZEM	1 269 032	655 592

Wynik brutto (bez wpływu podatkowego) z działalności inwestycyjnej ujęty w kapitale z aktualizacji wyceny w 2019 roku wyniósł 91 822 tys. zł wobec ujemnej zmiany na poziomie (347 203 tys. zł) w roku ubiegłym. Główny wpływ miał na to wzrost wyceny jednostek uczestnictwa Specjalistycznego Funduszu Inwestycyjnego Otwartego Universum przede wszystkim w efekcie wyniku

wypracowanego na dłuższej części portfela funduszu wobec strat wygenerowanych w porównywalnym okresie, w szczególności na skutek przeceny akcji Grupy Azoty.

Wynik brutto przez kapitał z aktualizacji wyceny (zmiana w tys. zł)	2019	2018
Nieruchomości	(52)	-
Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	(5 917)	921
Akcje	-	-
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	97 791	(348 124)
Dłużne papiery wartościowe	-	-
Lokaty terminowe	-	-
Pożyczki	-	-
Pozostałe	-	-
RAZEM	91 822	(347 203)

W ciągu 2019 roku PZU Życie nie prowadził działalności w zakresie sekurytyzacji.

A.4. Wyniki z pozostałych rodzajów działalności

W 2019 roku PZU Życie uzyskał wynik brutto na poziomie 1 664 200 tys. zł wobec 1 655 943 tys. zł w poprzednim roku (wzrost o 0,5%). Natomiast zysk netto wyniósł 1 334 127 tys. zł wobec 1 334 885 tys. zł w 2018 roku.

Poniższa tabela prezentuje wybrane pozycje z rachunku ogólnego PZU Życie.

Ogólny rachunek zysków i strat wg PSR (tys. zł)	2019	2018
Wynik techniczny	1 737 296	1 724 538
Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	71 536	77 470
Pozostałe przychody operacyjne	9 368	6 131
Pozostałe koszty operacyjne	(154 000)	(152 196)
Zysk (strata) brutto	1 664 200	1 655 943
Podatek dochodowy	(330 073)	(321 058)
Zysk (strata) netto	1 334 127	1 334 885

W roku 2019 roku Spółka nie posiadała istotnych umów leasingu.

A.5. Wszelkie inne informacje

Brak w 2019 roku innych niż opisane powyżej istotnych zdarzeń, które miały wpływ na wynik operacyjny PZU Życie.

B. System zarządzania

B.1. Informacje ogólne o systemie zarządzania

Obowiązujący w Spółce system zarządzania, w tym organizacja, jest adekwatny do skali działalności, zakresu realizowanych funkcji, skali i złożoności ryzyk i wspiera skutecznie realizację celów strategicznych oraz bieżących celów biznesowych i operacyjnych.

Przyjęte rozwiązania formalne, organizacyjne i procesowe obejmują wszystkie istotne elementy systemu zarządzania i umożliwiają utrzymanie akceptowalnego poziomu ryzyka w Spółce.

System zarządzania adresuje, w przyjętej strukturze Spółki, wszystkie zadania określone dla zakładu ubezpieczeń, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Oceny adekwatności systemu zarządzania dokonano na podstawie przeprowadzonych analiz działalności w obszarach wskazanych w wymogach regulacyjnych oraz poddanych raportowaniu w niniejszym sprawozdaniu.

B.1.1. Rada Nadzorcza

Zgodnie ze Statutem Spółki, Rada Nadzorcza składa się z pięciu do dziewięciu członków. Liczbę członków Rady Nadzorczej określa Walne Zgromadzenie. Członkowie Rady Nadzorczej są powoływani przez Walne Zgromadzenie na okres wspólnej kadencji trwającej trzy kolejne pełne lata obrotowe.

Rada Nadzorcza uchwała Regulamin Rady Nadzorczej określający jej organizację i sposób wykonywania czynności. Regulamin określa skład oraz sposób powoływania Rady Nadzorczej, zadania i zakres działalności oraz sposób jej zwoływania i prowadzenia obrad.

Rada Nadzorcza wybiera ze swojego składu Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego, a także może wybrać spośród swoich członków Sekretarza.

Przewodniczący Rady Nadzorczej kieruje pracami Rady Nadzorczej. W przypadku nieobecności Przewodniczącego Rady Nadzorczej, w tym tymczasowej przeszkody uniemożliwiającej mu sprawowanie funkcji oraz sytuacji, w której nastąpiło wygaśnięcie mandatu Przewodniczącego Rady Nadzorczej i nie został jeszcze powołany nowy Przewodniczący Rady Nadzorczej, wszelkie prawa i obowiązki Przewodniczącego Rady Nadzorczej są wykonywane przez Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, z wyłączeniem uprawnienia do rozstrzygania o treści uchwały Rady Nadzorczej w przypadku równości głosów.

Rada Nadzorcza może wybrać spośród swoich członków Sekretarza Rady Nadzorczej. Sekretarz Rady Nadzorczej wspomaga Przewodniczącego Rady Nadzorczej, a w razie jego nieobecności Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, przy wykonywaniu obowiązków, w szczególności:

- 1) organizuje pracę Rady Nadzorczej;
- 2) czuwa nad obsługą organizacyjno-techniczną posiedzeń Rady Nadzorczej;
- 3) odpowiada za sporządzanie protokołów z posiedzeń Rady Nadzorczej;
- 4) przedstawia projekty sprawozdań, do których sporządzania obliuguje Radę Nadzorczą Statut.

Rada Nadzorcza może delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych. Delegowanie następuje każdorazowo uchwałą Rady Nadzorczej określającą osobę lub osoby delegowane, szczegółowy zakres czynności nadzorczych oraz czas trwania delegowania. Członkowie Rady Nadzorczej delegowani do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych składają Radzie Nadzorczej pisemne sprawozdanie z dokonywanych czynności na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej, po dokonaniu jakichkolwiek czynności nadzoru w sposób samodzielny. W okresie sprawozdawczym Rada Nadzorcza nie skorzystała z powyższego uprawnienia.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy w szczególności:

- 1) ocena sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy w zakresie ich zgodności z księgami rachunkowymi i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym;
- 2) zatwierdzenie sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej Spółki;
- 3) ocena wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty;
- 4) składanie Walnemu Zgromadzeniu pisemnego sprawozdania z wyników oceny, o której mowa w pkt 1 i 3, corocznej zwięzłej oceny sytuacji Spółki, z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Spółki, oraz corocznego sprawozdania z pracy Rady Nadzorczej;
- 5) zawieranie, rozwiązywanie i zmiana umów z członkami Zarządu oraz ustalenie zasad ich wynagradzania i wynagrodzeń;
- 6) powoływanie, zawieszanie oraz odwoływanie członków Zarządu lub całego Zarządu, jak również podejmowanie decyzji o ustaniu takiego zawieszenia;
- 7) udzielanie zgody w sprawie przeniesienia całości lub części portfela ubezpieczeniowego;
- 8) akceptowanie wniosków Zarządu w sprawie nabycia, objęcia lub zbycia udziałów oraz akcji spółek, jak również w sprawie uczestniczenia Spółki w innych podmiotach – Rada Nadzorcza może określić do jakiej kwoty, na jakich warunkach oraz w jakim trybie Zarząd może dokonywać wskazanych czynności bez obowiązku uzyskania akceptacji Rady Nadzorczej, z zastrzeżeniem spraw, w których decyzję w tym zakresie podejmuje Walne Zgromadzenie, zgodnie z § 18a Statutu;
- 9) delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swych czynności;
- 10) wybór firmy audytorskiej do przeprowadzania obowiązkowych badań sprawozdań finansowych, w tym rocznego sprawozdania finansowego Spółki oraz sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej Spółki, a także przeglądów sprawozdań finansowych, zgodnie z obowiązkami wynikającymi z obowiązujących przepisów prawa;
- 11) ustalanie jednolitego tekstu zmienionego Statutu;
- 12) udzielanie zgody na nabycie lub zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, o wartości przekraczającej równowartość 3 000 000 euro brutto;
- 13) udzielanie zgody na wypłatę zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy;
- 14) udzielanie zgody na zawarcie przez Spółkę z podmiotem powiązanym ze Spółką umowy, której przedmiot ma wartość co najmniej 10 % kapitałów własnych Spółki, z wyłączeniem umów typowych, zawieranych przez Spółkę na warunkach rynkowych, w ramach prowadzonej działalności operacyjnej;
- 15) udzielanie zgody na tworzenie i znoszenie oddziałów regionalnych, o których mowa w § 2 ust. 2 Statutu oraz oddziałów zagranicznych;
- 16) wykonywanie zadań wynikających z wytycznych lub rekomendacji organów nadzoru, w szczególności KNF, przyjętych do stosowania przez Spółkę;
- 17) zatwierdzanie opracowanych przez Zarząd wieloletnich planów rozwoju Spółki oraz rocznych planów finansowych;
- 18) zatwierdzanie Regulaminu Zarządu;
- 19) rozpatrywanie i opiniowanie spraw wnoszonych przez Zarząd pod obrady Walnego Zgromadzenia.

W ramach Rady Nadzorczej PZU Życie funkcjonują następujące komitety:

- Komitet Audytu;
- Komitet Strategii i Rozwoju.

Komitet Audytu ma charakter doradczy i opiniodawczy wobec Rady Nadzorczej i jest powoływany w celu zwiększenia efektywności wykonywania przez Radę Nadzorczą czynności nadzorczych w zakresie monitorowania procesu sprawozdawczości finansowej, czynności rewizji finansowej oraz efektywności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego i systemu zarządzania ryzykiem w Spółce. Ponadto, Komitet Audytu może wnioskować do Rady Nadzorczej o zlecenie wykonania określonych czynności kontrolnych w Spółce, a wykonawcą zleconych kontroli może być jednostka lub podmiot zewnętrzny.

Większość członków Komitetu Audytu, w tym jego przewodniczący, spełnia określone w ustawie o biegłych rewidentach kryteria niezależności (członek niezależny), dotyczące m.in. powiązań na tle zawodowym lub pokrewieństwa, zwłaszcza z osobami zarządzającymi lub nadzorującymi PZU Życie i podmioty z Grupy PZU. Członek niezależny ma obowiązek przedłożenia pisemnego oświadczenia dotyczącego spełnienia wszystkich kryteriów niezależności oraz poinformowania Spółki o zaprzestaniu spełniania tych kryteriów. Dodatkowo, Komitet Audytu spełnia wymóg prawny, aby co najmniej jeden jego członek posiadał kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych w rozumieniu i zgodnie z przepisami ww. ustawy.

Komitet Strategii i Rozwoju ma charakter doradczy i opiniodawczy wobec Rady Nadzorczej i jest powoływany w celu zwiększenia efektywności wykonywania przez Radę Nadzorczą czynności nadzorczych w zakresie opiniowania wszelkich dokumentów o charakterze strategicznym przedkładanych jej przez Zarząd (w szczególności strategii rozwoju Spółki) oraz w celu przedstawiania Radzie Nadzorczej rekomendacji w zakresie planowanych inwestycji mających istotny wpływ na aktywa Spółki.

Zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej, oprócz powoływania przewidzianego w Statucie Komitetu Audytu, w celu prawidłowego wykonywania czynności nadzorczych Rada Nadzorcza może powoływać inne stałe komitety o charakterze doradczym i opiniodawczym, których kompetencje, skład i tryb pracy określa uchwalony przez Radę Nadzorczą regulamin danego komitetu. Regulamin przewiduje możliwość korzystania przez Radę Nadzorczą oraz powołane przez nią komitety z usług ekspertów oraz firm doradczych.

B.1.2. Zarząd

Zgodnie ze Statutem Spółki, w skład Zarządu wchodzi od trzech do dziewięciu członków, powoływanych na okres wspólnej kadencji, która obejmuje trzy kolejne pełne lata obrotowe.

Członkowie Zarządu, w tym Prezes Zarządu, są powoływani i odwoływani przez Radę Nadzorczą. Prezes Zarządu nowej kadencji powołany przed upływem bieżącej kadencji może złożyć wniosek do Rady Nadzorczej o powołanie pozostałych członków Zarządu nowej kadencji przed upływem kadencji bieżącej.

Zarząd wykonuje wszelkie uprawnienia w zakresie zarządzania Spółką, niezastrzeżone przepisami prawa lub postanowieniami Statutu dla Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej. Do reprezentowania Spółki uprawnieni są dwaj członkowie Zarządu działający łącznie lub jeden członek Zarządu działający łącznie z prokurentem. Zarząd uchwała swój regulamin, który zatwierdza Rada Nadzorcza. Pracami Zarządu kieruje Prezes Zarządu.

Podział obowiązków między członkami Zarządu określa zarządzenie Prezesa Zarządu w sprawie wykonywania przez członków Zarządu nadzoru organizacyjnego w Spółce oraz powierzenia funkcji Szefów Pionów

W PZU Życie funkcjonują stanowiska Dyrektorów Grupy PZU. Celem ich utworzenia było zapewnienie spójnego i efektywnego modelu zarządczego w PZU i PZU Życie opartego o funkcjonalny podział odpowiedzialności członków Zarządów PZU i PZU Życie. Od 2019 roku stanowiska Dyrektorów Grupy PZU w PZU Życie powierzane są osobom pełniącym funkcje członków Zarządu PZU. Dyrektorzy Grupy PZU w PZU Życie nadzorują bezpośrednio te same obszary działalności (piony lub jednostki), które nadzorują w PZU.

Poniżej zaprezentowano zakres odpowiedzialności członków Zarządu PZU Życie oraz Dyrektora Grupy PZU w PZU Życie według stanu na koniec 2019 roku:

Imię i nazwisko	Funkcja w PZU Życie	Zakres odpowiedzialności na koniec 2019 roku	Dodatkowy zakres odpowiedzialności w ciągu roku
Roman Pałac	Prezes Zarządu PZU Życie od 26 kwietnia 2017 roku do 19 lutego 2020 roku (Członek Zarządu PZU Życie SA od 20 lutego 2020 roku do 12 marca 2020 roku)	audyt wewnętrzny, compliance, reasekuracja, komunikacja korporacyjna, sponsoring, strategia i projekty, współpraca z kanałem brokerskim, sprzedaż agencyjna, sprzedaż korporacyjna, produkty grupowe, indywidualne i zdrowotne, aktuariat taryfowy, analizy produktowe, obsługa świadczeń, assistance, obsługa klienta, zarządzanie siecią oddziałów PZU, procesy cyfrowe	zarządzanie i nadzór korporacyjny, administracja, assurbanking, innowacje, rozwój aplikacji mobilnych, ubezpieczenia zdrowotne
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU Życie od 25 maja 2016 roku	ryzyko	-
Tomasz Kulik	Członek Zarządu PZU Życie od 19	aktuariat, finanse, inwestycje	-

Imię i nazwisko	Funkcja w PZU Życie	Zakres odpowiedzialności na koniec 2019 roku	Dodatkowy zakres odpowiedzialności w ciągu roku
	października 2016 roku		
Małgorzata Sadurska	Członek Zarządu PZU Życie od 19 czerwca 2017 roku	nadzór nad spółkami zagranicznymi Grupy PZU, assurbanking, bancassurance i programy partnerstwa strategicznego, zakupy, produkty bankowe ochronne, produkty inwestycyjne, sprzedaż produktów inwestycyjnych	nieruchomości
Elżbieta Häuser - Schöneich	Członek Zarządu PZU Życie od 1 czerwca 2019 roku	sprzedaż detaliczna, CRM, sprzedaż zdalna, usługi cyfrowe, rozwój aplikacji mobilnych	-
Aleksandra Agatowska	Członek Zarządu PZU Życie od 25 marca 2016 roku (p.o. Prezesa Zarządu PZU Życie od 19 lutego 2020 roku)	marketing, relacje z klientem, ubezpieczenia zdrowotne	-
Dorota Maciejka	Członek Zarządu PZU Życie od 15 marca 2017 roku	prewencja, CSR, komunikacja z klientem, nieruchomości	marketing, komunikacja korporacyjna, sponsoring, relacje z klientem
Marcin Eckert	Członek Zarządu PZU Życie od 1 maja 2019 roku	zarządzanie i nadzór korporacyjny w Spółce i Grupie PZU, administracja, IT, innowacje, operacje ubezpieczeniowe	rozwój aplikacji mobilnych i procesów cyfrowych
Bartłomiej Litwińczuk	Członek Zarządu PZU Życie od 19 sierpnia 2016 roku	HR, bezpieczeństwo, doradztwo i obsługa prawna	-
Adam Brzozowski	Dyrektor Grupy PZU w PZU Życie od 25 maja 2019 roku	efektywność sieci sprzedaży detalicznej i systemy prowizyjne	-

Poniżej zaprezentowano zakresy odpowiedzialności członków Zarządu PZU Życie wchodzących w skład Zarządu w 2019 roku:

Imię i nazwisko	Funkcja w PZU Życie	Zakres odpowiedzialności na koniec 2019 roku	Dodatkowy zakres odpowiedzialności w ciągu roku
Roger Hodgkiss	Członek Zarządu PZU Życie od 29 stycznia 2016 roku do 30 kwietnia 2019 roku / Dyrektor Grupy PZU w PZU Życie SA od 1 maja 2019 roku do 24 maja 2019 roku	sprzedaż detaliczna, CRM, sprzedaż bezpośrednia, efektywność sieci sprzedaży detalicznej i systemy prowizyjne	-
Tomasz Karusewicz	Członek Zarządu PZU Życie od 29 stycznia 2016 roku do 30 kwietnia 2019 roku	IT, operacje ubezpieczeniowe	-

Poza komitetami utworzonymi na poziomie Rady Nadzorczej, w PZU Życie w 2019 roku funkcjonowały następujące komitety:

- Komitet Ryzyka Grupy PZU;
- Komitet Ryzyka Inwestycyjnego;
- Komitet Inwestycyjny;
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami;
- Komitet Data Governance;
- Komitet Sponsoringu, Prewencji i CSR;
- Komitet Sprzedaży Nieruchomości;
- Komitet Innowacji;
- Komitet Zakupowy;
- Komitet Zarządzania Inicjatywami;
- Komitet Kosztowy;

- Sztab Kryzysowy.

B.1.3. Zadania i obowiązki osób nadzorujących kluczowe funkcje

Osobami pełniącymi kluczowe funkcje w Spółce są członkowie Zarządu, członkowie RN oraz osoby nadzorujące w PZU Życie funkcje kluczowe:

- funkcję aktuariálną;
- funkcję zarządzania ryzykiem;
- funkcję zgodności z przepisami;
- funkcję audytu wewnętrznego.

Główny Aktuariusz Spółki - Dyrektor Biura Aktuarnego jest osobą nadzorującą funkcję aktuariálną w PZU Życie, w ramach której wykonywane są zadania opisane w części B.6.

Dyrektor Biura Ryzyka jest osobą nadzorującą funkcję zarządzania ryzykiem, w ramach której wykonywane są zadania opisane w części B.3.1.

Dyrektor Biura Compliance jest osobą nadzorującą funkcję zgodności z przepisami, w ramach której wykonywane są zadania opisane w części B.4.2.

Dyrektor Zarządzający ds. Audytu, który kieruje Biurem Audytu Wewnętrznego jest osobą nadzorującą funkcję audytu wewnętrznego, w ramach której wykonywane są zadania opisane w części B.5.1.

B.1.3.1. Niezależność operacyjna funkcji kluczowych

Osoby pełniące kluczowe funkcje co do zasady nie uczestniczą w realizacji procesów i zadań wykraczających poza kluczowe funkcje. Funkcje realizowane są w sposób zapewniający obiektywizm i niezależność od procesów operacyjnych.

Osoby nadzorujące kluczowe funkcje mają zapewniony bezpośredni dostęp do Zarządu oraz nieograniczony dostęp do wszystkich istotnych informacji. Raportują regularnie do Zarządu oraz do Rady Nadzorczej, w szczególności Biuro Audytu Wewnętrznego raportuje do Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

Dla zapewnienia niezależności operacyjnej, osoby nadzorujące kluczowe funkcje w PZU Życie objęto Polityką wynagradzania w PZU odnoszącą się do ścisłej grupy osób o kluczowym znaczeniu dla Spółki, która zapewnia m.in. niezależność osoby kluczowej poprzez oddzielenie wpływu efektów działań obszarów podlegających jej ocenie lub kontroli na wysokość jej wynagrodzenia zmiennego oraz możliwość odroczenia znacznej części tego wynagrodzenia w czasie.

B.1.4. Istotne zmiany systemu zarządzania, które miały miejsce w okresie sprawozdawczym

W 2019 roku, funkcjonujące w PZU Życie stanowiska Dyrektorów Grupy PZU były powierzane osobom będącym Członkami Zarządu PZU. Dyrektorzy Grupy PZU w PZU Życie nadzorowali bezpośrednio te same obszary działalności (piony lub jednostki), które nadzorowali w PZU, jako Członkowie Zarządu. Na 31 grudnia 2019 roku w PZU Życie funkcjonowało w tym modelu jedno stanowisko Dyrektora Grupy PZU.

Na dzień sporządzenia sprawozdania SFCR w skład Zarządu PZU Życie wchodził:

- 1) Aleksandra Agatowska – p.o. Prezesa Zarządu PZU Życie;
- 2) Marcin Eckert – członek Zarządu PZU Życie;
- 3) Elżbieta Häuser – Schöneich – członek Zarządu PZU Życie;
- 4) Tomasz Kulik – członek Zarządu PZU Życie;
- 5) Bartłomiej Litwińczuk – członek Zarządu PZU Życie;
- 6) Dorota Maciej – członek Zarządu PZU Życie;
- 7) Maciej Rapkiewicz – członek Zarządu PZU Życie;

8) Małgorzata Sadurska – członek Zarządu PZU Życie.

Niniejsze sprawozdanie zostało przyjęte przez Zarząd PZU Życie w powyższym składzie.

B.1.5. Informacje na temat zasad i praktyk dotyczących wynagradzania Rady Nadzorczej, Zarządu oraz pracowników

Członkowie Rady Nadzorczej PZU Życie nie otrzymują wynagrodzenia zmiennego zależnego od wyników Spółki. Zasady ich wynagradzania ustala bezpośrednio Walne Zgromadzenie. W 2019 roku członkowie Rady Nadzorczej otrzymywali stałe miesięczne wynagrodzenie, którego wysokość, uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z 27 października 2017 roku, dostosowano do przedziału referencyjnego ustalonego na podstawie art. 10 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami.

Zasady wynagradzania Członków Zarządu kształtowane są przez Radę Nadzorczą i stanowią, że wynagrodzenie całkowite przysługujące Członkowi Zarządu z tytułu świadczenia usług zarządzania oraz wykonywania innych zobowiązań wynikających z Umowy o świadczenie usług zarządzania, zawartej na czas pełnienia funkcji w Zarządzie Spółki składa się z:

- wynagrodzenia stałego - zryczałtowanego miesięcznego (za miesiąc kalendarzowy) wynagrodzenia podstawowego, które nie może przekroczyć przedziału referencyjnego ustalonego na podstawie art. 4. ust. 2 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami, z zastrzeżeniem sytuacji wskazanych w art. 4 ust. 3 ww. ustawy;
- wynagrodzenia zmiennego – wynagrodzenia uzupełniającego za dany rok obrotowy, uzależnionego od poziomu realizacji celów zarządczych. Wynagrodzenie zmienne za dany rok obrotowy nie może przekroczyć 100% wynagrodzenia stałego rocznego w poprzednim roku obrotowym, dla którego dokonywane jest obliczenie wysokości przysługującego wynagrodzenia zmiennego. Ponadto istotna część wynagrodzenia zmiennego przyznawana jest w formie odroczonego wynagrodzenia zmiennego. Odroczone wynagrodzenie zmienne podlega odroczeniu przez 3 lata, a po 12, 24 i 36 miesiącach odpowiednio od daty przyznania Członek Zarządu może nabyć prawo do 1/3 części odroczonego wynagrodzenia zmiennego za dany rok, po spełnieniu warunków opisanych w Umowie o świadczenie usług zarządzania.

Spółka określiła zasady wynagradzania pracowników, a w szczególności osób pełniących kluczowe funkcje. Zasady obowiązujące te osoby, stanowią element efektywnego zarządzania ryzykiem Spółki i zawierają postanowienia dotyczące kształtowania zasad wynagradzania w podmiotach działających na rynku ubezpieczeń zawarte w przepisach prawa, w Zasadach Ładu Korporacyjnego oraz w ramach rozporządzenia delegowanego oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Zgodnie z Polityką wynagradzania, wynagrodzenie zmienne ustalane jest odmiennie dla poszczególnych grup pracowników lub poszczególnych osób. Jego poziom jest uzasadniony wynikami finansowymi Spółki, a także osiągniętymi wynikami pracy. Zasady przyznawania wynagrodzenia zmiennego mają na celu wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem, zniechęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza limity zaakceptowane przez Radę Nadzorczą, a także wspieranie realizacji strategii działalności i ograniczenie konfliktu interesów. Wynagrodzenie zmienne może podlegać ograniczeniom w zakresie możliwej do przyznania kwoty maksymalnej. Polityka przewiduje również możliwość odroczenia wypłaty znacznej części wynagrodzenia zmiennego. Polityka wynagradzania nie przewiduje wynagradzania pracowników w formie uprawnień do akcji, bądź opcji na akcje oraz dodatkowych programów emerytalno-rentowych lub programów wcześniejszych emerytur dla członków zarządu lub rady nadzorczej i innych osób nadzorujących funkcje kluczowe.

B.1.6. Informacje dotyczące istotnych transakcji zawartych w okresie sprawozdawczym z akcjonariuszami oraz z członkami Zarządu lub Rady Nadzorczej

W 2019 roku Spółka wypłaciła akcjonariuszom dywidendę, co zostało opisane w części A.1.7.

B.2. Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji

B.2.1. Wymogi dotyczące umiejętności, kwalifikacji i wiedzy fachowej wobec osób, które faktycznie zarządzają Spółką lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji

Wymogi dotyczące umiejętności, kwalifikacji i wiedzy fachowej wobec osób, które faktycznie zarządzają Spółką lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji stosuje się adekwatnie do ich zakresu odpowiedzialności, obowiązujących przepisów prawa oraz przepisów wewnętrznych Spółki.

W ramach grupy osób faktycznie zarządzających Spółką oraz wykonujących czynności w ramach innych kluczowych funkcji, Spółka rozróżnia 4 poniższe grupy:

- 1) członków Rady Nadzorczej, wobec których wymogi dotyczące umiejętności, kwalifikacji i wiedzy fachowej reguluje Statut Spółki;
- 2) Zarządzających, którymi są osoby pełniące funkcje Członka Zarządu Spółki albo Dyrektora Grupy PZU w PZU Życie pełniącego jednocześnie funkcję Członka Zarządu PZU;
- 3) osoby nadzorujące kluczowe funkcje, którymi są osoby wskazane jako nadzorujące poszczególne kluczowe funkcje w zarządzeniu Prezesa Zarządu;
- 4) osoby wykonujące czynności należące do funkcji kluczowych w Spółce, którymi są osoby zatrudnione w jednostkach realizujących w Spółce kluczowe funkcje zgodnie z regulaminem organizacyjnym Spółki.

Spółka reguluje odrębnie wymogi wobec osób Zarządzających, osób nadzorujących kluczowe funkcje oraz osób wykonujących czynności należące do funkcji kluczowych.

Osoba Zarządzająca w Spółce musi spełniać w szczególności poniższe wymagania:

- 1) spełnia wymogi określone w Statucie Spółki;
- 2) daje rękojmię prowadzenia spraw Spółki w sposób należyty;
- 3) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 4) nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu;
- 5) nie jest członkiem organu zarządzającego:
 - o zakładu reasekuracji,
 - o towarzystwa funduszy inwestycyjnych lub zarządzającego alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych prowadzącego działalność na podstawie zezwolenia,
 - o podmiotu prowadzącego działalność maklerską w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (t. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 89, z późn. zm.) lub inną działalność w zakresie obrotu instrumentami finansowymi w rozumieniu tej ustawy,
 - o powszechnego towarzystwa emerytalnego,
 - o banku.
- 6) posiada udowodnioną znajomość języka polskiego, zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej;
- 7) posiada doświadczenie zawodowe oraz wiedzę adekwatne do pełnionej funkcji szczególnie w zakresie:
 - o rynków ubezpieczeń i rynków finansowych;
 - o systemu zarządzania;
 - o analizy finansowej i aktuarialnej;
 - o zasad, reguł i wymogów przepisów prawa związanych z funkcjonowaniem Spółki, w tym umiejętności dostosowania do zmian przepisów prawa.

Osoba nadzorująca kluczową funkcję w Spółce musi spełniać w szczególności poniższe wymagania:

- 1) posiada wyższe wykształcenie uzyskane w Rzeczypospolitej Polskiej lub uzyskane w innym państwie w rozumieniu właściwych przepisów tego państwa, chyba że ze względu na doświadczenie zawodowe danej osoby KNF wyda zgodę Spółce na odstąpienie od tego wymogu wobec tej osoby;
- 2) spełnia wymogi określone przez Spółkę dla osób Zarządzających wskazane w pkt. 2, 3, 4, 7 powyżej;
Osoba wykonująca czynności należące do funkcji kluczowych w Spółce musi spełniać wymagania określone w opisie stanowiska, na którym jest zatrudniona. Opisy stanowisk pracy dla danej funkcji tworzone są w oparciu o regulamin organizacyjny Spółki oraz regulamin organizacyjny danej jednostki realizującej funkcję kluczową. Podstawowe wymagania wobec powyższej grupy osób w rozróżnieniu na poszczególne funkcje kluczowe opisano poniżej:
 - 1) na stanowiskach w funkcji aktuarialnej Spółka wymaga posiadania wiedzy z dziedziny matematyki ubezpieczeniowej i finansowej oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego i wykształcenia, adekwatnych do pełnionych zadań na danym stanowisku;
 - 2) na stanowiskach w funkcji zarządzania ryzykiem Spółka wymaga posiadania wiedzy z dziedziny oceny ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia i tworzenia rezerw, zarządzania aktywami i pasywami, lokowania kapitału, w szczególności w instrumenty pochodne i podobne instrumenty finansowe, zarządzania płynnością i ryzykiem koncentracji, zarządzania ryzykiem operacyjnym, reasekuracji i innych technik ograniczania ryzyka oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego i wykształcenia, adekwatnych do pełnionych zadań na danym stanowisku;
 - 3) na stanowiskach w funkcji audytu wewnętrznego Spółka wymaga posiadania wiedzy w zakresie oceny ryzyka, analizy i przyporządkowania procesów, metodologii pracy audytu, dobrych praktyk w procesach biznesowych, umiejętności wydawania rekomendacji na podstawie wyników prac przeprowadzonych zgodnie z planem audytu oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego i wykształcenia, adekwatnych do pełnionych zadań na danym stanowisku;
 - 4) na stanowiskach w funkcji zgodności z przepisami Spółka wymaga posiadania wiedzy w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, oceny ryzyka braku zgodności, umiejętności opracowywania rozwiązań systemowych w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego i wykształcenia, adekwatnych do pełnionych zadań na danym stanowisku.

B.2.2. Ocena kompetencji i reputacji osób, które faktycznie zarządzają Spółką lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji

Wymogi dotyczące oceny kompetencji i reputacji wobec osób, które faktycznie zarządzają Spółką lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji stosuje się adekwatnie do ich zakresu odpowiedzialności, obowiązujących przepisów prawa oraz przepisów wewnętrznych Spółki.

Spółka reguluje odrębnie zasady oceny kompetencji oraz reputacji osób Zarządzających, osób nadzorujących kluczowe funkcje oraz osób wykonujących czynności należące do funkcji kluczowych.

Zgodnie z powyższym za ocenę kompetencji i reputacji:

- 1) osób Zarządzających w Spółce, odpowiedzialna jest Rada Nadzorcza;
- 2) osób nadzorujących kluczowe funkcje w Spółce, odpowiedzialny jest Zarząd;
Ocena kompetencji i reputacji osób Zarządzających oraz nadzorujących kluczowe funkcje w Spółce przeprowadzana jest przed powołaniem odpowiednio do funkcji członka Zarządu lub na stanowisko nadzorujące kluczową funkcję, a jej weryfikacji dokonuje się raz do roku w procesie aktualizacji oceny i reputacji lub w przypadku zaistnienia okoliczności wskazujących na niezgodność działań tej osoby z przepisami prawa, mogących skutkować, w szczególności niezgodnością działalności Spółki z przepisami prawa, przestępstwem finansowym lub zagrożeniem prawidłowego zarządzania Spółką.
- 3) osób wykonujących czynności należące do funkcji kluczowych w Spółce, odpowiedzialny jest ich bezpośredni przełożony.
Ocena kompetencji i reputacji przeprowadzana jest przed zatrudnieniem na danym stanowisku w ramach kluczowej funkcji lub w przypadku zaistnienia okoliczności wskazujących na niezgodność działań tej osoby z przepisami prawa, mogących skutkować, w szczególności niezgodnością działalności Spółki z przepisami prawa lub przestępstwem finansowym.
Kryteria stanowiące podstawę oceny wobec powyższych osób określone są na podstawie przepisów prawa, przepisów wewnętrznych Spółki oraz opisu stanowiska pracy. Poszczególne kryteria oceniane są indywidualnie i stanowią podstawę

co do oceny danej osoby. Ocena dokonywana jest w oparciu o przekazane przez daną osobę dokumenty potwierdzające spełnienie wymogów, ocenę jej zachowania i postaw w ramach wykonywania czynności służbowych oraz informacje pozyskane z innych źródeł.

Co roku Zarząd Spółki składa raport z corocznego procesu weryfikacji oceny kompetencji oraz reputacji osób nadzorujących kluczowe funkcje w Spółce (dalej „Raport”). Podstawą do przygotowania Raportu jest § 3 ust. 2 pkt 3 Zasad oceny i weryfikacji kompetencji oraz reputacji osób nadzorujących kluczowe funkcje w PZU i PZU Życie.

Raporty są przygotowywane na podstawie złożonych bądź uzupełnionych informacji i oświadczeń przez osoby nadzorujące kluczowe funkcje w Spółce. W ramach weryfikacji oceny kompetencji oraz reputacji zobowiązani pracownicy dokonują uzupełnienia bądź potwierdzenia aktualności złożonych wcześniej dokumentów i oświadczeń.

Na podstawie zebranych dokumentów, jak również zgodnie z posiadaną wiedzą na dzień sporządzenia Raportu, jeśli nie zachodzą przesłanki mogące mieć wpływ na zmianę oceny kompetencji oraz reputacji poszczególnych osób, Biuro Zarządzania Kadrami rekomenduje utrzymanie dotychczasowych ocen w tym zakresie. W przypadku pozyskania informacji o zaistnieniu jakichkolwiek okoliczności mogących mieć wpływ na rekomendację, Biuro Zarządzania Kadrami przeprowadzi niezwłocznie jej aktualizację.

B.3. System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności

B.3.1. Opis systemu zarządzania ryzykiem

Zarząd Spółki ustanowił strategię zarządzania ryzykiem, której celem jest:

- podniesienie wartości Spółki poprzez aktywne i świadome zarządzanie wielkością przyjmowanego ryzyka;
- zapobieganie przyjmowaniu ryzyka na poziomie, który mógłby zagrozić stabilności finansowej Spółki.

Zarządzanie ryzykiem w PZU Życie jest oparte na analizie ryzyka we wszystkich procesach i jednostkach i jest ono integralną częścią procesu zarządzania.

System zarządzania ryzykiem w PZU Życie oparty jest na:

- podziale kompetencji i zadań realizowanych przez organy statutowe, komitety oraz jednostki uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem;
- procesie zarządzania ryzykiem, w tym metodach identyfikacji, pomiaru i oceny, monitorowania i kontrolowania, raportowania ryzyka oraz podejmowania działań zaradczych.

Podział kompetencji i zadań oparty jest na czterech poziomach kompetencyjnych. Trzy pierwsze obejmują:

- Radę Nadzorczą, która sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego procesu w ramach decyzji określonych w statucie Spółki i regulaminie Rady Nadzorczej oraz za pośrednictwem powołanego Komitetu Audytu;
- Zarząd, który organizuje i zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem poprzez uchwalanie strategii, polityk, wyznaczanie apetytu na ryzyko, określenie profilu ryzyka i określenie tolerancji na poszczególne kategorie ryzyka;
- Komitety, które podejmują decyzje dotyczące ograniczania poziomu poszczególnych ryzyk do ram wyznaczonych przez apetyt na ryzyko. Komitety przyjmują procedury i metodyki związane z ograniczaniem poszczególnych ryzyk, a także akceptują limity ograniczające poszczególne rodzaje ryzyka.

Czwarty poziom kompetencyjny dotyczy działań operacyjnych i podzielony jest pomiędzy trzy linie obrony:

- pierwsza linia obrony – obejmuje bieżące zarządzanie ryzykiem na poziomie jednostek oraz podejmowanie decyzji w ramach procesu zarządzania ryzykiem, w tym w ramach obowiązujących limitów;
- druga linia obrony – obejmuje zarządzanie ryzykiem poprzez wyspecjalizowane jednostki zajmujące się identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i raportowaniem ryzyka oraz kontrolą limitów;
- trzecia linia obrony – obejmuje audyt wewnętrzny, który przeprowadza niezależne audyty elementów systemu zarządzania ryzykiem oraz czynności kontrolnych wbudowanych w działalność.

Proces zarządzania ryzykiem składa się z następujących etapów:

1) Identyfikacja ryzyka

Rozpoczyna się wraz z propozycją rozpoczęcia tworzenia produktu ubezpieczeniowego, nabycia instrumentu finansowego, zmiany procesu operacyjnego, a także z chwilą wystąpienia każdego innego zdarzenia potencjalnie wpływającego na powstanie ryzyka. Proces identyfikacji występuje do momentu wygaśnięcia zobowiązań, należności lub działań związanych z danym ryzykiem. Identyfikacja ryzyka polega na rozpoznaniu rzeczywistych i potencjalnych źródeł ryzyka, następnie analizowanych pod względem istotności.

2) Pomiar i ocena ryzyka

Przeprowadzane są w zależności od charakterystyki danego typu ryzyka oraz poziomu jego istotności. Pomiar ryzyka przeprowadzają wyspecjalizowane jednostki. Biuro Ryzyka odpowiada za rozwój narzędzi oraz za pomiar ryzyka w zakresie określającym apetyt na ryzyko, profil ryzyka i tolerancję na ryzyko;

3) Monitorowanie i kontrola ryzyka

Polega na bieżącym przeglądzie odchyień realizacji od założonych punktów odniesienia (limitów, wartości progowych, planów, wartości z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń).

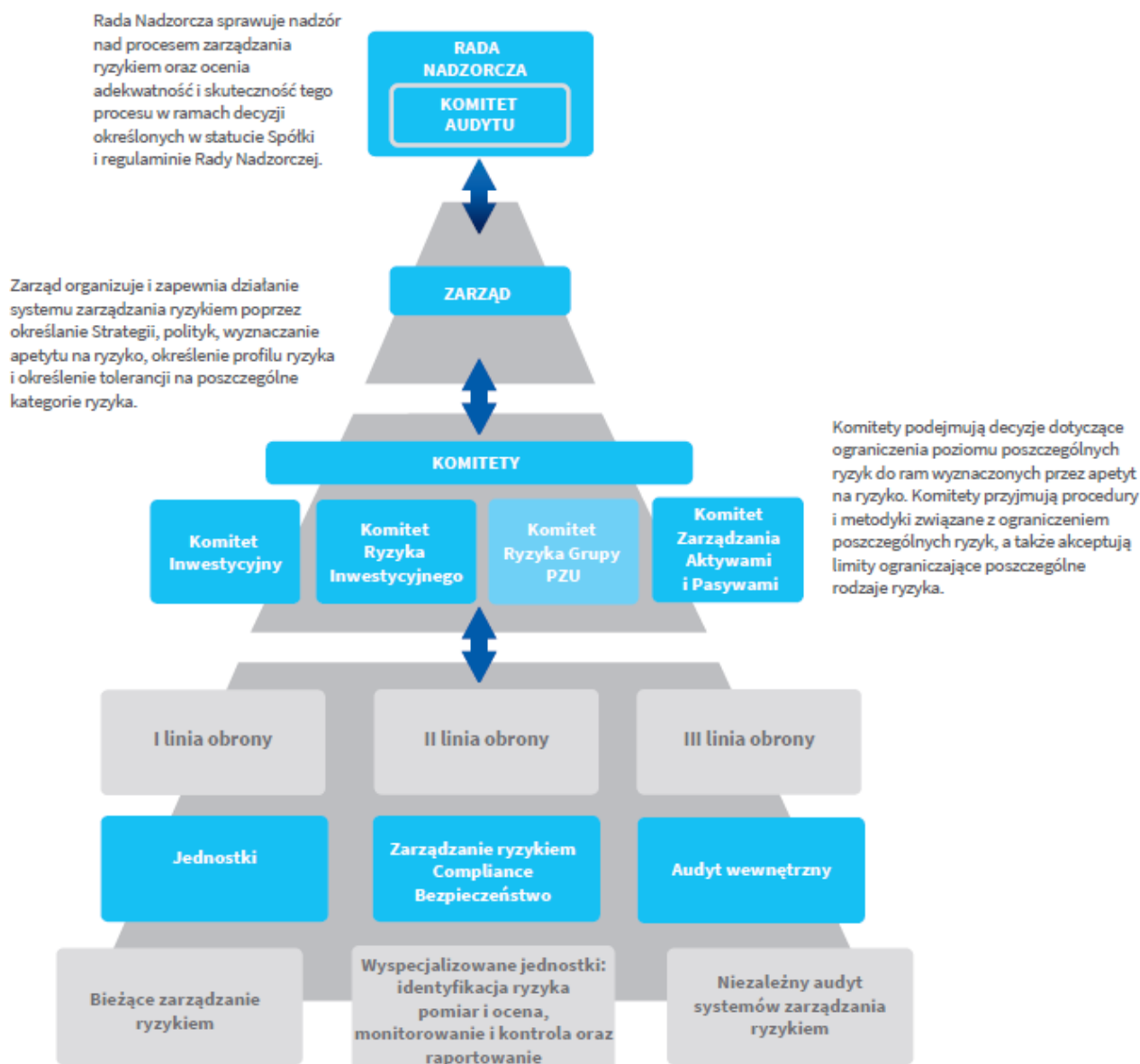
4) Raportowanie

Umożliwia efektywną komunikację o ryzyku i wspiera zarządzanie ryzykiem na różnych poziomach decyzyjnych.

5) Działania zarządcze

Działania te obejmują, m.in.: unikanie ryzyka, transfer ryzyka, ograniczanie ryzyka, określanie apetytu na ryzyko, akceptację poziomu ryzyka oraz narzędzia wspierające te działania.

Schemat struktury organizacyjnej systemu zarządzania ryzykiem

Do zadań funkcji zarządzania ryzykiem należą w szczególności:

- opracowywanie oraz wdrażanie strategii zarządzania ryzykiem oraz polityk zarządzania poszczególnymi ryzykami;
- opracowanie metodyki pomiaru poszczególnych ryzyk;
- tworzenie oraz rozwój narzędzi wspierających proces zarządzania ryzykiem;
- identyfikacja, pomiar i ocena, monitorowanie i kontrola ryzyka;
- raportowanie ryzyk oraz proponowanie działań mitygujących ryzyko,
- opracowanie propozycji siatki limitów i ograniczeń oraz kluczowych wskaźników ryzyka (KRI);
- sporządzanie raportów kontrolnych oraz monitorowanie wykorzystania limitów i ograniczeń;
- przygotowanie zasad i metodyk dotyczących zarządzania ryzykiem;
- sporządzanie informacji o ryzyku na potrzeby organu nadzoru oraz agencji ratingowych;
- przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

Osobą nadzorującą funkcję zarządzania ryzykiem jest Dyrektor Biura Ryzyka, który podlega Członkowi Zarządu PZU Życie odpowiedzialnemu za zarządzanie ryzykiem. Za systemowe zarządzanie ryzykiem odpowiedzialne jest Biuro Ryzyka, które współpracuje w tym procesie ze wszystkimi jednostkami.

B.3.2. Własna ocena ryzyka i wypłacalności

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności jest integralną częścią procesu planowania finansowego i składa się z następujących etapów:

- przygotowanie i zatwierdzenie założeń do przeprowadzenia procesu w danym roku;
- przygotowanie i zatwierdzenie przez właściwe jednostki, a następnie przekazanie do Biura Ryzyka danych zgodnych z wyceną przyjętą w systemie WII i spójnych ze Strategią Grupy PZU oraz planami finansowymi Spółki;
- analiza i ocena ryzyk;
- analiza spełnienia wymogów dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- przeprowadzenie oceny dotyczącej potrzeb kapitałowych przy realizacji założeń planu finansowego;
- przeprowadzenie oceny kondycji kapitałowej Spółki w wyniku testów stresu;
- analiza zgodności z apetytem na ryzyko oraz profilem ryzyka;
- propozycja zmian w zakresie obniżenia ekspozycji na ryzyko lub podwyższenia środków własnych, jeżeli zostanie to uznane za konieczne;
- zmiany w planie finansowym lub projekcie planu finansowego, jeżeli zostaną uznane za konieczne;
- zatwierdzenie wyników własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz podjęcie ewentualnych działań zarządczych;
- udokumentowanie wyników procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności w formie raportu;
- sporządzenie protokołu z własnej oceny ryzyka i wypłacalności;
- przekazanie do organu nadzoru raportu z własnej oceny ryzyka i wypłacalności na potrzeby organu nadzoru.

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz przeprowadzane w ramach niego analizy zostały skonstruowane tak, aby stanowić wsparcie procesu planowania finansowego w zakresie analizy profilu ryzyka oraz oceny spełnienia wymogów kapitałowych w zakładanym horyzoncie czasu i przy realizacji określonych w planie finansowym założeń. Stanowi on również podsumowanie i kontrolę efektywności działań podejmowanych w toku procesu zarządzania ryzykiem.

Struktura procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz zakres odpowiedzialności poszczególnych uczestników procesu został dostosowany do obowiązków poszczególnych jednostek wynikających z ich zakresu kompetencji określonych w ramach systemu zarządzania oraz z procesu planowania finansowego. Zarząd Spółki odpowiada za zorganizowanie i zapewnienie efektywnego funkcjonowania procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności. Członkowie Zarządu Spółki nadzorujący jednostki biorące udział w procesie, nadzorują działania związane z procesem własnej oceny ryzyka i wypłacalności w podległych im obszarach oraz zatwierdzają przygotowane w ich obszarach dane i analizy konieczne do przeprowadzenia własnej oceny ryzyka i wypłacalności. Biuro Ryzyka rozwija proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności, koordynuje przeprowadzenie oceny oraz dokonuje oceny własnych potrzeb w zakresie wypłacalności, oceny ciągłej zgodności z wymogami kapitałowymi i oceny odchyień profilu ryzyka od założeń leżących u podstaw wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności. Wszystkie dane prognostyczne dostarczane są do Biura Ryzyka za pośrednictwem Biura Planowania i Kontrolingu, które odpowiada za ich wewnętrzną spójność oraz zgodność z planami finansowymi.

Własna ocena ryzyka i wypłacalności jest przeprowadzana regularnie, co najmniej raz w roku lub doraźnie po wystąpieniu istotnych zmian w profilu ryzyka wynikających ze zmian operacji wewnętrznych lub zmian otoczenia biznesowego. Częstotliwość przeprowadzenia własnej oceny ryzyka i wypłacalności jest spójna z rewizją planów finansowych oraz towarzyszących im nowych prognoz rozwoju działalności, które odpowiadają realizacji Strategii Grupy PZU oraz uwzględniają zmiany wynikające z rozwoju portfela oraz zmian w otoczeniu biznesowym.

Wyniki własnej oceny ryzyka i wypłacalności są dokumentowane w formie raportu. Raport podlega niezależnemu przeglądowi wykonywanemu przez Biuro Audytu Wewnętrznego a następnie, po zaopiniowaniu przez Komitet Ryzyka Grupy PZU, zatwierdzeniu przez Zarząd.

Ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności dokonywana jest dla wszystkich ryzyk uznanych za istotne, zgodnie z postanowieniami Strategii zarządzania ryzykiem oraz polityk zarządzania poszczególnymi ryzykami, tj. ryzyka aktuarialnego, ryzyka rynkowego, ryzyka niewypłacalności kontrahenta oraz ryzyka operacyjnego. Dodatkowo analizie poddawane są ryzyka braku zgodności i płynności.

Ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności w 2019 roku objęła 3-letni horyzont prognozy, uwzględniając horyzont czasowy aktualnej Strategii Grupy PZU i towarzyszących jej planów finansowych oraz wymóg nadzorczy w zakresie minimalnego horyzontu prognozy (trzy lata). W ramach oceny ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności przeprowadzane zostały analizy w celu określenia czy przy danej strategii działalności Spółka utrzyma niezbędny poziom kapitału, adekwatny do ryzyka, na jakie jest narażona obecnie i na jakie może być narażona w przyszłości (również w przypadku wystąpienia nagłych zdarzeń odzwierciedlonych w scenariuszach szokowych). Testowane scenariusze zbudowane zostały w oparciu o profil ryzyka PZU Życie, umożliwiając weryfikację jej potrzeb kapitałowych w nowych warunkach obejmujących zarówno istotne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym, jak i szoki charakterystyczne dla sektora ubezpieczeń. Ponadto analiza obejmuje scenariusze wpływające zarówno na aktywa, jak i na pasywa.

Zgodnie z regulacją wewnętrzną, jeżeli w wyniku własnej oceny ryzyka i wypłacalności w kolejnych latach projekcji zostanie zidentyfikowany możliwy spadek współczynnika wypłacalności poniżej akceptowalnego poziomu lub przekroczenie limitów profilu ryzyka, Dyrektor Biura Ryzyka, we współpracy z Dyrektorem Biura Planowania i Kontrolingu, przedstawia możliwe działania, w tym zmiany w zakresie planów finansowych, mające na celu obniżenie poziomu ryzyka lub podwyższenie środków własnych. Podlegają one zatwierdzeniu przez Członka Zarządu nadzorującego Biuro Ryzyka, w uzgodnieniu z Członkiem Zarządu nadzorującym Biuro Planowania i Kontrolingu.

B.4. System kontroli wewnętrznej

B.4.1. Opis systemu kontroli wewnętrznej

W ramach systemu zarządzania w PZU Życie funkcjonuje, obok systemu zarządzania ryzykiem, system kontroli wewnętrznej mający na celu zapewnienie przestrzegania przez Spółkę wymogów regulacyjnych oraz skuteczności i wydajności operacji, a także zabezpieczenie dostępności i wiarygodności informacji finansowych i niefinansowych. Obejmuje on w szczególności funkcję zgodności z przepisami, procedury administracyjne i księgowe, organizację kontroli wewnętrznej, a także ustalenia w zakresie raportowania na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej Spółki.

System kontroli wewnętrznej wspomaga Radę Nadzorczą, Zarząd, Kierujących i pracowników Spółki w realizacji celów określonych w szczególności w strategii Spółki, co wymaga, aby koncentrował się na następujących obszarach:

- środowisku kontroli wewnętrznej, tj. promowaniu znaczenia kontroli wśród pracowników i nadzoru ze strony kierownictwa, stylu zarządzania, w tym delegowaniu zadań, uczciwości, wartości etycznych i rozwoju pracowników;
- identyfikacji i ocenie ryzyka, w tym utrzymywaniu go na akceptowalnym poziomie;
- czynnościach kontrolnych i podziale obowiązków;
- jakości informacji i jej komunikowaniu, tj. zapewnieniu przepływu informacji, które pozwalają prowadzić i kontrolować działalność Spółki;
- monitorowaniu efektywności mechanizmów kontrolnych.

W zależności od rodzaju zadań określonych w regulaminach organizacyjnych pionów i jednostek opisach stanowisk i zakresach zadań pracowników, zakres kontroli wewnętrznej obejmuje w szczególności:

- kompletność, aktualność i zgodność z obowiązującymi przepisami prawa regulacji wewnętrznych dotyczących danej działalności;
- prawidłowość, kompletność i terminowość wykonywanych czynności, w tym obiegu dokumentów;
- prawidłowość organizacji i podziału pracy;
- przestrzeganie pełnomocnictw, upoważnień, limitów i innych elementów kontrolnych, w szczególności w zakresie:
 - podpisywania korespondencji wewnętrznej i wychodzącej na zewnątrz Spółki,

- zawierania transakcji skutkujących powstaniem zobowiązań dla Spółki,
- podejmowania decyzji biznesowych,
- korzystania z systemów informatycznych;
- prawidłowość przebiegu procesów;
- prawidłowość ewidencji księgowej;
- bezpieczeństwo systemów informatycznych oraz sieci teleinformatycznych;
- bezpieczeństwo informacji chronionych, w rozumieniu obowiązujących regulacji wewnętrznych.

W przypadku zidentyfikowania przez pracownika Spółki nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku kontroli, pracownik zobowiązany jest do ich udokumentowania i poinformowania bezpośredniego przełożonego. Jednocześnie pracownik zobowiązany jest do ich raportowania zgodnie z obowiązującymi w Spółce regulacjami wewnętrznymi, np. przewidującymi raportowanie do funkcji zgodności z przepisami w ramach Procedury zgłaszania nieprawidłowości.

Bezpośredni przełożony podejmuje działania w celu usunięcia uchybień oraz informuje Kierującego w przypadku konieczności podjęcia dalszych działań.

B.4.2. Funkcja zgodności z przepisami

Celem funkcji zgodności z przepisami jest zapewnienie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności z wymogami regulacyjnymi i regulacjami wewnętrznymi Spółki.

Funkcja zgodności z przepisami obejmuje:

- doradzanie Zarządowi i Radzie Nadzorczej Spółki w zakresie zgodności z przepisami prawa;
- ocenę możliwego wpływu wszelkich zmian otoczenia prawnego na operacje Spółki;
- określenie i ocenę ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Spółkę standardów postępowania.

Do zadań funkcji zgodności z przepisami należą w szczególności:

- wdrożenie kompleksowego systemu rozwiązań compliance w Spółce, ich monitoring i stałe doskonalenie;
- wprowadzenie w Spółce procesów i procedur umożliwiających efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności;
- ustanowienie zasad zapewnienia zgodności z przepisami, obejmujących określenie zadań, kompetencji i obowiązków sprawozdawczych przypisanych funkcji zgodności z przepisami;
- określenie planu zapewnienia zgodności, obejmującego planowane działania funkcji zgodności z przepisami, które uwzględniają wszystkie obszary działalności Spółki oraz ich ekspozycję na ryzyko związane z przestrzeganiem przepisów;
- ocena adekwatności środków przyjmowanych przez Spółkę w celu zapobiegania niezgodności z prawem;
- opracowanie spójnych rozwiązań systemowych w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności celem ich implementacji przez spółki Grupy PZU.

Osobą nadzorującą funkcję zgodności z przepisami jest Dyrektor Biura Compliance, który podlega służbowo Dyrektorowi Zarządzającemu ds. Regulacji, odpowiedzialnemu za nadzór nad Biurem Compliance. Dyrektor Zarządzający ds. Regulacji raportuje Prezesowi Zarządu PZU Życie. Dyrektor Zarządzający ds. Regulacji oraz Dyrektor Biura Compliance mają bezpośredni dostęp do członków Zarządu Spółki oraz jej Rady Nadzorczej, do których funkcja zgodności z przepisami raportuje w sprawie zagadnień związanych z realizacją funkcji zgodności z przepisami oraz zarządzania ryzykiem braku zgodności. Raportowanie to odbywa się w ramach cyklicznych raportów dotyczących ryzyka braku zgodności oraz incydentalnych informacji przekazywanych ad hoc członkom organów statutowych.

Realizacja funkcji zgodności z przepisami w PZU Życie odbywa się w sposób zapewniający jej obiektywizm i niezależność, a także odrębność od funkcji operacyjnych. Biuro Compliance działa w ramach drugiej linii obrony i jest wyłączone z prowadzenia bieżącej działalności biznesowej. Cele i zadania Biura Compliance wynikają z jego regulaminu organizacyjnego oraz obowiązującej Polityki Compliance. Realizuje ono w szczególności zadania przypisane do systemowej funkcji zgodności z przepisami. Jest również odpowiedzialne za systemowe zarządzanie ryzykiem braku zgodności. Podejmowane działania, a także

informacje wynikające z oceny i zarządzania ryzykiem braku zgodności na poziomie Spółki są cyklicznie i doraźnie raportowane do Zarządu PZU Życie i Rady Nadzorczej Spółki.

Dodatkowo, powołanie i odwołanie ze stanowiska Dyrektora Biura Compliance wymaga opinii Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Spółki.

B.5. Funkcja audytu wewnętrznego

B.5.1. Opis wdrożenia funkcji audytu wewnętrznego

Funkcja audytu wewnętrznego w PZU Życie realizowana jest przez Biuro Audytu Wewnętrznego, jako tzw. „trzecia linia obrony”, która przeprowadza niezależne audyty elementów systemu zarządzania ryzykiem oraz czynności kontrolnych wbudowanych w działalność PZU Życie.

Audyt wewnętrzny obejmuje niezależną ocenę ryzyka, badanie wszystkich jednostek, produktów, systemów, procesów biznesowych, procesów zarządzania ryzykiem z częstotliwością zależną od zidentyfikowanych obszarów ryzyk i poziomu istotności ryzyk, a także od roli i skuteczności kontroli wewnętrznej w ich redukowaniu.

Do zadań funkcji audytu wewnętrznego należy:

- ocena adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej i innych elementów systemu zarządzania;
- ustanawianie, wdrażanie i utrzymanie planu audytu określającego zakres prac audytowych, które mają być podjęte w kolejnych latach, uwzględniającego wszystkie rodzaje działalności i cały system zarządzania Spółką;
- przekazywanie cyklicznych informacji zarządczych z podległego obszaru Zarządowi Spółki i Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej;
- wydawanie rekomendacji na podstawie wyników prac przeprowadzonych zgodnie z planem audytu;
- sprawdzanie realizacji działań naprawczych wynikających z wydanych rekomendacji.

Biuro Audytu Wewnętrznego realizuje następujące rodzaje audytów:

- planowe;
- doraźne.

Plan audytu sporządzany jest na podstawie corocznej oceny ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działalności PZU Życie, która przeprowadzana jest zgodnie z wewnętrzną metodologią. Projekt planu audytu jest opiniowany przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej, a następnie zatwierdzany przez Zarząd.

Wyniki planowych audytów są przedstawiane w raportach. Wyniki doraźnych audytów przedstawiane są w formie oraz przekazywane w sposób i w terminach uzgodnionych z osobą podejmującą decyzję o ich przeprowadzeniu.

Oprócz audytów Biuro Audytu Wewnętrznego realizuje działalność doradczą, której celem jest doradztwo dla jednostek w zakresie usprawniania procesów.

Nadzór nad terminowością realizacji rekomendacji przez jednostki sprawują nadzorujący je Członkowie Zarządu lub Dyrektorzy Grupy PZU. Biuro Audytu Wewnętrznego monitoruje stan realizacji rekomendacji na podstawie informacji pozyskiwanych od poszczególnych jednostek, a następnie w wyniku analizy podejmuje decyzje o ich uznaniu za zrealizowane. Realizacja rekomendacji skierowanych do poszczególnych jednostek może podlegać weryfikacji Biura Audytu Wewnętrznego.

W celu zapewnienia jakości i doskonalenia audytu wewnętrznego prowadzona jest wewnętrzna (corocznie) i zewnętrzna (nie rzadziej niż raz na pięć lat) ocena działalności audytu wewnętrznego w Spółce.

B.5.2. Niezależność i obiektywizm audytu wewnętrznego

Funkcja audytu wewnętrznego jest obiektywna i niezależna od funkcji operacyjnych. Niezależność Biura Audytu Wewnętrznego jest zabezpieczona poprzez wprowadzenie szeregu rozwiązań.

Biuro Audytu Wewnętrznego raportuje do Komitetu Audytu Rady Nadzorczej PZU Życie. Powołanie i odwołanie ze stanowiska Dyrektora Zarządzającego ds. Audytu, który kieruje Biurem Audytu Wewnętrznego, wymaga opinii Komitetu Audytu Rady Nadzorczej PZU Życie.

Audyty wewnętrzne w PZU Życie realizowane są przez pracowników Biura Audytu Wewnętrznego (audytorów wewnętrznych), którzy stanowią zespół o wysokich kwalifikacjach zawodowych i etycznych oraz posiadają wiedzę, umiejętności i znajomość zagadnień niezbędnych do realizacji audytów.

Dyrektor Zarządzający ds. Audytu uczestniczy w posiedzeniach Komitetu Audytu Rady Nadzorczej PZU Życie i w posiedzeniach Zarządu. Ponadto przedstawiciele Biura Audytu Wewnętrznego uczestniczą w posiedzeniach wybranych Komitetów funkcjonujących w strukturze PZU Życie.

W uzasadnionych przypadkach, Biuro Audytu Wewnętrznego może korzystać ze wsparcia pracowników spółek Grupy PZU lub usługodawców spoza Grupy PZU.

Na czas przeprowadzania czynności audytowych, pracownicy włączeni do zespołu audytowego, posiadają uprawnienia audytorów wewnętrznych oraz zobowiązani są do przestrzegania obowiązków audytorów wewnętrznych.

Audytorzy wewnętrzni PZU Życie mają dostęp do niezbędnych informacji, wyjaśnień, dokumentów i danych umożliwiających terminowe i poprawne wykonanie zadań.

Biuro Audytu Wewnętrznego przygotowuje Sprawozdanie roczne z działalności, które obejmuje:

- informację o zrealizowanych audytach (w tym o wykonaniu planu audytu);
- ocenę systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

Sprawozdanie roczne przedkładać jest Zarządowi PZU Życie do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy, a następnie Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej PZU Życie w terminach, które są uzależnione od porządku i terminu posiedzeń Komitetu Audytu.

Biuro Audytu Wewnętrznego sporządza również w cyklach kwartalnych, sprawozdanie obejmujące w szczególności:

- informację o realizacji Planu audytu;
- informację o wynikach zrealizowanych audytów wewnętrznych;
- informację o wynikach monitorowania rekomendacji.

Dyrektor Zarządzający ds. Audytu przekazuje sprawozdania, o których mowa powyżej:

- Członkom Zarządu PZU Życie i Dyrektorom Grupy PZU w formie elektronicznej w terminie do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału, którego dotyczy informacja;
- Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej PZU Życie w terminach, które są uzależnione od porządku i terminu posiedzeń Komitetu Audytu Rady Nadzorczej PZU Życie.

Zakres czynności audytowych realizowanych w ramach poszczególnych audytów oraz wydawane oceny poaudytowe stanowią autonomiczne decyzje Biura Audytu Wewnętrznego. Zadania są rozdzielane w taki sposób, aby zapobiec potencjalnym i rzeczywistym konfliktom interesów. Każdy pracownik jest zobowiązany do poinformowania przełożonego w przypadku wystąpienia konfliktu interesów. Zbierane są informacje od pracowników audytu wewnętrznego na temat potencjalnego konfliktu interesów i w miarę potrzeb dokonuje się rotacji przydzielonych zadań. Ponadto każdy z audytorów nie może przed upływem jednego roku oceniać działalności, którą sam uprzednio wykonywał lub zarządzał. W PZU Życie wdrożono Kodeks Etyki Audytora Wewnętrznego, w oparciu o Kodeks Instytutu Audytorów Wewnętrznych (IIA). Celem Kodeksu jest promowanie najlepszych praktyk wykonywania obowiązków, wzorców postawy etycznej oraz determinowanie potrzeby ciągłego rozwoju zawodowego i kształtowania właściwego wizerunku audytorów wewnętrznych. Audytorom wewnętrznym nie wolno przyjmować odpowiedzialności za działalność operacyjną, która podlega ocenie audytu wewnętrznego.

Dyrektor Zarządzający ds. Audytu decyduje o zasobach oraz terminach realizacji zadań audytowych.

Biuro Audytu Wewnętrznego prowadzi działalność doradczą w oparciu o decyzje Dyrektora Zarządzającego ds. Audytu Wewnętrznego; charakter i zakres działalności doradczej jest każdorazowo uzgodniony z daną jednostką, a jej celem jest doradztwo dla jednostek w zakresie usprawniania procesów, z zastrzeżeniem, że za procesy odpowiedzialni są kierujący tymi jednostkami. Tryb realizacji i sposób raportowania działalności doradczej uzgadniany jest z kierującym jednostką, dla której świadczone jest doradztwo, z zastrzeżeniem, że w przypadku stwierdzenia istotnych kwestii, Biuro Audytu Wewnętrznego przekazuje je Zarządowi i Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej PZU Życie.

B.6. Funkcja aktuarialna

Zadania funkcji aktuarialnej, tj. zadania przypisane funkcji aktuarialnej według Dyrektywy WII, jak również według ustawy o działalności ubezpieczeniowej, zostały przyporządkowane do Biura Aktuarialnego w PZU Życie. Nadzór nad pracami Biura Aktuarialnego powierzono Dyrektorowi Biura Aktuarialnego – Głównemu Aktuariuszowi Spółki i Dyrektorowi ds. Aktuarialnych w Biurze Aktuarialnym wpisanym na listę aktuariuszy prowadzoną przez organ nadzoru.

Bieżące zadania realizowane przez Biuro Aktuarialne koncentrują się na następujących aspektach i zagadnieniach:

- 1) wyznaczanie rezerw techniczno – ubezpieczeniowych, w tym:
 - weryfikacja istniejących zasad wyznaczania rezerw techniczno – ubezpieczeniowych oraz przyjmowanych założeń;
 - opiniowanie projektów zasad wyznaczania rezerw dla nowych produktów tworzonych przez biura produktowe;
- 2) gromadzenie i przetwarzanie danych oraz prowadzenie analiz stanowiących podstawę założeń przyjmowanych w obliczeniach rezerw oraz prognozach dalszego rozwoju ubezpieczeń, a w tym:
 - pozyskiwanie i agregowanie danych finansowych i statystycznych dotyczących stanu portfela i zdarzeń ubezpieczeniowych;
 - przygotowywanie i utrzymywanie narzędzi służących do prezentacji oraz analiz danych i doświadczeń dotyczących poszczególnych grup ubezpieczeń;
 - analiza danych i aktualizacja założeń wykorzystywanych w algorytmach do kalkulacji rezerw oraz modelach do prognoz przepływów pieniężnych;
- 3) modelowanie i prognozowanie:
 - opracowywanie, modyfikowanie oraz utrzymywanie narzędzi i modeli służących do prognozy dalszego rozwoju umów, w tym prognozy przepływów pieniężnych;
 - zarządzanie zmianami modeli;
 - tworzenie, modyfikacja i utrzymywanie dokumentacji modeli, w tym dokumentowanie zmian w modelach;
 - przygotowywanie założeń oraz danych wejściowych do modeli i ich wprowadzenie do modeli;
 - przeprowadzanie obliczeń i ocena racjonalności uzyskanych wyników;
 - agregacja cząstkowych wyników prognoz do zbiorczych przepływów pieniężnych.

Funkcji aktuarialnej nie powierzono zadań merytorycznych innych, niż określone w obowiązujących przepisach prawa, zatem potencjalny konflikt interesów nie występuje.

Główny Aktuariusz Spółki – Dyrektor Biura Aktuarialnego sprawuje nadzór nad funkcją aktuarialną w PZU Życie i podlega bezpośrednio Członkowi Zarządu PZU Życie. Główny Aktuariusz Spółki ma zapewniony nieograniczony dostęp do Zarządu PZU Życie. Dostęp do Rady Nadzorczej Spółki realizowany jest na podstawie przepisów wewnętrznych obowiązujących w Spółce.

B.7. Outsourcing

Spółka przyjęła zasady dokonywania outsourcingu, w tym outsourcingu czynności uznawanych przez Spółkę za podstawowe lub ważne. Spółka nie powierza dostawcom realizacji kluczowych funkcji systemu zarządzania.

Przed zawarciem umowy outsourcingu czynności podstawowych lub ważnych dokonywana jest ocena ryzyka outsourcingu potencjalnego dostawcy.

Umowy outsourcingu czynności podstawowych lub ważnych zawierają postanowienia wymagane przepisami prawa, w tym zabezpieczające odpowiedni poziom wykonywania powierzonych czynności i możliwość przeprowadzania kontroli realizacji umowy przez Spółkę oraz uprawnione do tego podmioty. Podmioty zewnętrzne posiadają ponadto plany awaryjne dotyczące realizacji umowy i są zobowiązane do ich aktualizacji w przypadku zmiany okoliczności związanych z realizacją umowy. Projekty umów opiniowane są przez wyznaczone jednostki, w tym Biuro Prawne oraz Biuro Compliance.

Spółka monitoruje ryzyko związane z outsourcingiem i zarządza nim na poziomie bieżącym i systemowym. W szczególności dokonywana jest bieżąca ocena jakości i terminowości realizacji danej umowy oraz przynajmniej raz w roku przeprowadzana jest kontrola okresowa dostawców, mająca na celu zbadanie jakości wykonania przez dostawcę zleconych mu czynności. W ramach systemowego zarządzania ryzykiem outsourcingu dokonuje się w szczególności oceny ryzyka outsourcingu w skali Spółki oraz raportowania do Zarządu Spółki i organu nadzoru.

W PZU Życie outsourcing czynności podstawowych lub ważnych dokonywany jest dla lokowania środków Spółki oraz w ramach procesów obsługi świadczeń oraz assistance. Wszystkie podmioty, którym powierzone zostały w ramach outsourcingu czynności podstawowe lub ważne, podlegają jurysdykcji polskiej.

C. Profil ryzyka

Profil ryzyka PZU Życie wynika ze strategii oraz planów finansowych Grupy PZU i jest okresowo monitorowany i kontrolowany. Ze względu na skalę działalności ubezpieczeniowej prowadzonej przez Spółkę (lider rynku ubezpieczeń życiowych) oraz poziom zainwestowanych środków najistotniejszymi ryzykami są ryzyko aktuarialne i ryzyko rynkowe.

Spółka opracowała i wdrożyła system zarządzania ryzykiem, który jest ukierunkowany zarówno na kontrolę ryzyka, jak również na zachowanie odpowiedniego poziomu kapitalizacji. Poprzez identyfikację, pomiar i ocenę, monitorowanie i kontrolę oraz raportowanie ryzyk związanych z prowadzoną działalnością operacyjną, a także podejmowanie działań zarządczych w odpowiedzi na te ryzyka PZU Życie jest w stanie zrealizować swoje zobowiązania wobec klientów i partnerów biznesowych oraz wypełnić wymogi płynące z przepisów prawnych i regulacji zewnętrznych. W tabeli poniżej wskazano kategorie ryzyka zdefiniowane jako istotne w regulacjach wewnętrznych PZU Życie:

Lp.	Kategoria ryzyka	Definicja
1	ryzyko aktuarialne	możliwość poniesienia straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowych, w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny składek i tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych
2	ryzyko rynkowe	ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające bezpośrednio lub pośrednio z wahań poziomu i wahań zmienności rynkowych cen aktywów, spreadu kredytowego, wartości zobowiązań i instrumentów finansowych
3	ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta	ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające z wahań wiarygodności i zdolności kredytowej emitentów papierów wartościowych, kontrahentów i wszelkich dłużników, materializujące się niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta
4	ryzyko operacyjne	ryzyko poniesienia straty wynikającej z niewłaściwych lub błędnych procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych
5	ryzyko modeli	ryzyko poniesienia straty finansowej, błędnego oszacowania danych raportowanych do organu nadzoru, podjęcia błędnych decyzji lub utraty reputacji z powodu błędów w opracowaniu, wdrożeniu lub stosowaniu modeli
6	ryzyko braku zgodności	ryzyko niedostosowania się lub naruszenia przez Spółkę, podmioty zależne lub osoby z nimi powiązane przepisów prawa, przepisów wewnętrznych oraz przyjętych przez Spółkę lub podmioty zależne standardów postępowania, w tym norm etycznych, które skutkuje lub może skutkować poniesieniem przez Spółkę, podmioty zależne lub osoby działające w jej imieniu sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności

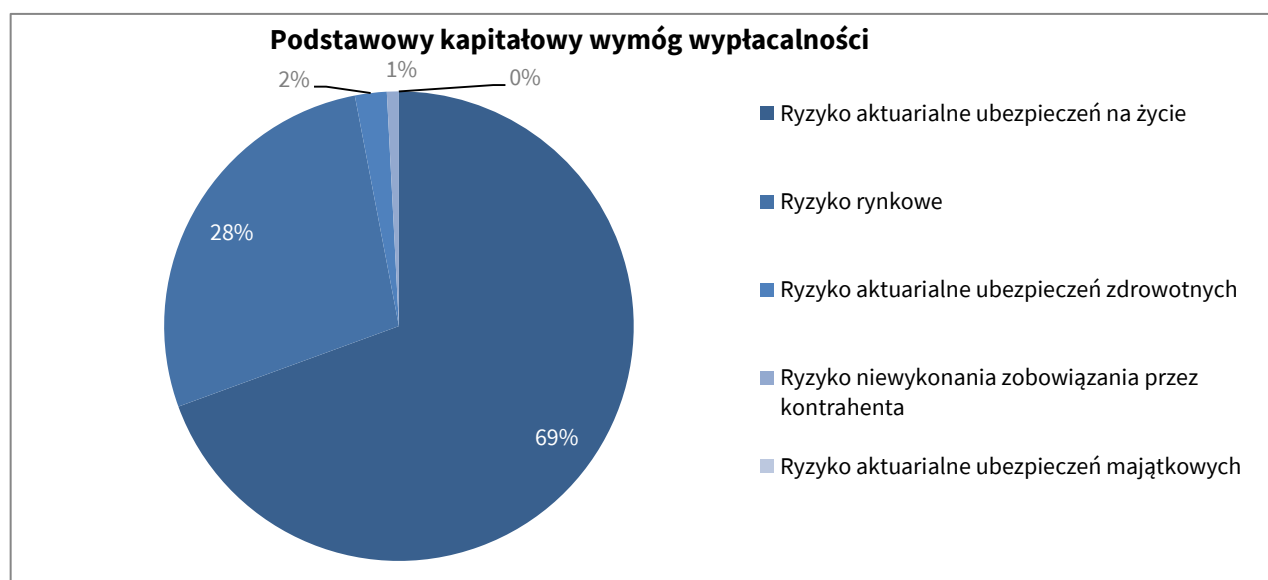
Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR) dla PZU Życie jest kalkulowany na podstawie formuły standardowej według systemu WII i obejmuje m.in. ryzyka: aktuarialne, rynkowe, niewypłacalności kontrahenta i operacyjne oraz korektę z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i odroczonej podatności dochodowych do pokrywania strat. Efektowi dywersyfikacji podlega ryzyko aktuarialne, rynkowe, niewypłacalności kontrahenta oraz ryzyko wartości niematerialnych i prawnych (które w PZU Życie wynosi zero). Razem ryzyka te tworzą tzw. podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności (BSCR). Spółka nie korzysta przy kalkulacji SCR z przepisów przejściowych.

Wartość kapitałowego wymogu wypłacalności oraz podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności przed i po uwzględnieniu efektu dywersyfikacji na 31 grudnia 2019 roku w porównaniu do poprzedniego roku, przedstawia poniższa tabela.

Nazwa podmodułu	Wartość (tys. zł)		Zmiana 2019/2018	
	2019	2018	(tys. zł)	%
Ryzyko rynkowe	980 383	860 837	119 546	14%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	29 295	41 028	(11 733)	(29%)
Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń na życie	2 470 028	2 400 117	69 911	3%
Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń zdrowotnych	77 831	64 462	13 369	21%
Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń majątkowych	-	-	-	-
Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności przed dywersyfikacją	3 557 537	3 366 444	191 093	6%
Dywersyfikacja	(647 925)	(589 068)	(58 857)	10%
Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności po dywersyfikacji	2 909 612	2 777 376	132 236	5%
Ryzyko operacyjne	302 206	295 379	6 827	2%
Korekta z tytułu zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat	(551 751)	(543 752)	(7 999)	1%
Kapitałowy wymóg wypłacalności	2 660 067	2 529 003	131 064	5%

Kapitałowy wymóg wypłacalności w 2019 roku wzrósł o 131 064 tys. zł, czyli o 5%. W głównej mierze zmiana została spowodowana wzrostem wymogów kapitałowych ryzyka rynkowego i ryzyka aktuarialnego ubezpieczeń na życie. Przyczyny zmian SCR dla tych ryzyk opisane są poniżej w odpowiednich rozdziałach. Wzrost podstawowego wymogu kapitałowego o 5% i niewielki wzrost ryzyka operacyjnego, skompensowany został wzrostem o 1% ujemnej wartości korekty z tytułu zdolności podatków odroczonej do pokrywania strat.

Spółka wdrożyła procedury wewnętrzne implementujące obowiązki wynikające z zasady ostrożnego inwestora. W związku z tym PZU Życie lokuje posiadane środki wyłącznie w aktywa i instrumenty finansowe, dla których ryzyko Spółka może zmierzyć, monitorować, a w konsekwencji nim zarządzać oraz które uwzględnia przy ocenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności. Zachowując odpowiedni poziom płynności lokat, PZU Życie lokuje swoje środki w aktywa bezpieczne o odpowiedniej jakości i rentowności. Inwestując w aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności, Spółka uwzględnia charakter i czas trwania zobowiązań z tytułu zawartych umów ubezpieczeniowych w sposób zgodny z interesami ubezpieczających. PZU Życie różnicuje aktywa i zachowuje ich rozproszenie w celu unikania uzależnienia od jednego szczególnego składnika aktywów, emitenta czy obszaru geograficznego.

Testy stresu i analiza wrażliwości

W Spółce przeprowadzono testy warunków skrajnych zgodnie z metodyką KNF, uwzględniające ryzyko rynkowe i aktuarialne oraz analizy wrażliwości w odniesieniu do istotnych ryzyk i zdarzeń według scenariuszy przygotowanych na potrzeby własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA). Wymogi dotyczące testów warunków skrajnych, jak również analiz wrażliwości co do zasady nie znajdują zastosowania w przypadku ryzyk opisanych w części C.6. ze względu na charakter i specyfikę tych ryzyk.

W ramach przeprowadzanych analiz PZU Życie dokonuje również oceny w zakresie płynności, która polega na oszacowaniu możliwości sfinansowania wypłaty odszkodowań i świadczeń w wyniku zdarzeń ubezpieczeniowych o charakterze nadzwyczajnym. Wyniki testów stresu wskazują na możliwość sfinansowania tego typu zdarzeń.

W ramach ORSA analiza wrażliwości przeprowadzona dla PZU Życie obejmowała scenariusze stresowe, wpływające zarówno na aktywa, jak i na zobowiązania. Testy stresu wybrane do przeprowadzenia w ramach ORSA pokrywają najważniejsze obszary działalności ubezpieczeniowej oraz profil ryzyka Spółki i odpowiadają ocenie najistotniejszych ryzyk w jej działalności.

Testy zostały przeprowadzone w oparciu o zasady Wypłacalność II. Każdy test był przeprowadzany niezależnie, przy założeniu zmiany elementów wskazanych w teście i utrzymanie pozostałych wskaźników na poziomie ze scenariusza bazowego. W ramach testu stresu uwzględnia się zmianę zarówno środków własnych jak i kapitałowego wymogu wypłacalności w celu zbadania całkowitego wpływu na sytuację kapitałową Spółki.

W 2019 roku wykonywano również testy warunków skrajnych zgodnie z *Metodyką przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakładach ubezpieczeń i w zakładach reasekuracji za 2018 rok*, opublikowaną przez KNF.

Wyniki testów nie uwzględniają wpływu ewentualnych działań podejmowanych przez Zarząd Spółki, mających na celu złagodzenie skutków materializacji scenariusza. W rzeczywistości, w oparciu o funkcjonujący w PZU Życie system zarządzania ryzykiem, w szczególności system limitów i ograniczeń, Zarząd Spółki może podjąć stosowne działania zapobiegające lub też ograniczające wpływ realizacji zakładanego scenariusza.

Wyniki testów stresu świadczą, że PZU Życie w 2019 roku posiadał środki własne pozwalające na utrzymywanie wskaźnika wypłacalności powyżej wymaganych przez KNF poziomów po wystąpieniu scenariuszy testowych.

Poniższa tabela przedstawia analizy wrażliwości wykonane na potrzeby ORSA. Testy były przeprowadzane w trakcie 2019 roku w ramach wykonywanej w procesie ORSA prospektywnej oceny kondycji kapitałowej Spółki i odnoszą się do wartości współczynnika wypłacalności na koniec roku 2019 prognozowanej w momencie wykonywania testów stresu.

Lp.	Testy stresu / analiza wrażliwości	Wpływ na ryzyko	Zmiana do wartości bazowego wskaźnika wypłacalności (w p.p.)
1	Wzrost stóp procentowych (+200 pb)	Ryzyko rynkowe	(10)
2	Spadek stóp procentowych (-200 pb)	Ryzyko rynkowe	(44)
3	Zmiana kształtu krzywej stóp procentowych (na podstawie krzywej wygenerowanej w modelu kalkulacji wartości narażonej na ryzyko dla ryzyka rynkowego w scenariuszu 1 na 200)	Ryzyko rynkowe	(9)
4	Spadek cen akcji (-50%)	Ryzyko rynkowe	(1)
5	Spadek cen nieruchomości (-30%)	Ryzyko rynkowe	(2)
6	Wzrost kursu walutowego (+30%)	Ryzyko rynkowe	2
7	Spadek kursu walutowego (-30%)	Ryzyko rynkowe	(2)
8	Default kontrahentów (założono niewypłacalność dwóch kontrahentów o najwyższym zaangażowaniu Spółki spośród kontrahentów z ratingiem BB i niższym)	Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	(24)
9	Śmiertelności (+15%)	Ryzyko aktuarialne	(65)
10	Śmiertelności (-20%)	Ryzyko aktuarialne	(1)
11	Zachorowalności (+35%)	Ryzyko aktuarialne	(37)
12	Koszty uwzględnione przy obliczaniu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (+10%)	Ryzyko aktuarialne	(20)
13	Rezygnacje (+80%)	Ryzyko aktuarialne	(5)

Lp.	Testy stresu / analiza wrażliwości	Wpływ na ryzyko	Zmiana do wartości bazowego wskaźnika wypłacalności (w p.p.)
14	Rezygnacje (-80%)	Ryzyko aktuarialne	0
15	Połączone scenariusze – najbardziej dotkliwe zmiany dla poszczególnych linii biznesowych wynikające ze scenariuszy 9, 11, 12 (maksymalny spadek składki, wzrost świadczeń i wzrost kosztów)	Ryzyko aktuarialne	(114)
16	Jednoczesny spadek stóp procentowych (-200 pb), spadek cen akcji (-50%) i wzrost śmiertelności (+15%)	Ryzyko aktuarialne / ryzyko rynkowe	(106)
17	Jednoczesny wzrost stóp procentowych (+200 pb), spadek cen akcji (-50%) i wzrost śmiertelności (+15%)	Ryzyko aktuarialne / ryzyko rynkowe	(12)

Poniższa tabela przedstawia wyniki testów stresu przeprowadzonych w ciągu 2019 roku zgodnie z opublikowaną przez KNF "Metodyką przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji za 2018 rok" i przedstawia wpływ danego testu na wartość współczynnika wypłacalności opublikowaną w momencie wykonywania testów stresu, czyli zgodnie ze stanem na koniec 2018 roku.

Lp	Testy KNF	Wpływ na ryzyko	Zmiana do wartości bazowego wskaźnika wypłacalności (w p.p.)
1	Ryzyko stopy procentowej (wzrost/spadek stóp procentowych)	Ryzyko rynkowe	(1)
2	Łączny scenariusz dla wybranych rodzajów ryzyka rynkowego	Ryzyko rynkowe	(7)
3	Ryzyko zwrotu pobranych opłat likwidacyjnych	Ryzyko aktuarialne	(4)

Dodatkowo, w obszarze ryzyka operacyjnego, realizowane są testy warunków skrajnych w ramach przeprowadzanych analiz scenariuszowych ryzyka operacyjnego. Jest to metoda identyfikacji i oceny ryzyka operacyjnego na podstawie analizy wystąpienia hipotetycznego incydentu ryzyka operacyjnego w Spółce. Celem przeprowadzania takich badań jest identyfikacja obszarów, w których może wystąpić najbardziej dotkliwa strata rzeczywista, określenie potencjalnych zagrożeń, jak również ewentualne zaplanowanie działań i kontroli mających służyć zapobiegnięciu wystąpienia w przyszłości incydentu ryzyka operacyjnego opisanego w scenariuszu. W oparciu o przeprowadzone badania, testy dotyczyły obszaru wyłudzeń odszkodowań, wad produktu, błędnych realizacji zleceń, cyberbezpieczeństwa oraz RODO.

Ekspozycja na ryzyko wynikająca z pozycji pozabilansowych

Na 31 grudnia 2019 roku wartość ekspozycji pozabilansowych uwzględnianych w kalkulacjach wymogów kapitałowych wyniosła 552 653 tys. zł i dotyczyła wartości obligacji stanowiących zabezpieczenie transakcji warunkowych.

C.1. Ryzyko aktuarialne

Identyfikacja ryzyka rozpoczyna się wraz z procesem tworzenia produktu ubezpieczeniowego i towarzyszy mu aż do momentu wygaśnięcia zobowiązań z nim związanych. Identyfikacja ryzyka aktuarialnego odbywa się m. in. poprzez:

- analizę ogólnych warunków ubezpieczenia pod kątem przyjmowanego ryzyka i zgodności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa;
- analizę ogólnych/szczególnych warunków ubezpieczenia lub innych wzorców umów pod kątem ryzyka aktuarialnego przyjmowanego na ich podstawie;
- rozpoznanie potencjalnych ryzyk związanych z danym produktem w celu ich późniejszego pomiaru i monitorowania;
- analizę wpływu wprowadzenia nowych produktów ubezpieczeniowych na wymogi kapitałowe i margines ryzyka Spółki obliczone według formuły standardowej;
- weryfikację i walidację zmian w produktach;
- ocenę ryzyka aktuarialnego przez pryzmat podobnych, istniejących produktów;
- monitorowanie istniejących produktów;

- analizę polityki underwritingowej, taryfikacyjnej, rezerw i reasekuracyjnej oraz procesu obsługi świadczeń.

Ocena ryzyka aktuarialnego polega na rozpoznaniu stopnia zagrożenia lub grupy zagrożeń stanowiących o możliwości powstania szkody oraz na dokonaniu analizy elementów ryzyka w sposób umożliwiający podjęcie decyzji o przyjęciu ryzyka do ubezpieczenia i ponoszenia odpowiedzialności przez Spółkę. Zakres udzielanej ochrony ubezpieczeniowej oraz ustalona wysokość składki ubezpieczeniowej powinny być uwzględnione w przeprowadzanej ocenie ryzyka aktuarialnego. Ocena ryzyka aktuarialnego dotyczy dwóch podstawowych typów produktów ubezpieczeniowych, tj. indywidualnych oraz grupowych. W przypadku produktów ubezpieczeniowych indywidualnych celem oceny ryzyka aktuarialnego jest ograniczenie antyselekcji, tj. zawierania ubezpieczeń przez osoby o ryzyku przekraczającym przyjęte w Spółce częstości dla wystąpienia zdarzeń ubezpieczeniowych (np. wypadku, choroby, inwalidztwa lub śmierci), nieposiadające środków finansowych na pokrycie kosztów ubezpieczenia lub chcące zawrzeć ubezpieczenie na sumę niemającą ekonomicznego uzasadnienia. Celem oceny ryzyka aktuarialnego w produktach ubezpieczeniowych grupowych jest ocena przyszłej szkodowości grupy oraz ograniczenie antyselekcji, tj. nieprzystępowania do ubezpieczenia osób o ryzyku przekraczającym przyjęte w Spółce częstości dla wystąpienia zdarzeń ubezpieczeniowych.

Proces oceny ryzyka aktuarialnego podlega ciągłej ewolucji mającej na celu dostosowanie stosowanych środków do zmieniającego się środowiska zewnętrznego, bardziej efektywnego zarządzania rentownością produktów, zmian organizacyjnych oraz modyfikacji oferty produktowej.

Pomiar ryzyka aktuarialnego dokonywany jest w szczególności przy użyciu:

- analizy wybranych wskaźników;
- metody scenariuszowej – analizy utraty wartości spowodowanej przez zadaną zmianę czynników ryzyka;
- metody faktorowej – uproszczonej wersji metody scenariuszowej, zredukowanej do przypadku jednego scenariusza dla jednego czynnika ryzyka;
- danych statystycznych;
- miar ekspozycji i wrażliwości;
- wiedzy eksperckiej pracowników Spółki.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka aktuarialnego polega na cyklicznej analizie poziomu ryzyka i określeniu stopnia wykorzystania ustalonych wartości granicznych tolerancji na ryzyko aktuarialne oraz limitów.

Raportowanie ma na celu efektywną komunikację o ryzyku aktuarialnym i wspiera zarządzanie ryzykiem aktuarialnym na różnych poziomach decyzyjnych, od pracownika do Rady Nadzorczej. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w procesie zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym realizowane są w szczególności poprzez:

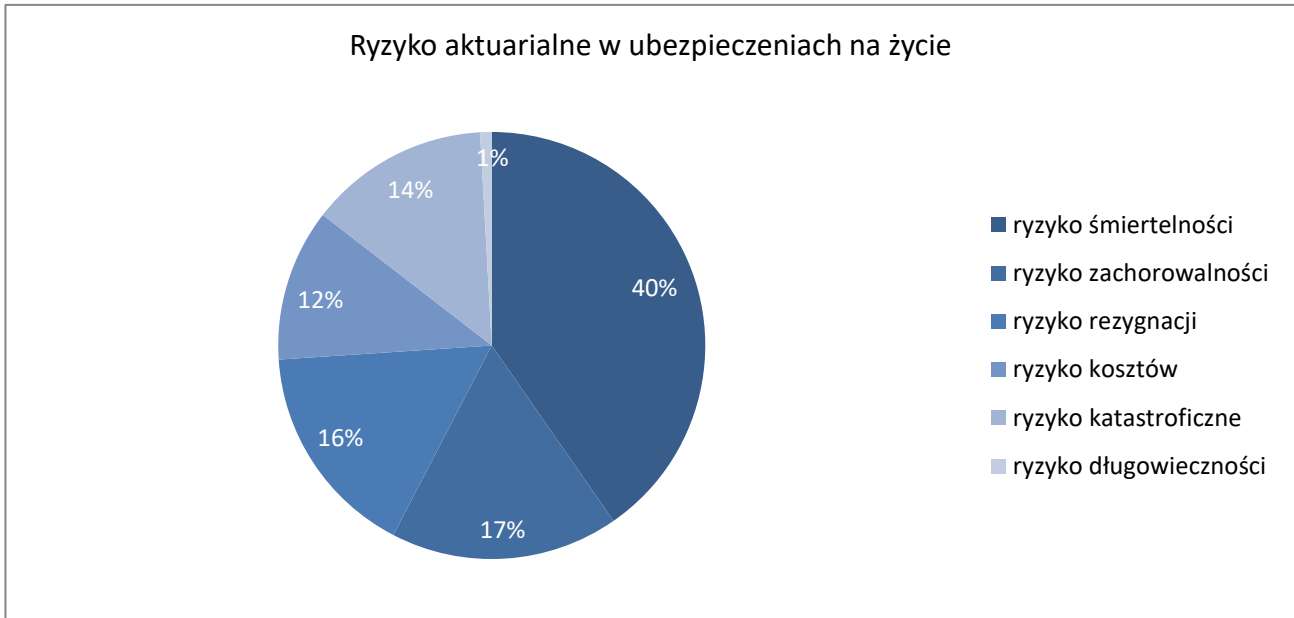
- określenie tolerancji na ryzyko aktuarialne i jego monitorowanie;
- decyzje biznesowe i plany sprzedażowe;
- kalkulację i monitorowanie adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- strategię taryfową oraz monitorowanie istniejących szacunków i ocenę adekwatności składki;
- proces oceny, wyceny i akceptacji ryzyka aktuarialnego;
- stosowanie narzędzi ograniczania ryzyka aktuarialnego, w tym w szczególności reasekuracji i prewencji.

Ograniczanie ryzyka aktuarialnego w PZU Życie odbywa się w szczególności poprzez następujące czynności:

- zdefiniowanie zakresów odpowiedzialności w ogólnych warunkach ubezpieczenia;
- zdefiniowanie wyłączenia odpowiedzialności w ogólnych warunkach ubezpieczenia;
- działania reasekuracyjne;
- stosowanie adekwatnej polityki taryfikacyjnej;
- stosowanie odpowiedniej metodologii obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- stosowanie odpowiedniej procedury oceny ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia (underwritingu);
- stosowanie odpowiedniej procedury obsługi świadczeń;
- decyzje i plany sprzedażowe;

- prewencję.

Poniższy wykres przedstawia udział poszczególnych podmodułów w ryzyku aktuarialnym (bez efektu dywersyfikacji) na 31 grudnia 2019 roku. Największą część modułu ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach na życie stanowi ryzyko śmiertelności.

W 2019 roku wielkość ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach na życie wzrosła, co jest pochodną zmiany parametrów oraz rozwoju portfela ubezpieczeń grupowych ochronnych na życie. Bardziej szczegółowe informacje można znaleźć w poniższych tabelach.

Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie

Nazwa podmodułu	Wartość (tys. zł)		Zmiana 2019/2018		Komentarz
	2019	2018	(tys. zł)	%	
Ryzyko śmiertelności	1 559 059	1 519 630	39 429	3%	Rozwój portfela ubezpieczeń na życie wraz z rozbudową modeli aktuarialnych oraz aktualizacja założeń statystycznych
Ryzyko długowieczności	32 658	32 902	(244)	(1%)	Aktualizacja założeń statystycznych w modelach aktuarialnych określających przyszłą wartość kapitału
Ryzyko zachorowalności	659 054	651 178	7 876	1%	Rozwój portfela ubezpieczeń na życie wraz z rozbudową modeli aktuarialnych oraz aktualizacja założeń statystycznych
Ryzyko rezygnacji	635 939	615 035	20 904	3%	Rozwój portfela ubezpieczeń na życie wraz z rozbudową modeli aktuarialnych oraz aktualizacja założeń statystycznych
Ryzyko kosztów	467 881	434 166	33 715	8%	Rozwój portfela ubezpieczeń na życie wraz z rozbudową modeli aktuarialnych oraz aktualizacja założeń statystycznych dotyczących kosztów
Ryzyko rewizji rent	0	0	-	-	Nie dotyczy
Ryzyko katastroficzne	520 212	514 378	5 834	1%	Rozwój portfela ubezpieczeń na życie wraz z rozbudową modeli aktuarialnych oraz aktualizacja założeń statystycznych
Dywersyfikacja	(1 404 775)	(1 367 171)	(37 603)	3%	
Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie	2 470 028	2 400 117	69 911	3%	

Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych

Nazwa podmodułu	Wartość (tys. zł)		Zmiana 2019/2018		Komentarz
	2019	2018	(tys. zł)	%	
Ryzyko aktuarialne zdrowotne życiowe	61 248	51 915	9 333	18%	
Ryzyko śmiertelności	162	146	16	11%	Rozwój portfela ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie wraz z rozbudową modeli aktuarialnych oraz aktualizacja założeń statystycznych
Ryzyko długowieczności	0	0	-	-	Nie dotyczy
Ryzyko zachorowalności	51 598	42 383	9 215	22%	Rozwój portfela ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie wraz z rozbudową modeli aktuarialnych oraz aktualizacja założeń statystycznych
Ryzyko rezygnacji	27 594	26 199	1 395	5%	Rozwój portfela ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie wraz z rozbudową modeli aktuarialnych oraz aktualizacja założeń statystycznych
Ryzyko kosztów	3 887	2 925	962	33%	Rozwój portfela ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie wraz z rozbudową modeli aktuarialnych oraz aktualizacja założeń statystycznych
Ryzyko rewizji rent	0	0	-	-	Nie dotyczy
Dywersyfikacja w podmodule ryzyka aktuarialnego zdrowotnego życiowego	(21 993)	(19 738)	(2 255)	11%	
Ryzyko katastroficzne	35 096	27 377	7 719	28%	Rozwój portfela ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie oraz aktualizacja założeń statystycznych
Dywersyfikacja	(18 513)	(14 830)	(3 683)	25%	
Ryzyko aktuarialne zdrowotne	77 831	64 462	13 369	21%	

PZU Życie nie zidentyfikował żadnych istotnych koncentracji ryzyk w odniesieniu do ryzyka aktuarialnego.

C.2. Ryzyko rynkowe

Identyfikacja ryzyka rynkowego polega na rozpoznaniu rzeczywistych i potencjalnych źródeł tego ryzyka. Proces identyfikacji ryzyka rynkowego związanego z aktywami rozpoczyna się w momencie podjęcia decyzji o rozpoczęciu dokonywania transakcji na danym typie instrumentów finansowych. Jednostki, które podejmują decyzję o rozpoczęciu dokonywania transakcji na danym typie instrumentów finansowych sporządzają opis instrumentu zawierający w szczególności opis czynników ryzyka i przekazują go do Biura Ryzyka, które na jego podstawie identyfikuje i ocenia ryzyko rynkowe.

Proces identyfikacji ryzyka rynkowego związanego ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi rozpoczyna się wraz z procesem tworzenia produktu ubezpieczeniowego i jest związany z identyfikacją zależności wielkości przepływów finansowych z tego produktu od czynników ryzyka rynkowego. Zidentyfikowane ryzyka rynkowe podlegają ocenie ze względu na kryterium istotności tj. czy z materializacją ryzyka związana jest strata mogąca mieć wpływ na kondycję finansową danego podmiotu.

Pomiar ryzyka rynkowego dokonywany jest przy użyciu poniższych miar ryzyka:

- VaR, wartości narażonej na ryzyko, będącej miarą ryzyka kwantyfikującą potencjalną stratę ekonomiczną, która w horyzoncie jednego roku przy normalnych warunkach rynkowych nie zostanie przekroczona z prawdopodobieństwem 99,5%;
- formuły standardowej;
- miar ekspozycji i wrażliwości;
- skumulowanej miesięcznej straty.

Przy pomiarze ryzyka rynkowego wyróżnia się w szczególności następujące etapy:

- gromadzenie informacji o aktywach i zobowiązaniach generujących ryzyko rynkowe;
- wyliczenie wartości ryzyka.

Pomiar ryzyka dokonywany jest:

- codziennie dla miar ekspozycji i wrażliwości instrumentów znajdujących się w systemie transakcyjnym Kondor+;
- miesięcznie przy wykorzystaniu modelu kalkulacji wartości narażonej na ryzyko dla ryzyka rynkowego lub formuły standardowej.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka rynkowego przebiega dwutorowo, wewnątrz w jednostkach organizacyjnych odpowiedzialnych za operacyjne zarządzanie ryzykiem rynkowym oraz niezależnie przez Biuro Ryzyka. Monitorowanie ryzyka rynkowego polega na analizie poziomu ryzyka i wykorzystania wyznaczonych limitów. Monitorowanie odbywa się w cyklach dziennych lub miesięcznych, adekwatnie do zdefiniowanych limitów.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka rynkowego, efektach monitorowania i kontrolowania różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w odniesieniu do ryzyka rynkowego polegają w szczególności na:

- dokonywaniu transakcji służących zmniejszeniu ryzyka rynkowego, tj. sprzedaż instrumentu finansowego, zamknięcie instrumentu pochodnego, kupno zabezpieczającego instrumentu pochodnego;
- dywersyfikacji portfela aktywów w szczególności ze względu na kategorię ryzyka rynkowego, terminy zapadalności instrumentów, koncentrację zaangażowania w jednym podmiocie, koncentrację geograficzną;
- stanowieniu ograniczeń i limitów ryzyka rynkowego.

Stanowienie limitów jest głównym narzędziem zarządczym mającym na celu utrzymanie pozycji ryzyka w ramach akceptowalnego poziomu tolerancji na ryzyko. Struktura limitów dla poszczególnych kategorii ryzyka rynkowego, jak również dla poszczególnych jednostek ustalana jest w taki sposób, aby były one spójne z profilem ryzyka i tolerancją na ryzyko zatwierdzonymi przez Zarząd. Komitet Ryzyka Inwestycyjnego oraz Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami ustanawiają dodatkowe szczegółowe limity ryzyka rynkowego.

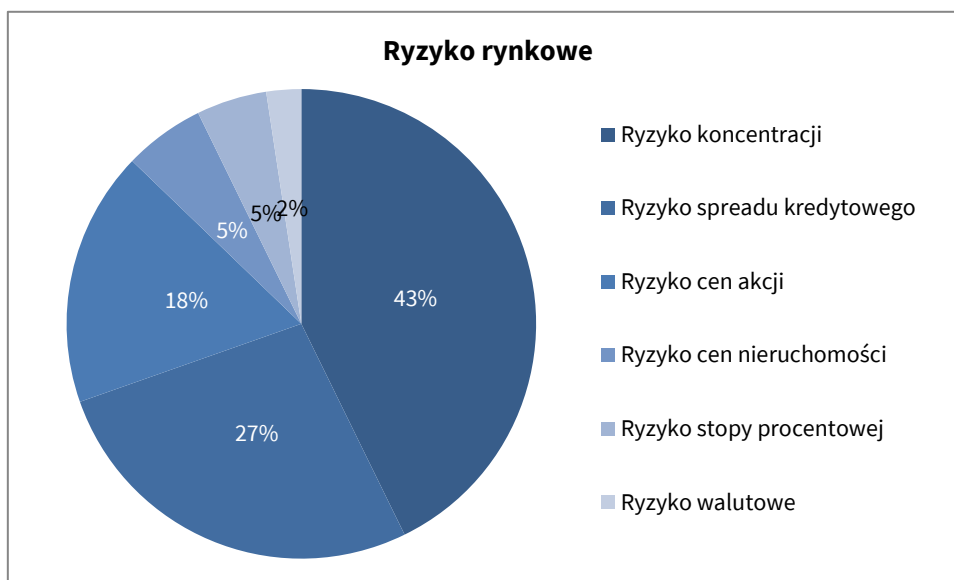
Poniższa tabela przedstawia wartość wymogów kapitałowych dla ryzyka rynkowego i jego podmodułów na koniec 2019 roku w porównaniu do 2018 roku.

Nazwa podmodułu	Wartość (tys. zł)		Zmiana 2019/2018	
	2019	2018	(tys. zł)	%
Ryzyko cen akcji	265 088	378 650	(113 562)	(30%)
Ryzyko koncentracji	644 303	274 574	369 729	135%
Ryzyko walutowe	36 141	36 795	(654)	(2%)
Ryzyko cen nieruchomości	83 742	73 302	10 440	14%
Ryzyko stopy procentowej	73 083	95 058	(21 975)	(23%)
Ryzyko spreadu kredytowego	404 840	420 900	(16 060)	(4%)
Dywersyfikacja	(526 814)	(418 442)	(108 372)	26%
Ryzyko rynkowe	980 383	860 837	119 546	14%

Wzrost ryzyka rynkowego w 2019 roku związany był ze zmianą przepisów rozporządzenia delegowanego, które umożliwiły zastosowanie podejścia LTA dla zależnych funduszy inwestycyjnych. W związku z powyższym nastąpił wzrost wymogu dla ryzyka koncentracji aktywów spowodowany w głównej mierze utratą przez spółki celowe inwestujące w nieruchomości statusu przedsiębiorstwa usług pomocniczych, a w konsekwencji wliczenie ich do podstawy obliczania podmodułu ryzyka koncentracji aktywów. Istotny wzrost ryzyka cen nieruchomości nastąpił w związku z zastosowaniem MSSF 16 Leasing i rozpoznaniem aktywów z tytułu prawa do użytkowania, co spowodowało wzrost sumy aktywów narażonych na ryzyko cen nieruchomości.

Powyższe spowodowało zmianę udziału poszczególnych podmodułów w całkowitym ryzyku rynkowym. W 2019 roku nie dokonano żadnych istotnych zmian w metodach oceny ryzyka rynkowego.

Poniższy wykres przedstawia udział poszczególnych podmodułów ryzyka rynkowego w łącznym ryzyku rynkowym bez uwzględnienia efektu dywersyfikacji.

W PZU Życie koncentracja ryzyka w odniesieniu do ryzyka rynkowego występuje wobec jednej grupy kapitałowej, której PZU Życie udzielił pożyczek i/lub posiada zaangażowania kapitałowe w akcje/ udziały jednostek podporządkowanych.

Koncentracja ryzyka rynkowego jest ograniczana poprzez stanowienie limitów na poszczególne rodzaje lokat przez odpowiednie Komitety.

C.3. Ryzyko kredytowe / ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta

Identyfikacja ryzyka kredytowego odbywa się na etapie podejmowania decyzji o zainwestowaniu w nowy typ instrumentu finansowego lub zaangażowaniu o charakterze kredytowym w nowy podmiot. Identyfikacja polega na analizie czy z daną inwestycją wiąże się ryzyko kredytowe, od czego uzależniony jest jego poziom i zmienność w czasie. Identyfikacji podlegają rzeczywiste i potencjalne źródła ryzyka kredytowego.

Ocena ryzyka polega na oszacowaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka oraz potencjalnego wpływu materializacji ryzyka na kondycję finansową.

Pomiar ryzyka kredytowego dokonywany jest przy użyciu:

- miar ekspozycji (wartość zaangażowania kredytowego brutto i netto oraz zaangażowanie kredytowe netto ważone okresem zapadalności);
- wymogu kapitałowego kalkulowanego zgodnie z formułą standardową.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka kredytowego polega na analizie bieżącego poziomu ryzyka, ocenie zdolności kredytowej i określeniu stopnia wykorzystania wyznaczonych limitów.

W PZU Życie monitorowanie odbywa się w cyklach:

- kwartalnych dla zaangażowań Biura Reasekuracji PZU Życie;
- dziennych w przypadku pozostałych limitów zaangażowania;
- miesięcznych w przypadku limitów ryzyka bazujących na wartościach wynikających z formuły standardowej.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka kredytowego i koncentracji, efektach monitorowania i kontrolowania różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w odniesieniu do ryzyka kredytowego polegają w szczególności na:

- stanowieniu limitów ograniczających zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu, grupy podmiotów, sektorów, państw;
- dywersyfikacji portfela aktywów i ubezpieczeń finansowych w szczególności ze względu na państwo, sektor;
- przyjęciu zabezpieczenia;
- dokonywaniu transakcji służących zmniejszeniu ryzyka kredytowego, tj. sprzedaż instrumentu finansowego, zamknięcie instrumentu pochodnego, kupno zabezpieczającego instrumentu pochodnego, restrukturyzacja udzielonego zadłużenia.

Struktura limitów ryzyka kredytowego dla poszczególnych emitentów jest ustalana w taki sposób, by były one spójne z profilem ryzyka i tolerancją na ryzyko zatwierdzonymi przez Zarząd. W PZU Życie jest ona ustalana przez Komitet Inwestycyjny - dla transakcji do 600 mln zł włącznie i Komitet Ryzyka Inwestycyjnego - dla transakcji powyżej 600 mln zł. Dodatkowo Komitety ustalają szczegółowe limity kwotowe i ograniczenia jakościowe.

W roku 2019 ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta (CDR) stanowiło 1,1 % ogólnej wartości SCR Spółki. W porównaniu do roku 2018 udział ten spadł o 0,5 p.p. Spadek wymogu kapitałowego dla ryzyka niewykonania zobowiązań przez kontrahenta wynika w głównej mierze ze spadku należności finansowych z tytułu nierozliczonych transakcji na instrumentach finansowych.

Ryzyko kredytowe obejmuje ryzyko niewykonania zobowiązania kontrahenta, ryzyko spreadu kredytowego i koncentracji aktywów. Zgodnie z wymaganiami określonymi przez Dyrektywę WII, ryzyko spreadu kredytowego i ryzyko koncentracji zawarte są w module ryzyka rynkowego i tam prezentowane są dane do wymogu kapitałowego. W 2019 roku nie dokonano żadnych istotnych zmian z metodach oceny ryzyka kredytowego i ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta.

W PZU Życie koncentracja ryzyka w odniesieniu do ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta występuje poprzez instrumenty pochodne i środki pieniężne na rachunkach w bankach.

W przypadku pozostałych ekspozycji, koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczana poprzez stanowienie limitów ograniczających zaangażowanie wobec pojedynczych podmiotów, grupy podmiotów oraz limitów kredytowych dla sektorów oraz krajów innych niż Polska przez Komitet Ryzyka Inwestycyjnego i Komitet Inwestycyjny.

PZU Życie dokonuje regularnych przeglądów stanowionych limitów wraz z analizą ryzyka koncentracji.

C.4. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności finansowej jest to możliwość utraty zdolności do bieżącego regulowania zobowiązań Spółki wobec jej klientów lub kontrahentów. Celem zarządzania ryzykiem płynności finansowej jest zachowanie poziomu płynności umożliwiającego bieżące regulowanie zobowiązań Spółki. W 2019 roku nie wprowadzono istotnych zmian w zakresie procesów zarządzania ryzykiem płynności finansowej. Spółka utrzymuje wymagany poziom płynności portfela lokat (profil ryzyk płynnościowych nie uległ istotnym zmianom w okresie sprawozdawczym).

Identyfikacja ryzyka polega na analizie możliwości wystąpienia niekorzystnych zdarzeń, w szczególności:

- niedoboru środków płynnych w stosunku do bieżących potrzeb Spółki;
- braku płynności posiadanych instrumentów finansowych;
- strukturalnego niedopasowania zapadalności aktywów do wymagalności zobowiązań.

Pomiar i ocena ryzyka dokonywane jest w następujących ujęciach:

- luk płynnościowych (statycznym, ryzyko płynności finansowej długoterminowej) – poprzez monitorowanie niedopasowania przepływów netto wynikających z umów ubezpieczenia zawartych do dnia bilansowego i wpływów z tytułu aktywów na pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych w poszczególnych okresach, na podstawie projekcji przepływów finansowych;
- potencjalnego niedoboru środków finansowych (ryzyko płynności finansowej średnioterminowej) – poprzez analizę historycznych i spodziewanych przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej;

- stress testowym (ryzyko płynności finansowej średnioterminowej) – poprzez oszacowanie wpływu zbycia w krótkim czasie portfela lokat finansowych na zaspokojenie zobowiązań z tytułu wystąpienia zdarzeń ubezpieczeniowych o charakterze nadzwyczajnym;
- preliminarzy bieżących (płynności finansowej krótkoterminowej) – poprzez monitorowanie zgłoszonego przez inne jednostki zapotrzebowania na środki pieniężne w terminie określonym przez obowiązujące regulacje wewnętrzne.

Ograniczeniu ryzyka płynności finansowej służą:

- utrzymywanie środków w wyodrębnionym portfelu płynnościowym, w wysokości zgodnej z limitami wartości tego portfela;
- postanowienia Umowy o zarządzanie portfelami instrumentów finansowych zawartej pomiędzy TFI PZU SA oraz PZU Życie dotyczące ograniczenia czasu wycofania środków z portfeli zarządzanych przez TFI PZU SA do maksymalnie 3 dni po złożeniu zapotrzebowania na środki pieniężne;
- posiadanie otwartych linii kredytowych w bankach lub/i możliwość dokonywania transakcji typu sell-buy-back na skarbowych papierach wartościowych, w tym utrzymywanych do terminu wykupu;
- centralizacja zarządzania portfelami/funduszami przez TFI PZU SA (korzystanie z usług jednego zewnętrznego podmiotu zarządzającego aktywami ułatwia zarządzanie ryzykiem w tym ryzykiem płynności).

PZU Życie nie zidentyfikował istotnej koncentracji ryzyk w odniesieniu do ryzyka płynności.

Monitorowanie ryzyka płynności finansowej polega na analizie wykorzystania wyznaczonych limitów.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie płynności finansowej różnym poziomom decyzyjnym.

Spółka nie ocenia ryzyka płynności przy uwzględnieniu wartości oczekiwanego zysku z przyszłych składek, o której mowa w art. 295 ust. 5 rozporządzenia delegowanego. Na potrzeby wymogu ujawnienia kwoty oczekiwanego zysku z przyszłych składek w niniejszym sprawozdaniu na 31 grudnia 2019 roku wynosi ona 5 004 065 tys. zł.

C.5. Ryzyko operacyjne

Identyfikacja ryzyka operacyjnego odbywa się w szczególności poprzez:

- gromadzenie i analizę informacji o incydentach ryzyka operacyjnego oraz przyczyn ich wystąpienia;
- samoocenę ryzyka operacyjnego;
- analizy scenariuszowe.

Ocena i pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się poprzez:

- określanie skutków wystąpienia incydentów ryzyka operacyjnego;
- szacowanie skutków wystąpienia potencjalnych incydentów ryzyka operacyjnego, które mogą wystąpić w działalności Spółki.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka operacyjnego realizowane jest głównie poprzez ustanowiony system wskaźników ryzyka operacyjnego umożliwiających ocenę zmian poziomu ryzyka operacyjnego w czasie oraz czynników mających wpływ na jego poziom w działalności Spółki.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka operacyjnego, efektach monitorowania i kontrolowania różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w ramach reakcji na zidentyfikowane i ocenione ryzyko operacyjne polegają w szczególności na:

- ograniczaniu ryzyka poprzez podjęcie działań mających na celu minimalizację ryzyka, między innymi poprzez wzmocnienie systemu kontroli wewnętrznej;
- transferze ryzyka – w szczególności za pomocą zawarcia umowy ubezpieczenia;
- unikaniu ryzyka poprzez niepodejmowanie lub wycofanie się z określonej działalności biznesowej w przypadku stwierdzenia zbyt wysokiego ryzyka operacyjnego, którego koszty ograniczenia są nieopłacalne;

- akceptacji ryzyka – aprobatę konsekwencji wynikających z ewentualnej materializacji ryzyka operacyjnego, jeśli nie zagraża ono przekroczeniem poziomu tolerancji na ryzyko operacyjne.

Plany ciągłości działania w PZU Życie zostały wdrożone. Przetestowano działania zabezpieczające poprawne funkcjonowanie procesów objętych Planem w przypadku wystąpienia awarii.

Na podstawie analizy wskaźników ryzyka operacyjnego w obszarach: bezpieczeństwa, kadrowym, technologii informatycznych oraz prawnym, poziom ryzyka operacyjnego PZU Życie w 2019 roku został oceniony jako niski. Sposób oceny ryzyka operacyjnego również nie uległ zmianie. Na bazie aktualnej wiedzy, nie zidentyfikowano żadnych istotnych koncentracji w obszarze ryzyka operacyjnego w bieżącym okresie sprawozdawczym oraz nie zidentyfikowano przesłanek mogących wskazywać na możliwość pojawienia się takich koncentracji w przyszłości.

C.6. Pozostałe istotne ryzyka

Do kategorii ryzyka zdefiniowanych jako istotne w regulacjach wewnętrznych PZU Życie zalicza się również ryzyko braku zgodności oraz ryzyko modeli. Ryzyka te ze swojej natury nie są ujęte w formule standardowej stosowanej do kalkulacji wymogów kapitałowych. Proces zarządzania tymi ryzykami odbywa się poprzez zapewnienie adekwatnych i efektywnych mechanizmów kontrolnych przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych i proceduralnych.

Ryzyko braku zgodności uwzględnia w szczególności ryzyko niedostosowania działalności PZU Życie do zmieniającego się otoczenia prawnego (zarówno w aspekcie przepisów prawa, wymogów regulacyjnych, jak i przyjętych do stosowania standardów oraz dobrych praktyk). Materializacja tego ryzyka może nastąpić w związku z opóźnieniem wdrożenia lub brakiem jasnych i jednoznacznych przepisów, czyli tzw. luką prawną. Może to powodować nieprawidłowości w działalności PZU Życie, co w konsekwencji może przyczynić się do wzrostu kosztów (np. z uwagi na kary administracyjne), jak i zwiększenia ryzyka utraty reputacji, a więc spadku wiarygodności PZU Życie na rynku (w efekcie możliwość poniesienia straty finansowej). Ryzyko braku zgodności w zakresie niedostosowania lub opóźnienia w dostosowaniu działalności PZU Życie do zmieniającego się otoczenia prawnego wzrasta z uwagi na dynamikę i skalę zmian aktów prawnych (zarówno krajowych jak i międzynarodowych) mających istotny wpływ w szczególności na działalność regulowaną PZU Życie.

Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności realizowana jest dla poszczególnych procesów wewnętrznych przez Kierujących, zgodnie z podziałem odpowiedzialności za raportowanie. Dodatkowo Biuro Compliance identyfikuje ryzyko braku zgodności na podstawie działań własnych oraz pozyskanych informacji, w tym wynikających ze zgłoszeń do rejestrów konfliktu interesów, prezentów i korzyści oraz nieprawidłowości, a także wpływających zapytań.

Ocena i pomiar ryzyka braku zgodności dokonywane są poprzez określenie skutków materializacji ryzyka:

- finansowych, wynikających m.in. z kar administracyjnych, wyroków sądowych, kar umownych oraz odszkodowań;
- niefinansowych, dotyczących utraty reputacji, w tym uszczerbku w zakresie wizerunku i marki.

W okresie sprawozdawczym nie zaszły żadne istotne zmiany w zakresie środków oceny ryzyka braku zgodności, jak i samej oceny tego ryzyka. Nie zidentyfikowano także – z uwagi na charakter opisywanych ryzyk – żadnych istotnych koncentracji ryzyk.

Monitorowanie ryzyka braku zgodności dokonywane jest w szczególności poprzez:

- analizy compliance;
- analizę systemową raportów cyklicznych otrzymywanych od Kierujących;
- udział w procesie legislacyjnym Spółki;
- przeglądy wymogów regulacyjnych;
- udział w pracach legislacyjnych w zakresie zmian obowiązujących powszechnie przepisów;
- podejmowanie aktywności w organizacjach branżowych;
- koordynację procesów kontroli zewnętrznej;
- koordynację ustawowych obowiązków informacyjnych;
- realizację zadań w zakresie giełdowych obowiązków informacyjnych;
- przegląd realizacji zaleceń Biura Compliance.

Działania zarządcze w zakresie reakcji na ryzyko braku zgodności obejmują w szczególności:

- akceptację ryzyka m.in. wobec zmian prawnych i regulacyjnych;
- ograniczanie ryzyka w tym dostosowanie procedur i procesów w kontekście wymogów regulacyjnych, opiniowanie i projektowanie regulacji wewnętrznych pod względem zgodności, uczestnictwo w procesie uzgadniania działań marketingowych;
- unikanie ryzyka poprzez zapobieganie angażowaniu w działania niezgodne z obowiązującymi wymogami regulacyjnymi, dobrymi praktykami rynkowymi lub mogące negatywnie wpłynąć na wizerunek.

Z uwagi na charakter i specyfikę ryzyk opisanych w tej części sprawozdania, wymogi dotyczące testu warunków skrajnych, jak również analiz wrażliwości co do zasady nie znajdują zastosowania do tego zakresu raportowania. Spółka nie identyfikuje istotnych ryzyk w obszarze ryzyka braku zgodności wynikających z pozycji pozabilansowych.

Ryzyko modeli zdefiniowane zostało jako ryzyko poniesienia straty finansowej, błędnego oszacowania danych raportowanych do organu nadzoru, podjęcia błędnych decyzji lub utraty reputacji z powodu błędów w opracowaniu, wdrożeniu lub stosowaniu modeli. W 2019 roku kontynuowany był formalny proces identyfikacji i pomiaru tego ryzyka, który ma na celu zapewnienie wysokiej jakości stosowanych praktyk dotyczących zarządzania tym ryzykiem. W ramach procesu w 2019 roku wykonywano monitoring oraz niezależne walidacje modeli.

Dodatkowo w ramach własnej oceny ryzyka i wypłacalności w procesie analizy ryzyk oraz identyfikacji ryzyk kluczowych Spółka identyfikuje i ocenia ryzyka nie wskazane jako istotne w regulacjach wewnętrznych. Wszystkie zidentyfikowane ryzyka są oceniane pod kątem częstotliwości oraz dotkliwości materializacji (z uwzględnieniem finansowej dotkliwości oraz wpływu na reputację). Na podstawie ww. procesu w 2019 r. do ryzyk kluczowych, poza kategoriami opisanymi we wcześniejszych częściach raportu, zaliczono ryzyka z poniższych kategorii:

- ryzyka konkurencji definiowanego jako ryzyko zmian rynkowych (warunków konkurencji) mających niekorzystny wpływ na dany podmiot;
- ryzyka biznesowego definiowanego jako możliwość poniesienia straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań związanej z błędnym modelem biznesowym, w tym dotyczącej nieosiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej.

C.6.1. Wpływ koronawirusa COVID-19 na adekwatność kapitałową PZU Życie

Na działalność Spółki wpłynęło pojawienie się na świecie pandemii koronawirusa COVID-19 („COVID-19”), która do Polski dotarła w marcu 2020.

Decyzjami rządu Polski min.:

- od 12 marca 2020 roku zamknięto w ramach profilaktyki wszystkie szkoły i uczelnie, przedszkola, żłobki;
- od 15 marca 2020 roku zamknięto granice Polski dla ruchu lotniczego oraz kolejowego, wprowadzono kontrole paszportowe, a do kraju pozwolono wjeżdżać tylko obywatelom Polski, których po przekroczeniu granicy obowiązuje 14-dniowa kwarantanna (następnie obowiązywanie tych przepisów przedłużono do 13 kwietnia 2020 roku), zamknięto sklepy inne niż spożywcze, drogerie czy apteki;
- od 25 marca 2020 wprowadzone zostały nowe zasady bezpieczeństwa, wprowadzono m.in. zakaz przemieszczania się oprócz wykonywania czynności zawodowych lub zadań służbowych, zaspokajania niezbędnych potrzeb związanych z bieżącymi sprawami życia codziennego, zakazane zostały zgromadzenia powyżej 2 osób, wprowadzono ograniczenia dotyczące przemieszczania się środkami publicznego transportu zbiorowego i pieszo.

Zaistniała sytuacja nie ma precedensu, a jej wpływ na gospodarkę jest ogromny. Najbardziej poszkodowanymi branżami stały się w pierwszej kolejności te uzależnione od możliwości przemieszczania się ludności, m.in.: transportowa, hotelarska, turystyczna, handel detaliczny.

Pojawiła się olbrzymia niepewność ekonomiczna objawiająca się potężnymi spadkami cen instrumentów kapitałowych, wzrostami rentowności korporacyjnych instrumentów dłużnych oraz spadkami kursów walut krajów emerging markets (w tym złotego), a następnie utrzymującą się wysoką zmiennością.

Rząd Polski, podobnie jak rządy wielu państw na świecie, ogłosił wprowadzenie rządowego planu pomocy („Tarcza antykrzysowa”), mającego na celu m.in. ochronę miejsc pracy oraz pomoc przedsiębiorcom. Urząd Komisji Nadzoru

Finansowego opracował Pakiet Impulsów Nadzorczych na rzecz Bezpieczeństwa i Rozwoju w obszarze rynku ubezpieczeniowego, zawierający pakiet działań wzmacniających polski sektor ubezpieczeniowy, mających na celu w szczególności zapewnienie ochrony klientów oraz ograniczenie wpływu wahań rynkowych na sektor ubezpieczeń.

PZU Życie posiadał Plany Ciągłości Działania, które nie przewidywały scenariusza epidemii w postaci COVID-19. Po ogłoszeniu 25 lutego 2020 roku sytuacji kryzysowej w PZU Życie, działaniami Sztabu Kryzysowego uzupełniono plany awaryjne m.in.: w zakresie przechodzenia w tryb pracy zdalnej oraz jej wykonywania, poziomów reagowania w przypadku zagrożenia epidemiologicznego w PZU Życie. Jednocześnie wykonano działania w zakresie rozbudowy, rekonfiguracji i zwielokrotnienia pojemności środowiska VPN oraz zmian rozwojowych w systemach informatycznych przy zachowaniu ciągłości działania oraz zabezpieczeniu interesów klientów objętych ochroną ubezpieczeniową.

W przypadku portfela ubezpieczeń na życie identyfikowane obecnie ryzyka to m.in.: wzrost świadczeń w wyniku większej zachorowalności oraz zgonów, ryzyka rezygnacji i wzrostu wykupów w ubezpieczeniach z UFK, dodatkowe koszty oraz spadek sprzedaży spowodowany mniejszą aktywnością klientów.

Rozwój sytuacji w zakresie COVID-19 jest dynamiczny, a jego wpływ na adekwatność kapitałową PZU Życie jest w tym momencie trudny do oszacowania. PZU Życie na bieżąco monitoruje jak zmieniające się otoczenie wpływa na identyfikowane przez niego ryzyka.

Niemniej, Zarząd PZU Życie dokonał oceny zdolności PZU Życie do kontynuowania działalności biorąc pod uwagę m.in.: wysoką wypłacalność, potencjalny wpływ COVID-19 na działalność operacyjną PZU Życie w tym dodatkowe koszty do poniesienia, planowanie ciągłości działalności PZU Życie oraz kontrahentów, strukturę oferowanych produktów i ryzyk z nimi związanych, ocenę sytuacji płynnościowej i stabilności finansowania, potencjalną utratę wartości aktywów finansowych i niefinansowych itp.

Zarząd PZU Życie, na bazie przeprowadzonej analizy potwierdza, że nie są znane istotne niepewności wynikające ze zdarzeń lub okoliczności, które mogą poddać w wątpliwość zdolność PZU Życie do kontynuowania działalności w okresie obejmującym przynajmniej 12 miesięcy od 31 grudnia 2019 roku.

D. Wycena aktywów i zobowiązań

Ilościowe informacje dotyczące aktywów i zobowiązań wycenionych zgodnie z systemem WII zawiera formularz QRT S.02.01.02 stanowiący załącznik nr 5 do sprawozdania.

D.1. Aktywa

PZU Życie wycenia aktywa dla celów wypłacalności w wartości godziwej, a w poniższej tabeli przedstawiono podstawy, metody i główne założenia stosowane przy wycenie aktywów.

Aktywa	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie do celów wypłacalności
Nieruchomości	Wartość godziwa nieruchomości określana jest za pomocą alternatywnej metody wyceny opisanej w części D.4. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania wyceniane są alternatywnymi metodami wyceny, zgodnie z zasadami MSSF16 Leasing.
Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	Metoda wyceny zgodna z hierarchią określoną w art. 13 rozporządzenia delegowanego: Udziały kapitałowe w jednostkach podporządkowanych notowanych na aktywnych rynkach wycenia się w wartości godziwej, zgodnie z art. 10 ust. 2 rozporządzenia delegowanego tj., według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów. Udziały w jednostkach podporządkowanych, nienotowanych na aktywnych rynkach, wycenia się skorygowaną metodą praw własności. Skorygowana metoda praw własności wymaga od PZU Życie dokonania wyceny udziałów kapitałowych posiadanych w jednostkach zależnych na podstawie posiadanego udziału w nadwyżce aktywów nad zobowiązaniami jednostki zależnej. Przy obliczaniu nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami w odniesieniu do jednostek zależnych wycenia się poszczególne aktywa i zobowiązania danej jednostki zgodnie z zasadami systemu WII. Udziały w funduszach inwestycyjnych, które Spółka klasyfikuje jako udziały w jednostkach podporządkowanych określa się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4. dla jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania.
Akcje – nienotowane	Wycena w wartości godziwej na podstawie dostępnych publicznie kwotowań instrumentów podobnych na aktywnym rynku, a gdy jej ustalenie w sposób wiarygodny nie jest możliwe, stosowane jest uproszczenie – wg wartości nabycia z uwzględnieniem trwałej utraty wartości.
Dłużne papiery wartościowe, pożyczki	Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku, a w przypadku ich braku – wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, a w przypadku ich braku – przy wykorzystaniu modeli wyceny odnoszonych do publikowanych notowań instrumentów finansowych, stóp procentowych i indeksów giełdowych. PZU Życie dokonuje wewnętrznej weryfikacji wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, porównując je z dostępnymi wycenami z innych źródeł, opierających się na danych obserwowalnych na rynku. Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek oraz pożyczek wyznacza się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	Wartość godziwą jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych określa się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Instrumenty pochodne	Dla instrumentów pochodnych notowanych na aktywnym rynku za wartość godziwą przyjmuje się cenę zamknięcia notowań na dzień bilansowy. Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. <i>forward</i>) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS (ang. <i>interest rate swap</i>) określana jest alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4. Wartość godziwa opcji związanych z lokatami strukturyzowanymi określana jest na podstawie wycen podawanych przez wystawców tych opcji, z uwzględnieniem weryfikacji tych wycen przeprowadzanej przez PZU Życie, w oparciu o posiadane własne modele wyceny.
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	Wartość godziwą depozytów wyznacza się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i	Wycena w wartości godziwej na zasadach analogicznych jak dla instrumentów finansowych posiadanych na ryzyko Spółki.

Aktywa	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie do celów wypłacalności
ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	Wartość godziwą wyznaczono alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4. W należnościach od ubezpieczonych oraz pośredników ubezpieczeniowych wykazuje się jedynie te należności, których termin wymagalności już minął. Należne oraz przyszłe raty składek są uwzględniane przy wyznaczaniu BEL jako przepływy pieniężne – wpływy.
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej) oraz kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń	Wartość godziwą wyznaczono alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Środki pieniężne	Wycena w wartości nominalnej powiększonej w uzasadnionych przypadkach o zarachowane odsetki.

Poniższa tabela przedstawia ilościowe wyjaśnienie różnic pomiędzy danymi dotyczącymi aktywów wyliczonych zgodnie z zasadami stosowanymi przy wycenie dla celów wypłacalności (opisanymi w powyższej tabeli) a danymi wyliczonymi zgodnie z zasadami stosowanymi do wyceny na potrzeby sprawozdań finansowych (wg PSR). W kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” zaprezentowano wartości z jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku zgodnie z ich treścią ekonomiczną, ale bez dokonywania korekt, które byłyby konieczne w celu dostosowania tych liczb do formatu i sposobu prezentacji wymaganego w systemie WII. Suma aktywów w kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” odpowiada sumie ze sprawozdania finansowego Spółki.

Aktywa (dane w tys. zł) na 31.12.2019 roku	Wartość ze sprawozdania finansowego na 31.12.2019 roku	Korekta aktywowanych kosztów akwizycji	Korekta wartości niematerial- nych	Wycena lokat	Wycena rezerw	Reklasyfikacja pozycji	Korekta środków ZFŚS	Wycena pozostałych aktywów	Wartość wg Wypłacalność II na 31.12.2019 roku
Aktywowane koszty akwizycji	102 444	(102 444)	-	-	-	-	-	-	-
Wartości niematerialne	159 477	-	(159 477)	-	-	-	-	-	-
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	207 020	-	-	94 146	-	-	-	-	301 166
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	20 555 718	-	-	2 349 176	-	7 119	-	-	22 912 013
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	79 903	-	-	22 777	-	-	-	-	102 680
Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	634 503	-	-	(26 262)	-	5 006 301	-	-	5 614 542
Akcje i udziały - nienotowane	3 001	-	-	-	-	-	-	-	3 001
Dłużne papiery wartościowe	14 127 578	-	-	2 343 896	-	-	-	-	16 471 474
Obligacje państwowe	13 922 555	-	-	2 343 666	-	-	-	-	16 266 221
Obligacje korporacyjne	205 023	-	-	230	-	-	-	-	205 253
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	5 006 758	-	-	-	-	(5 006 301)	-	-	457
Instrumenty pochodne	6 420	-	-	-	-	-	-	-	6 420
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	697 555	-	-	8 765	-	7 119	-	-	713 439
Aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	5 775 999	-	-	-	-	-	-	-	5 775 999
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie - pozostałe	973 340	-	-	5 938	-	-	-	-	979 278

Aktywa (dane w tys. zł) na 31.12.2019 roku	Wartość ze sprawozdania finansowego na 31.12.2019 roku	Korekta aktywowanych kosztów akwizycji	Korekta wartości niematerial- nych	Wycena lokat	Wycena rezerw	Reklasyfikacja pozycji	Korekta środków ZFŚS	Wycena pozostałych aktywów	Wartość wg Wypłacalność II na 31.12.2019 roku
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	41 875	-	-	-	(32 086)	-	-	-	9 789
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	92 256	-	-	-	-	-	(23 545)	-	68 711
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	43 350	-	-	-	-	(7 119)	(16 674)	-	19 557
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	116 248	(13 359)	-	-	-	-	-	(97 908)	4 981
Aktywa ogółem	28 067 727	(115 803)	(159 477)	2 449 260	(32 086)	-	(40 219)	(97 908)	30 071 494

D.1.1. Jakościowy opis istotnych różnic pomiędzy wyceną dla celów wypłacalności a wyceną wg PSR

D.1.1.1. Wycena lokat

- 1) Wycena jednostek podporządkowanych innych niż udziały w funduszach inwestycyjnych: różnica pomiędzy wartością wg PSR a wyceną dla celów wypłacalności wynika z różnej metody wyceny. Wg PSR jednostki podporządkowane wyceniane są metodą praw własności, natomiast dla celów bilansu ekonomicznego wyceniane są w wartości godziwej lub skorygowaną metodą praw własności.
- 2) Dłużne papiery wartościowe (portfel instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności), depozyty długoterminowe, pożyczki: różnica pomiędzy wartością wg PSR a wyceną dla celów wypłacalności wynika z różnej metody wyceny. Wg PSR ww. instrumenty wycenia się w skorygowanej cenie nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości, natomiast dla celów bilansu ekonomicznego – w wartości godziwej.

D.1.1.2. Wycena rezerw

Szczegółowe wyjaśnienie najistotniejszych różnic opisano w części D.2.2.

D.1.2. Kryteria oceny aktywnego rynku

Ustalenia, czy dany instrument finansowy jest notowany na aktywnym rynku dokonuje się przed ustaleniem wartości bilansowej tego instrumentu na dzień kończący rok kalendarzowy, na podstawie danych o ilości i wolumenie obrotu transakcji zawieranych na tym instrumencie, w ostatnim miesiącu roku. Analiza wykonywana jest na zbiorze danych pobranych z systemu Bloomberg, zawierającym informacje o transakcjach zawartych w tym okresie. Zasady te nie mają zastosowania do instrumentów dopuszczonych do obrotu na rynku Treasury Bond Spot, w przypadku których uznaje się, że są notowane na aktywnym rynku, z uwagi na kryterium, o którym mowa w pkt.2 poniżej.

Uznaje się, że dany instrument jest kwotowany na aktywnym rynku jeżeli:

- 1) dostępne dane o ilości lub wolumenie obrotu transakcji, pochodzące przynajmniej z jednego z rynków, o których mowa w kolejnym akapicie, pozwalają na stwierdzenie, że przeciętnie, w każdym dniu ostatniego miesiąca roku było zawartych przynajmniej pięć transakcji na tym instrumencie lub łączny wolumen transakcji zawartych w tym okresie był większy niż 1 % ilości instrumentów dopuszczonych do obrotu na tym rynku lub
- 2) regulacje obowiązujące na jednym z rynków, o których mowa w kolejnym akapicie, nakładają na wskazanych jego uczestników, wymóg przedstawiania kwotowań, na podstawie których wyznaczany jest kurs fixingowy przez organizatora tego rynku w każdym dniu ostatniego miesiąca roku.

Analiza aktywności rynków dokonywana jest na podstawie informacji pochodzących z rynków, na których Spółka mogłaby zawrzeć transakcje zbycia instrumentu w normalnych warunkach. W szczególności do rynków tych zalicza się:

- 1) rynki, na których Spółka już przeprowadzała transakcje lub
- 2) dedykowane rynki obrotu instrumentami dłużnymi lub
- 3) największe rynki spośród rynków danego kraju lub
- 4) rynki globalne przeznaczone dla inwestorów instytucjonalnych.

W ramach przeprowadzania analizy aktywności rynku jest weryfikowana również poprawność informacji o zawartych transakcjach, poprzez porównanie zbioru testowego wyznaczonego z danych pochodzących z systemu Bloomberg z danymi prezentowanymi na oficjalnej stronie internetowej danego rynku. Przy wyznaczaniu zbioru testowego uwzględniane są następujące kryteria:

- 1) możliwości pozyskania danych - dane historyczne z oficjalnej strony internetowej danego rynku muszą być pozyskane nieodpłatnie;

- 2) różnorodność w zakresie rodzaju emitenta instrumentu finansowego - zbiór testowy musi zawierać dane (o ile to możliwe) o przynajmniej dwóch instrumentach skarbowych i dwóch korporacyjnych;
- 3) różnorodność w zakresie rynków, z którego pochodzą dane - zbiór testowy musi zawierać dane (o ile to możliwe) przynajmniej z trzech rynków.

D.1.3. Zmiany w stosowanych podstawach uznawania i wyceny lub w szacunkach w okresie sprawozdawczym

W okresie sprawozdawczym, najistotniejszą zmianą w sposobie wyceny aktywów było ujęcie w bilansie ekonomicznym aktywów z tytułu prawa do użytkowania przedmiotu leasingu zgodnie z nowym standardem MSSF 16 Leasing, który wszedł w życie 1 stycznia 2019 roku. W wyniku powyższego PZU Życie, jako leasingobiorca, rozpoznaje w bilansie ekonomicznym aktywa z tytułu prawa do użytkowania nieruchomości komercyjnych oraz do użytku własnego.

Poza ww. zmianą nie dokonywano innych zmian w zasadach uznawania, wyceny ani w szacunkach w zakresie wyceny aktywów.

D.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

D.2.1. Wycena rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wyliczane na potrzeby wypłacalności składają się z BEL oraz RM.

Wartość BEL i RM wg linii biznesowych zawiera formularz QRT S.12.01.02, stanowiący załącznik nr 6 do sprawozdania.

D.2.1.1. Najlepsze oszacowanie zobowiązań

Wartość najlepszego oszacowania zobowiązań wyznaczana jest jako oczekiwana obecna wartość przyszłych przepływów pieniężnych, przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka.

Prognozy przepływów pieniężnych stosowane do obliczania najlepszego oszacowania zobowiązań uwzględniają wszystkie wpływy i wydatki wymagane do rozliczenia zobowiązań ubezpieczeniowych w całym okresie ich trwania. W ramach wpływów uwzględniane są wszystkie gwarantowane w umowach składki, natomiast nie są uwzględniane składki dobrowolne. Prognoza wydatków obejmuje zarówno wydatki wynikające ze zdarzeń przyszłych, jak i wypłaty świadczeń wynikające ze zdarzeń przeszłych, które nie zostały uregulowane na dzień wyceny najlepszego oszacowania zobowiązań.

Przepływy pieniężne wynikające ze zdarzeń przeszłych obejmują zobowiązania wynikające ze zdarzeń, które nie zostały zgłoszone lub wypłacone do dnia wyceny. Zobowiązania te ujęte są w rezerwach szkodowych na dzień wyceny, a wynikające z nich przepływy pieniężne prognozowane są zgodnie z przewidywanymi terminami wypłat świadczeń.

Prognozy przepływów pieniężnych wynikające ze zdarzeń przyszłych przygotowywane są dla każdego produktu (lub grupy produktów) osobno, przy użyciu odpowiednich modeli, odzwierciedlających specyfikę produktu oraz jego charakterystyczne cechy, dostosowanych do natury i skali złożoności ryzyk występujących w produkcie. W ramach prognoz dla poszczególnych produktów najlepsze oszacowanie wyznaczane jest odrębnie dla pojedynczych umów lub grup umów stanowiących jednorodne grupy ryzyka, przy uwzględnieniu jak najlepszych założeń opartych na ocenie bieżących i dotychczasowych obserwacji (założenia *best estimate*).

Przepływy pieniężne wynikające ze zdarzeń przyszłych wyznaczane są w sposób deterministyczny, w oparciu o prognozę liczby umów (ubezpieczonych) pozostających w portfelu w kolejnych miesiącach kalendarzowych oraz prognozę zdarzeń powodujących wypłatę świadczeń lub zmianę stanu umów. Poniżej przedstawiono sposób, w jaki wyznaczane są poszczególne składowe przepływy pieniężnych:

- składki ubezpieczeniowe ustalane są w oparciu o prognozowaną w kolejnych miesiącach liczbę umów oraz średnią składkę przy uwzględnieniu zakładanego współczynnika indeksacji oraz terminów opłacania składek;

- świadczenia stanowią sumę świadczeń z tytułu poszczególnych zdarzeń ubezpieczeniowych (kończących lub nie umowę ubezpieczenia) i w zależności od rodzaju świadczenia mogą być wyznaczane jako:
 - iloczyn liczby zdarzeń powodujących wypłatę świadczenia oraz kwoty świadczenia za wybrane ryzyko (w szczególności dotyczy to zgonów, wykupów i dożyć);
 - iloczyn sumy ubezpieczenia dla danego ryzyka oraz średniej szkodowości (najczęściej w przypadku, gdy dane zdarzenie ubezpieczeniowe nie powoduje zakończenia umowy);
 - iloczyn składki dla danego ryzyka oraz średniej szkodowości;
- koszty i prowizje składają się z:
 - kosztów obsługi stanowiących iloczyn kosztu jednostkowego dla danego produktu i liczby ubezpieczonych, z uwzględnieniem inflacji kosztowej; składki na KNF, PIU i Rzecznika Finansowego oraz kosztów zarządzania aktywami w przypadku aktywów zarządzanych przez podmioty zewnętrzne, wyznaczanych jako iloczyn wartości funduszu oraz wskaźnika opłaty za zarządzanie;
 - prowizji wyznaczanych jako iloczyn wskaźnika prowizji i składki przypisanej oraz dodatkowych prowizji początkowych i premii sprzedażowych, jeśli konstrukcja produktu przewiduje takie płatności;
- inne wpływy – zwroty części opłat za zarządzanie w ubezpieczeniach typu unit-linked z funduszami zarządzanymi przez podmioty zewnętrzne (tzw. *kick back*) oraz zwroty prowizji (ang. *clawback*) w ubezpieczeniach bankowych ochronnych z jednorazową opłatą składki związane z przedterminowym rozwiązaniem umowy.

Przepływy pieniężne dyskontowane są miesięcznie, przy założeniu, że przepływ następuje na koniec miesiąca, w oparciu o publikowaną przez EIOPA strukturę terminową stóp procentowych.

Przyjęta metoda deterministycznej prognozy dalszego rozwoju umowy oparta na założeniach *best estimate* i wynikająca z niego prognoza przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiedniej struktury terminowej stopy procentowej prowadzi do uwzględnienia wartości pieniądza w czasie i wyznaczenia najlepszego oszacowania zobowiązań jako średniej wartości obecnej przyszłych przepływów pieniężnych ważonej prawdopodobieństwem.

Należy jednak zaznaczyć, że w poszczególnych liniach biznesowych prognozy przyszłych przepływów pieniężnych wyznaczone są przy uwzględnieniu pewnych uproszczeń, które mogą odnosić się zarówno do przyjmowanych założeń o występowaniu przyszłych zdarzeń, jak również kosztów, a także mogą odnosić się do samego sposobu modelowania:

- 1) w przypadku produktów ubezpieczeń ochronnych rocznych odnawialnych, a w szczególności grupowych ubezpieczeń pracowniczych, prognozowane przepływy pieniężne nie są wyznaczane indywidualnie dla każdej z umów, lecz są wyznaczane zbiorczo dla całego produktu na podstawie aktualnej liczby ubezpieczonych, średnich gwarantowanych świadczeń i składek oraz średnich prawdopodobieństw występowania zdarzeń ubezpieczeniowych lub średniej szkodowości w danym produkcie. Okres prognozy ustalony w miesiącach odpowiada średniej dalszej długości umów, jaka pozostaje od końca roku do końca okresu ich obowiązywania. Uproszczenia te, ze względu na krótkoterminowy charakter umów, a także ze względu na skalę portfela grupowych ubezpieczeń pracowniczych, nie prowadzą do zniekształceń wyników prognozy w skali całego portfela;
- 2) w przypadku umów dodatkowych do ubezpieczeń indywidualnie kontynuowanych stosuje się dla każdego rodzaju umów dodatkowych odrębnie jednakowe założenia o ich trwałości. W ten sposób w miejsce odrębnych założeń o śmiertelności i rezygnacjach stosuje się jednakowy wskaźnik ubytków umów w całym portfelu. Tu również, ze względu na skalę tych umów oraz ich krótkoterminowy charakter, takie uproszczenie nie prowadzi do zniekształceń wyników całej prognozy;
- 3) stosowanie we wszystkich przypadkach umów indywidualnej kontynuacji założenia, że wszyscy ubezpieczeni urodzili się dokładnie w połowie roku;
- 4) w innych przypadkach najczęstszym uproszczeniem jest przyjmowanie wspólnych założeń o śmiertelności dla poszczególnych grup wiekowo-płciowych dla podobnych produktów, co wynika z braku indywidualnych dla każdego z produktów doświadczeń o śmiertelności w tak dokładnym podziale.

Przy kalkulacji BEL nie uwzględniono kwot należnych z tytułu reasekuracji ze względu na niewielką skalę programów reasekuracyjnych w PZU Życie, a w szczególności na ich specyficzny i bardzo wąski zakres, ograniczony głównie do przypadków katastroficznych przekraczających pewien skumulowany dość wysoki poziom. Programy te nie przekładają się bezpośrednio i wymiennie na indywidualne zmniejszenie zobowiązań wycenianych w ramach BEL.

Deterministyczne obliczenia BEL są oparte na pojedynczym scenariuszu ekonomicznym. Taki scenariusz nie ukazuje jednak pełnego wpływu istnienia opcji oraz gwarancji finansowych w umowach ubezpieczeniowych. Opcje te mogą przyczyniać się do powstania asymetrii wartości przyszłych przepływów pieniężnych pomiędzy „korzystnymi” i „niekorzystnymi” scenariuszami ekonomicznymi wpływającymi na przyszłe przychody kapitałowe z tytułu inwestycji. W przypadku PZU Życie taka sytuacja ma miejsce w ubezpieczeniach tradycyjnych w związku z występującym tam prawem do udziału w zyskach (opcja/gwarancja ubezpieczeniowa).

W celu uwzględnienia tego efektu w wycenie należy uzupełnić wycenę deterministyczną BEL o tzw. wartość czasową opcji i gwarancji (time value of options and guarantees – TVOG). Wartość tą uzyskuje się jako różnicę między wartością BEL wyznaczoną w oparciu o szereg scenariuszy wygenerowanych w modelu stochastycznym, a wartością BEL uzyskaną w modelu deterministycznym.

Według dotychczas przeprowadzonych analiz i oszacowań wartość TVOG jest przede wszystkim zależna od struktury terminowej stóp procentowych, jednak ze względu na relatywnie krótki okres do zapadalności tych umów, dość dobre zabezpieczenie przyszłych świadczeń już istniejącymi aktywami zmniejszające wielkość reinwestycji i tym samym niepewność przyszłych stóp zwrotu, a także sam sposób partycypacji ubezpieczonych poprzez coroczną indeksację sum ubezpieczeń i składek, jest niska, nieistotna. Wartość ta ostatecznie została pominięta w wynikach wyceny najlepszego oszacowania zobowiązań jako nieistotna.

D.2.1.2. Kalkulacja marginesu ryzyka

Kalkulacja marginesu ryzyka odbywa się zgodnie z założeniami zdefiniowanymi w art. 38 rozporządzenia delegowanego. Spółka stosuje uproszczenia w ramach kalkulacji marginesu ryzyka. Uproszczenia służą przybliżeniu wartości komponentów przyszłych wymogów kapitałowych za pomocą zidentyfikowanych nośników ryzyka.

D.2.2. Opis istotnych różnic pomiędzy wyceną dla celów wypłacalności a wyceną wg PSR

Wysokość rezerw techniczno-ubebezpieczeniowych dla celów wypłacalności oraz wysokość rezerw dla celów sprawozdawczości finansowej w podziale na linie biznesowe według stanu na 31 grudnia 2019 roku przedstawia poniższa tabela:

Linia biznesowa wg systemu WII	Wartość rezerw techniczno-ubebezpieczeniowych wg systemu WII		Wartość rezerw techniczno-ubebezpieczeniowych wg PSR
	BEL	RM	
Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	2 377 497	91 865	2 854 739
Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym *	5 676 888	11 288	5 743 289
Pozostałe ubezpieczenia na życie	5 655 008	1 283 987	14 182 114
Ubezpieczenia zdrowotne	(67 836)	4 442	3 134
RAZEM	13 641 557	1 391 582	22 783 276

*Produkty strukturyzowane w całości (w części gwarantowanej i części związanej z przyszłym bonusem inwestycyjnym) zaprezentowane są jako „Pozostałe ubezpieczenia na życie”.

Rezerwy techniczno-ubebezpieczeniowe wyznaczone dla celów wypłacalności składają się z dwóch składników: BEL oraz RM, z których drugi z nich tj. RM nie ma bezpośredniego odpowiednika w RTU. Różnice w wysokości BEL i rezerw wyliczanych na potrzeby sprawozdania finansowego wg PSR wynikają z przyjętych w ich kalkulacji odmiennych metodologii, sposobu uwzględniania niektórych elementów, a także przyjmowanych założeń:

- dla ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowymi funduszami kapitałowymi RTU tworzy się w wysokości odpowiadającej wartości zgromadzonych na rachunkach ubezpieczonych środków bez uwzględnienia przyszłych wpłat. Z kolei BEL co do zasady ustalany jest jako wartość obecna oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych wraz z przyszłymi składkami, o ile są one wymagane;
- RTU wyznaczone są z pominięciem rezygnacji, jednak w wysokości nie mniejszej niż gwarantowana wartość wykupu na dzień wyceny. W przypadku BEL zakłada się dodatkowe wypłaty z tytułu wykupów tylko w takim stopniu, w jakim oczekuje

się ich wystąpienia. Jednocześnie przyjęcie założeń o wcześniejszej rezygnacji powoduje obniżenie wypłat z tytułu zgonów i dożyć, które w pełnej wysokości uwzględniane są w kalkulacji RTU;

- RTU w ubezpieczeniach na życie kalkulowane są tzw. metodą składki netto, gdzie obecna wartość oczekiwanych świadczeń pomniejszana jest o wartość obecną oczekiwanych składek skorygowanych o przyjęte w taryfikacji narzuty na koszty oraz ewentualny zysk. Natomiast BEL wyznaczany jest jako różnica pomiędzy wysokością oczekiwanych świadczeń, przyszłych kosztów obsługi i prowizji, a pełną wysokością składek;
- w kalkulacji RTU założenia dotyczące śmiertelności, wysokości kosztów, prowizji itp. ustalane są w momencie wdrażania produktu i obowiązują przez cały okres trwania polis. W kalkulacji BEL założenia ustalane są na nowo na podstawie obecnych i historycznych danych (*best estimate*) i są regularnie aktualizowane;
- dyskonto przyjęte do wyceny wartości obecnej składek i świadczeń w RTU ustalane jest w trakcie taryfikacji, mając na uwadze ograniczenia wynikające z przepisów prawa, określające tzw. maksymalną stopę techniczną ogłaszaną przez organ nadzoru. W przypadku BEL dyskonto ustalane jest każdorazowo w oparciu o aktualną strukturę terminową stóp procentowych publikowaną przez EIOPA.

Różnica pomiędzy RTU a rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi wyznaczonymi dla celów wypłacalności wykazany w niniejszym sprawozdaniu jest spowodowana głównie tym, że wartości wg WII są najlepszym oszacowaniem, podczas gdy wartości wg PSR są kalkulowane z wykorzystaniem metod oraz założeń uwzględniających narzuty bezpieczeństwa.

D.2.3. Korekta dopasowująca, korekta z tytułu zmienności, przejściowa struktura terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, przejściowe odliczenia

Na 31 grudnia 2019 roku PZU Życie nie stosował korekty dopasowującej, o której mowa w art. 227 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 229 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 496 ustawy o działalności ubezpieczeniowej ani przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 497 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

D.2.4. Zmiany w założeniach przyjętych w ramach obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego

Istotne zmiany założeń przyjętych w ramach obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w 2019 roku w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego dotyczyły założeń ekonomicznych oraz innych niż ekonomiczne. Łączny efekt zmian założeń ekonomicznych wyniósł 916,1 mln zł i wynikał ze zmian stóp dyskonta. Łączny efekt zmian założeń innych niż ekonomiczne wyniósł 68,7 mln zł i dotyczył w szczególności:

- 1) zmian założeń o szkodowości – 55,5 mln zł;
- 2) zmian założeń kosztowych – 24 mln zł, dotyczy głównie ubezpieczeń z udziałem w zysku oraz ubezpieczeń kontynuowanych, co wynika z długiego okresu prognozy. Obejmuje zarówno zmianę poziomu kosztów jednostkowych, jak i przyszłego wzrostu tych kosztów;
- 3) zmiany założeń o rezygnacjach – spadek o 10,8 mln zł.

D.3. Inne zobowiązania

PZU Życie wycenia inne zobowiązania dla celów wypłacalności w wartości godziwej, a w poniższej tabeli przedstawiono podstawy, metody i główne założenia stosowane przy wycenie tych zobowiązań.

Zobowiązania	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie do celów wypłacalności
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe) oraz zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	Wartość godziwą pozostałych rezerw oraz zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników ustala się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.

Zobowiązania	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie do celów wypłacalności
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	<p>Wysokość rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się metodą bilansową, na podstawie dodatniej różnicy między wartościami przypisanymi pozycjom bilansu ujmowanym i wycenianym zgodnie z zasadami ustawy o działalności ubezpieczeniowej i rozporządzenia delegowanego, a wartościami przypisanym pozycjom bilansu wg wyceny dla celów podatkowych, przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego od osób prawnych, które - zgodnie z oczekiwaniami - będą obowiązywały w momencie realizacji rezerwy, zgodnie z przepisami polskiego prawa podatkowego, wydanymi do końca okresu sprawozdawczego.</p> <p>W bilansie ekonomicznym prezentacja rezerw i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego następuje po skompensowaniu (w ujęciu netto).</p>
Instrumenty pochodne	Wycenia się zgodnie z opisem wyceny instrumentów pochodnych w części D.1. Ujemna wycena prezentowana jest jako zobowiązanie.
Zobowiązania finansowe	Zobowiązania wynikające z umów leasingu wyceniane są alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych oraz pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej, niewykazane w innych pozycjach)	<p>Wartość godziwą ustala się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.</p> <p>W zobowiązaniach z tytułu ubezpieczeń wykazuje się jedynie te zobowiązania, których termin wymagalności już minął. Bieżące i przyszłe zobowiązania są uwzględniane przy wyznaczaniu najlepszego oszacowania jako przepływy pieniężne – wypływy.</p> <p>W pozycji Pozostałe zobowiązania ujmuje się: zarachowane koszty wynagrodzeń i nagrody dla pracowników, przedpłaty dla kontrahentów, pozostałe rozliczenia międzyokresowe bierne.</p>

Poniższa tabela przedstawia ilościowe wyjaśnienie różnic pomiędzy danymi dotyczącymi pozostałych zobowiązań wyliczonych zgodnie z zasadami stosowanymi przez PZU Życie przy wycenie dla celów wypłacalności a danymi wyliczonymi zgodnie z zasadami stosowanymi do wyceny na potrzeby sprawozdań finansowych (PSR). W kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” zaprezentowano wartości ze sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2019 roku zgodnie z ich treścią ekonomiczną, ale bez dokonywania korekt, które byłyby konieczne w celu dostosowania tych liczb do formatu i sposobu prezentacji wymaganego w systemie WII. Suma aktywów w kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” odpowiada sumie ze sprawozdania finansowego Spółki.

Zobowiązania (dane w tys. zł) na 31.12.2019 roku	Wartość ze sprawozdania finansowego na 31.12.2019 roku	Wycena rezerw	Reklasyfikacja pozycji	Podatek odroczony	Korekta środków ZFŚS	Korekta Funduszu Prewencyjnego	Wycena pozostałych zobowiązań	Wartość wg Wypłacalność II na 31.12.2019 roku
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	17 039 987	(7 695 024)	-	-	-	-	-	9 344 963
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)	3 134	(66 528)	-	-	-	-	-	(63 394)
Najlepsze oszacowanie	-	(67 836)	-	-	-	-	-	(67 836)
Margines ryzyka	-	4 442	-	-	-	-	-	4 442
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	17 036 853	(7 628 496)	-	-	-	-	-	9 408 357
Najlepsze oszacowanie	-	8 032 506	-	-	-	-	-	8 032 506
Margines ryzyka	-	1 375 851	-	-	-	-	-	1 375 851
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym*	5 743 289	(55 113)	-	-	-	-	-	5 688 176
Najlepsze oszacowanie	-	5 676 888	-	-	-	-	-	5 676 888
Margines ryzyka	-	11 288	-	-	-	-	-	11 288
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	35 378	-	-	-	-	-	-	35 378
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	5 164	-	-	-	-	-	-	5 164

Zobowiązania (dane w tys. zł) na 31.12.2019 roku	Wartość ze sprawozdania finansowego na 31.12.2019 roku	Wycena rezerw	Reklasyfikacja pozycji	Podatek odroczony	Korekta środków ZFŚS	Korekta Funduszu Prewencyjnego	Wycena pozostałych zobowiązań	Wartość wg Wypłacalność II na 31.12.2019 roku
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11 352	-	-	1 865 619	-	-	-	1 876 971
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	-	-	-	-	-	-	43 143	43 143
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	377 935	-	(220 713)	-	-	-	-	157 222
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	188 383	-	-	-	(40 220)	(40 291)	-	107 872
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	142 678	-	220 713	-	-	-	(1 915)	361 476
Zobowiązania ogółem	23 544 166	(7 750 137)	-	1 865 619	(40 220)	(40 291)	41 228	17 620 365

* Produkty strukturyzowane w całości (w części gwarantowanej i części związanej z przyszłym bonusem inwestycyjnym) zaprezentowane są w pozycji „Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)”.

D.3.1. Źródła powstawania rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

PZU Życie dokonuje kompensaty aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego w bilansie ekonomicznym, a tym samym na potrzeby kalkulacji wysokości środków własnych. Poniższa tabela prezentuje źródła powstawania po kompensacie ujemnych i dodatnich różnic przejściowych na 31 grudnia 2019 roku. Nie istnieją ujemne różnice przejściowe, dla których Spółka nie ujęłaby aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego i których termin rozliczenia ulegałby wygaśnięciu.

Przeważająca część różnic przejściowych wynika z przeszacowania aktywów finansowych i rezerw techniczno-ubezpieczeniowych średnio- i długoterminowych.

Źródła powstawania rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Kwota rezerwy z tytułu podatku odroczonego (tys. zł)
Instrumenty finansowe	456 355
Odroczone koszty akwizycji	(1 651)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(17 092)
Wycena nieruchomości	13 258
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	1 466 430
Pozostałe różnice	(40 329)
Rezerwa na odroczonego podatku dochodowy, razem	1 876 971

D.3.2. Zmiany w stosowanych podstawach uznawania i wyceny lub w szacunkach w okresie sprawozdawczym

W okresie sprawozdawczym, najistotniejsza zmiana w sposobie wyceny zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe związana była z rozpoznaniem w bilansie ekonomicznym zobowiązań z tytułu umów leasingu, tj. przyszłych opłat leasingowych, zgodnie z nowym standardem MSSF 16 Leasing, który wszedł w życie 1 stycznia 2019 roku. W wyniku powyższego PZU Życie, jako leasingobiorca, rozpoznaje w bilansie ekonomicznym zobowiązania z tytułu leasingu w pozycji zobowiązania finansowe.

Poza ww. zmianą nie dokonywano zmian w zasadach uznawania, wyceny ani w szacunkach w zakresie wyceny zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe.

D.4. Alternatywne metody wyceny

Aktywa i zobowiązania, do których mają zastosowanie alternatywne metody wyceny wraz uzasadnieniem zastosowania tych metod przedstawia poniższa tabela.

Aktywa i zobowiązania wyceniane metodą alternatywną	Opis alternatywnej metody wyceny wraz z uzasadnieniem
Nieruchomości	<p>Z uwagi na brak aktywnego rynku, nieruchomości podlegają wycenie przez licencjonowanych rzeczoznawców majątkowych zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz obowiązującymi standardami zawodowymi najczęściej metodami porównawczą lub dochodową. Licencjonowani rzeczoznawcy majątkowi zobowiązani są do skompletowania dokumentacji niezbędnej do wykonania wyceny. Akceptacja każdej wykonanej wyceny jest dodatkowo poddana ocenie zgodności ze zleceniem przez pracowników Biura Nieruchomości w celu eliminacji potencjalnych omyłek pisarskich i błędów rachunkowych a powstające ewentualne wątpliwości wyjaśniane są na bieżąco z wykonawcą operatu lub opinii.</p> <p>Aktywa z tytułu prawa do użytkowania wyceniane są zgodnie z zasadami MSSF16, tj. wg modelu kosztu pomniejszonego o odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości lub wg modelu wartości godziwej (w przypadku aktywów będących nieruchomościami inwestycyjnymi).</p> <p>Aktywa z tytułu prawa do użytkowania amortyzuje się metodą liniową od daty rozpoczęcia leasingu do końca okresu użytkowania lub do końca okresu leasingu, w zależności od tego, która z tych dat jest wcześniejsza.</p>
Dłużne papiery wartościowe, pożyczki	<p>Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wyznacza się na podstawie wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, a w przypadku ich braku metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. W przypadku pożyczek wartość godziwą wyznacza się w oparciu o metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskontowe określa się w oparciu o krzywą rentowności papierów rządowych przesuniętą o spread kredytowy. Jest on wyliczany na dzień kalibracji będący dniem najnowszej emisji lub dniem transakcji rynkowej lub każdym dniem okresu uśredniania spreadów wyliczonych z ostatnich rynkowych. Taki spread powoduje równoległe przesunięcie krzywej rentowności papierów rządowych o stałą wartość na całej jej długości lub jako różnica pomiędzy rentownościami notowanych dłużnych papierów wartościowych emitentów o podobnym ratingu i działających w podobnych branżach a rentownością obligacji rządowych (w przypadku papierów denominowanych w euro są to obligacje rządu Niemiec) przemnożona przez współczynnik ustalany na dzień kalibracji, uwzględniający w krzywej dyskontowej ryzyko specyficzne danego emitenta.</p>
Instrumenty pochodne	<p>Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. <i>forward</i>) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS (ang. <i>interest rate swap</i>) określana jest metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Do dyskontowania przepływów pieniężnych używane są stopy procentowe z krzywych dochodowości przypisanych do danego typu instrumentu finansowego i waluty, konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych.</p> <p>Wycena opcji do wartości godziwej wyznaczana jest jako zdyskontowana na dzień wyceny wartość oczekiwana funkcji wypłaty opcji. Wartość oczekiwana funkcji wypłaty wyznaczana jest w drodze modelowania metodą Monte Carlo.</p>
Depozyty	<p>Ze względu na brak aktywnego rynku, wartość godziwa depozytów wyznaczana jest jako wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych, wynikających z warunków zawartych umów depozytowych. Do dyskontowania stosowana jest krzywa bazowa skorygowana o spread kredytowy kwantyfikujący ryzyko kredytowe banków kontrahentów, z którymi w danym okresie zostały zawarte długoterminowe umowy depozytowe. Dla każdej waluty depozytów stosowana jest odpowiednia krzywa dyskontowa. Przy ustalonej walucie depozytu stosuje się krzywe dyskontowe specyficzne dla danego banku kontrahenta, w którym ten depozyt został złożony.</p>
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	<p>Z uwagi na brak aktywnego rynku Spółka wycenia jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne wg cen publikowanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych ustalonych w oparciu o wartość aktywów netto funduszy wycenionych zgodnie z zasadami rachunkowości dla funduszy. Na dzień sporządzenia sprawozdania SFCR ceny publikowane przez towarzystwa funduszy są weryfikowane do zaudytowanych sprawozdań finansowych funduszy. Wycena jednostek uczestnictwa funduszy będących jednostkami zależnymi podlega korekcie w przypadku, kiedy aktywa funduszu nie są wyceniane w sprawozdaniu funduszu wg wartości godziwej, a różnica pomiędzy wartością godziwą a wartością wyceny w sprawozdaniu funduszu jest istotna.</p>

Aktywa i zobowiązania wyceniane metodą alternatywną	Opis alternatywnej metody wyceny wraz z uzasadnieniem
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych, Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej) oraz kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń	Z uwagi na brak aktywnego rynku PZU Życie wycenia należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych oraz pozostałe należności metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Wycena tych należności opiera się na historycznej analizie spłacalności należności, a prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane aktualną rynkową stopą dyskontową, ogłaszaną przez EIOPA. Z uwagi na zwiększoną ściągalskość należności w pierwszych miesiącach windykacji efekt dyskonta jest nieistotny dla ustalenia wartości godziwej.
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników oraz pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe) wyceniane metodami aktuarialnymi	Z uwagi na brak aktywnego rynku, wartość godziwą pozostałych rezerw ustala się w kwocie oczekiwanej wartości bieżącej przewidywanych przepływów pieniężnych zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”. Wartość rezerwy na niewykorzystane urlopy uznaje się zgodnie z MSR 19 na bazie memoriałowej. Koszty odpraw emerytalnych i świadczeń pośmiertnych oszacowane metodami aktuarialnymi rozpoznaje się memoriałowo zgodnie z MSR 19 przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych. Rezerwy na odprawy emerytalne i świadczenia pośmiertne szacowane są metodami aktuarialnymi z zastosowaniem odpowiednich technik i założeń aktuarialnych (stopy dyskontowe, wskaźnik śmiertelności, przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń, wskaźniki rotacji pracowników i inwalidztwa).
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych, Pozostałe zobowiązania	Z uwagi na brak aktywnego rynku PZU Życie wycenia zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych oraz pozostałe zobowiązania metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Wycena tych zobowiązań opiera się na historycznej analizie realizacji zobowiązań, a prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane aktualną rynkową stopą dyskontową. Z uwagi na krótki oczekiwany termin zapłaty wartość nominalna stanowi racjonalne przybliżenie wartości godziwej.
Zobowiązania finansowe	Zobowiązania wynikające z umów leasingu wyceniane są zgodnie ze standardem MSSF16. Na moment początkowego ujęcia w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostających do zapłaty, w tym stałych opłat leasingowych pomniejszonych o należne zachęty leasingowe, zmiennych opłat leasingowych, które zależą od indeksu lub stawki, kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej, ceny wykonania opcji kupna, jeżeli jest prawdopodobne, że zostanie ona wykorzystana oraz kar pieniężnych za wypowiedzenie leasingu, jeżeli istnieje możliwość skorzystania z takiej opcji. W późniejszych okresach zobowiązania te wyceniane są według zamortyzowanego kosztu.

D.4.1. Założenia i oceny na temat istotnych źródeł niepewności oszacowania wartości godziwej

Niepewność w wycenie instrumentów finansowych mierzona jest następującymi współczynnikami:

- BPV (basis point value), współczynnik ten mówi, o ile zmieni się wartość instrumentu przy zmianie krzywej dyskontowej i projekcyjnej o 1 pb dla obligacji, pożyczek, depozytów i strukturyzowanych papierów wartościowych;
- wrażliwość na zmianę spreadu kredytowego, współczynnik ten mówi, o ile zmieni się wartość instrumentu przy zmianie spreadu kredytowego o 1 pb dla obligacji, pożyczek, depozytów i strukturyzowanych papierów wartościowych;
- delta, współczynnik ten mówi, o ile procent zmieni się wartość opcji pod wpływem zmiany ceny aktywa bazowego o 1%.

PZU Życie regularnie porównuje adekwatność wyceny, poprzez kalibrowanie spreadu (o ile to możliwe) stosowanego do wyceny do dostępnych cen rynkowych oraz porównywanie wyceny modelowej z wyceną w oparciu o skorygowaną cenę nabycia w przypadku obligacji, pożyczek, depozytów i strukturyzowanych papierów wartościowych.

Niepewność w wycenie aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe, za wyjątkiem instrumentów finansowych, oceniana jest głównie poprzez:

- zmienność cen;
- normy zużycia technicznego;
- zmienność przepływów finansowych;
- zmienność otoczenia gospodarczego;
- zmienność rynkowych stóp procentowych.

Spółka regularnie weryfikuje adekwatność wycen, w szczególności poprzez porównanie z innymi modelami lub historycznymi wynikami realizowanymi na rzeczywistych transakcjach.

D.5. Wszelkie inne informacje

Spółka nie posiada istotnych wartości niematerialnych ani istotnych umów leasingu.

Na 31 grudnia 2019 roku Spółka nie posiadała istotnych zobowiązań innych niż rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe, a zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych nie stanowiły istotnej klasy zobowiązań i z tego powodu ww. grupy zobowiązań nie zostały opisane szczegółowo.

E. Zarządzanie kapitałem

E.1. Środki własne

E.1.1. Zarządzanie środkami własnymi

PZU Życie jest objęty polityką kapitałową i dywidendową Grupy PZU, której realizacja zapewnia ciągłą zgodność z wymogami kapitałowymi.

Grupa PZU dąży do efektywnego zarządzania kapitałem i maksymalizacji stopy zwrotu z kapitału dla akcjonariuszy podmiotu dominującego, w szczególności przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez akwizycje.

Polityka zarządzania kapitałem PZU Życie opiera się na następujących zasadach:

- 1) zarządzanie kapitałem (w tym kapitałem nadwyżkowym) Grupy PZU na poziomie PZU jako podmiotu dominującego;
- 2) utrzymanie docelowych współczynników wypłacalności na poziomie 200%;
- 3) utrzymanie wskaźnika dźwigni finansowej Grupy PZU na poziomie nie wyższym niż 0,35;
- 4) zapewnienie środków na rozwój i akwizycje w najbliższych latach.

Wysokość dywidendy proponowanej przez Zarząd, wypłacanej przez PZU Życie za dany rok obrotowy, ustalana jest w oparciu o wynik finansowy, przy czym:

- wartość wypłaconej dywidendy nie powinna być wyższa niż 100% zysku netto; z zastrzeżeniem – poniższych punktów;
- zgodnie z planami Zarządu oraz własną oceną ryzyka i wypłacalności środki, którymi dysponuje PZU Życie po deklaracji lub wypłacie dywidendy, pozostają na poziomie, który zapewnia spełnienie warunków, o których mowa powyżej w pkt. 1-3 opisu polityki zarządzania kapitałem;
- przy określeniu dywidendy uwzględniane są rekomendacje KNF w zakresie dywidendy.

W celu monitorowania i utrzymywania kapitału na poziomie adekwatnym do podejmowanego ryzyka oraz spełnienia w sposób ciągły wymogów kapitałowych, wprowadzony został system limitów kapitałowych. Zawiera on system wczesnego ostrzegania w postaci progów, przy których należy podjąć działania naprawcze, zapobiegające przekroczeniu ostatecznego limitu.

System wczesnego ostrzegania wynika z przyjętego apetytu na ryzyko. Działania zarządcze uzależnione są od aktualnego oraz przewidywanego poziomu wskaźnika pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności dla PZU Życie:

- Strefa zielona (powyżej 160%);
- Strefa żółta (od 120% do 160%);
- Strefa czerwona (poniżej 120%);
- Limit ostateczny (poniżej 100%).

Działania zarządcze mające na celu podwyższenie poziomu środków własnych, to w szczególności:

- zwiększenie zobowiązań podporządkowanych;
- zaniechanie lub czasowe wstrzymanie wykupu instrumentów zakwalifikowanych do środków własnych, jeżeli warunki emisji lub umowa przewidują taką możliwość;
- zatrzymanie części lub całości zysku poprzez zmniejszenie kwot wypłacanych dywidend;
- dopłaty w ramach uzupełniających środków własnych;
- podwyższenie kapitału.

Działania zarządcze w zakresie profilu ryzyka obejmują, w szczególności:

- unikanie ryzyka – nieangażowanie się lub zaprzestanie angażowania się w działania, które powodują wzrost ekspozycji na ryzyko;

- transfer ryzyka – przeniesienie części ekspozycji na ryzyko na stronę trzecią;
- ograniczanie ryzyka – ograniczenie prawdopodobieństwa zmaterializowania się ryzyka lub ograniczenie jego wpływu;
- akceptację poziomu ryzyka – akceptację zatrzymania ryzyka, gdy inne działania zarządcze nie są dostępne lub koszt ich wdrożenia jest zbyt wysoki w stosunku do uzyskanych korzyści;
- wdrożenie narzędzi wspierających inne działania zarządcze, w szczególności: limitów, programów reasekuracyjnych, regularnego przeglądu polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia (underwritingu).

Skala podjętych działań naprawczych zależy od aktualnej oraz przewidywanej pozycji kapitałowej, a także momentu dokonania oceny adekwatności kapitałowej. Jeżeli analiza przeprowadzana jest na etapie planowania, wprowadzane działania naprawcze mogą mieć łagodniejszy charakter (np. dokonanie zmian w biznesplanie), niż gdy jest ona przeprowadzana na etapie monitorowania – wówczas może być konieczne podjęcie działań niezwłocznych. Na dobór działań naprawczych mają również wpływ inne czynniki, takie jak: kwestie związane z ryzykiem reputacji, możliwość zastosowania w praktyce danego działania naprawczego, czas niezbędny do wdrożenia danego działania naprawczego, jakość środków własnych w przypadku podwyższenia poziomu kapitału na pokrycie ryzyka, wpływ na prowadzoną przez Grupę PZU działalność (np. rentowność, udział w rynku).

Decyzje odnośnie zastosowania opisanych powyżej metod podejmuje Zarząd Spółki.

Rada Nadzorcza i Zarząd Spółki otrzymują raporty dotyczące bieżącego poziomu adekwatności kapitałowej (co najmniej raz na kwartał oraz na bieżąco w przypadku przekroczenia ustalonych progów kapitałowych). Planowanie kapitałowe odbywa się w ramach procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności, która przeprowadzana jest co najmniej raz w roku. Stanowi ono integralną część strategii działalności i jest uwzględniane przy podejmowaniu strategicznych decyzji. Okres planowania pozycji kapitałowej obejmuje horyzont czasowy aktualnej Strategii Grupy PZU, nie krótszy niż 3 lata.

W 2019 roku nie zostały przeprowadzone istotne zmiany dotyczące zarządzania środkami własnymi.

E.1.2. Struktura, wartość i jakość środków własnych

Na 31 grudnia 2019 roku PZU Życie posiadał 12 325 176 tys. zł dostępnych i dopuszczonych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego. Środki własne spełniały warunki art. 245 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, przy uwzględnieniu czynników określonych w art. 245 ust. 3 tejże ustawy i w związku z powyższym należały do kategorii 1 nieograniczonej i składały się z następujących pozycji:

- rezerwa uzgodnieniowa przed odliczeniem udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych w wysokości 12 030 176 tys. zł;
- pozostałe pozycje podstawowych środków własnych w wysokości 295 000 tys. zł.

Informacje dotyczące środków własnych zawiera formularz QRT S.23.01.01 stanowiący załącznik nr 7 do sprawozdania, jego podsumowanie łącznie z porównaniem z danymi na 31 grudnia 2018 roku przedstawiono poniżej:

Kategoria	Wartość wg systemu WII na 31.12.2019 w tys. zł	Wartość wg systemu WII na 31.12.2018 w tys. zł	zmiana	zmiana %
Dostępne i dopuszczone środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego, w tym:	12 325 176	11 345 111	980 065	9%
Rezerwa uzgodnieniowa przed odliczeniem udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych	12 030 176	11 050 111	980 065	9%
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	295 000	295 000	0	-

26 marca 2020 roku PZU Życie otrzymał pismo KNF, zgodnie z którym, mając na uwadze obecną sytuację wynikającą z ogłoszonego w Polsce stanu epidemii oraz możliwymi dalszymi negatywnymi konsekwencjami gospodarczymi tego stanu, organ nadzoru oczekuje, że Spółka zatrzyma całość wypracowanego zysku za 2019 rok. Zgodnie z oczekiwaniem KNF, w kalkulacji

środków własnych PZU Życie ujął przewidywaną dywidendę za 2019 rok w wartości zerowej. Środki własne pomniejszono jedynie o przewidywany odpis na ZFŚS.

Takie podejście spowodowało wzrost wartości dostępnych i dopuszczonych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego w stosunku do 2018 roku. W roku 2018 Spółka pomniejszyła wartość dostępnych środków własnych o wartość przewidywanej dywidendy rekomendowanej przez Zarząd uchwałą, podjętą przed dniem sporządzenia Sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej na 31 grudnia 2018 roku i za rok obrotowy zakończony tego dnia.

Podstawowe kategorie środków własnych i pokrycia kapitałowych wymogów wypłacalności przedstawia poniższa tabela:

Kategoria	Dane na 31 grudnia 2019 roku (w tys. zł., %)
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)	12 325 176
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego (MCR)	12 325 176
Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR)	2 660 067
Minimalny wymóg kapitałowy (MCR)	1 197 030
Współczynnik pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) dopuszczonymi środkami własnymi	463%
Współczynnik pokrycia minimalnego wymogu kapitałowego (MCR) dopuszczonymi środkami własnymi	1030%

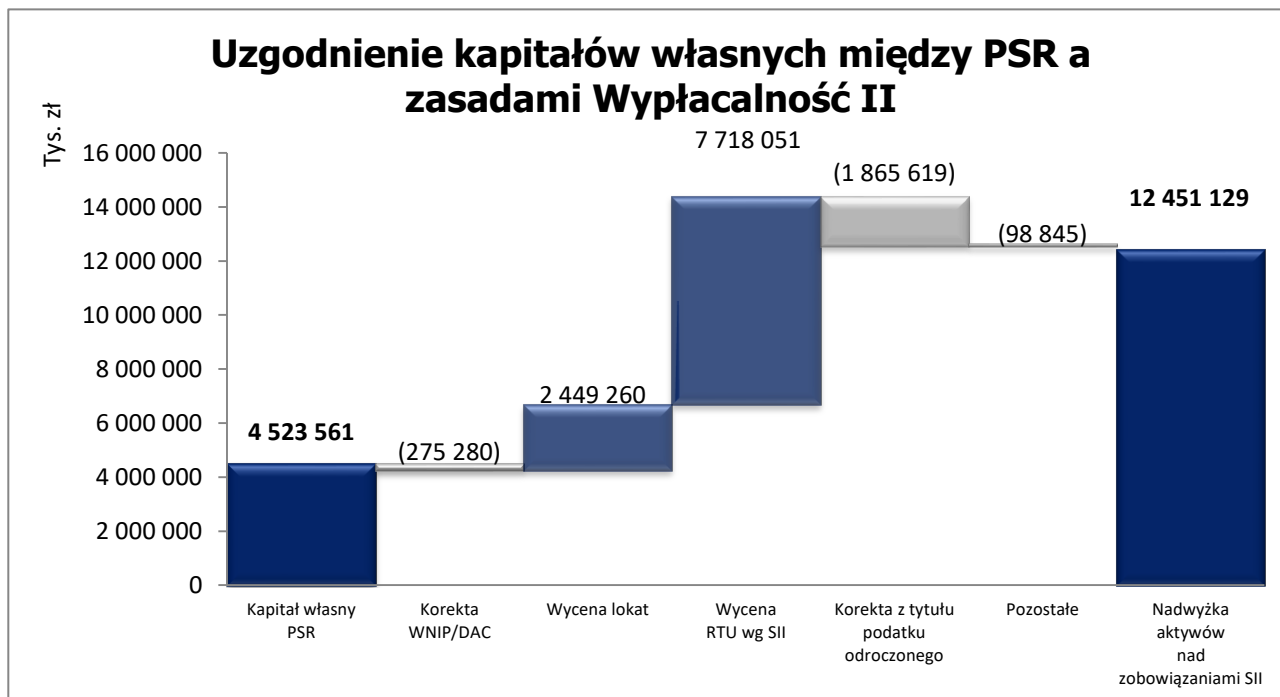
E.1.2.1. Rezerwa uzgodnieniowa

Strukturę istotnych pozycji dotyczących rezerwy uzgodnieniowej zaprezentowano w poniższej tabeli:

Rezerwa uzgodnieniowa (w tys. zł)	31 grudnia 2019
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami, w tym:	12 451 129
Kapitał własny PSR	4 523 561
Wycena WII	7 927 568
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia, w tym:	125 953
Przewidywana dywidenda	0
Odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	3 151
Przewidywany podatek od aktywów (podatek od niektórych instytucji finansowych) za kolejne 12 mies.	122 802
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	295 000
Kapitał zakładowy	295 000
Rezerwa uzgodnieniowa, razem	12 030 176

Z uwagi na oczekiwania organu nadzoru, w kalkulacji środków własnych przewidywaną dywidendę za 2019 rok ujęto w wartości zerowej.

E.1.3. Różnice pomiędzy kapitałem własnym wykazanym w sprawozdaniu finansowym PZU Życie a nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami obliczoną do celów wypłacalności

Tytuły poszczególnych różnic zaprezentowanych na wykresie powyżej wynikają z odmiennych zasad wyceny aktywów i zobowiązań na potrzeby zasad wypłacalności, a według PSR – szczegółowa prezentacja różnic jest zaprezentowana w części D. niniejszego sprawozdania. Korekta WNIP/DAC dotyczy wartości niematerialnych i aktywowanych kosztów akwizycji, które w systemie WII wykazywane są w wartości 0.

E.1.4. Odroczone podatki dochodowe

Na 31 grudnia 2019 roku PZU Życie wykazał po skompensowaniu (w ujęciu netto) rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego w wysokości 1 876 971 tys. zł. W związku z powyższym PZU Życie nie wykazał kwoty odpowiadającej wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego w Kategorii 3 środków własnych.

Szczegóły dotyczące źródła powstawania rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego zaprezentowano w pkt D.3.1.

Wysokość aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się metodą bilansową, na podstawie różnicy między wartościami przypisanymi pozycjom bilansu ekonomicznego ujmowanym i wycenianym zgodnie z metodyką Wypłacalność II, a wartościami przypisanym pozycjom bilansu ekonomicznego ujętym i wycenionym do celów podatkowych, przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego od osób prawnych, które – zgodnie z oczekiwaniami – będą obowiązywały w momencie realizacji aktywa, zgodnie z przepisami polskiego prawa podatkowego, wydany do końca okresu sprawozdawczego.

Spółka nie rozpoznaje podatku odroczonego w odniesieniu do różnic przejściowych powstałych w wyniku wyceny jednostek podporządkowanych.

Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego rozpoznaje się tylko wówczas, gdy prawdopodobnie dostępny będzie przyszły dochód podlegający opodatkowaniu, w związku z którym będzie można wykorzystać aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Zgodnie z planami finansowymi PZU Życie oczekuje osiągnięcie zysku w kolejnych latach, co pozwoli na realizację całego aktywa podatkowego.

E.2. Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy

Kwoty kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego PZU Życie na koniec okresu sprawozdawczego wraz z kwotą kapitałowego wymogu wypłacalności w podziale na moduły ryzyka przedstawia formularz QRT S.25.01.21 stanowiący załącznik nr 8 do sprawozdania. Dane ilościowe dotyczące minimalnego wymogu kapitałowego prezentuje również formularz QRT S.28.01.01 stanowiący załącznik nr 9 do sprawozdania.

Poniższa tabela przedstawia wartość MCR oraz SCR na koniec grudnia 2019 roku oraz analogicznego okresu roku poprzedniego.

Nazwa wskaźnika	Wartość (tys. zł)		Zmiana 2019/2018	
	2019	2018	(tys. zł)	%
MCR	1 197 030	1 138 052	58 978	5%
SCR	2 660 067	2 529 003	131 064	5%

Zmiana MCR jest bezpośrednią konsekwencją obserwowanego wzrostu SCR.

Zmiana SCR wynika w głównej mierze ze wzrostu wymogów kapitałowych ryzyka rynkowego i ryzyka aktuarialnego ubezpieczeń na życie. Przyczyny zmian SCR dla tych ryzyk zostały szczegółowo opisane w części C. sprawozdania. Natomiast nie odnotowano istotnych zmian w samym sposobie kalkulacji wymogów kapitałowych.

E.2.1. Zdolność odroczonych podatków dochodowych do pokrywania strat

Wartość kwoty, o którą skorygowano kapitałowy wymóg wypłacalności z tytułu zdolności odroczonych podatków dochodowych do pokrywania strat na koniec okresu sprawozdawczego wyniosła -551 751 tys. zł wobec -543 752 tys. zł.

PZU Życie dokonuje przypisania strat z tytułu szoku objętego podstawowym kapitałowym wymogiem wypłacalności w sposób zgodny z udziałem modułów i podmodułów formuły standardowej w podstawowym kapitałowym wymogu wypłacalności. W okresie sprawozdawczym przyjęto, że 50% strat z tytułu ryzyka operacyjnego ma charakter kosztów uzyskania przychodów podatkowych.

E.3. Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności

Sekcja nie dotyczy PZU Życie.

E.4. Różnice między formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym

Sekcja nie dotyczy PZU Życie.

E.5. Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności

W ciągu 2019 roku i na 31 grudnia 2019 roku nie stwierdzono niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności ani minimalnym wymogiem kapitałowym.

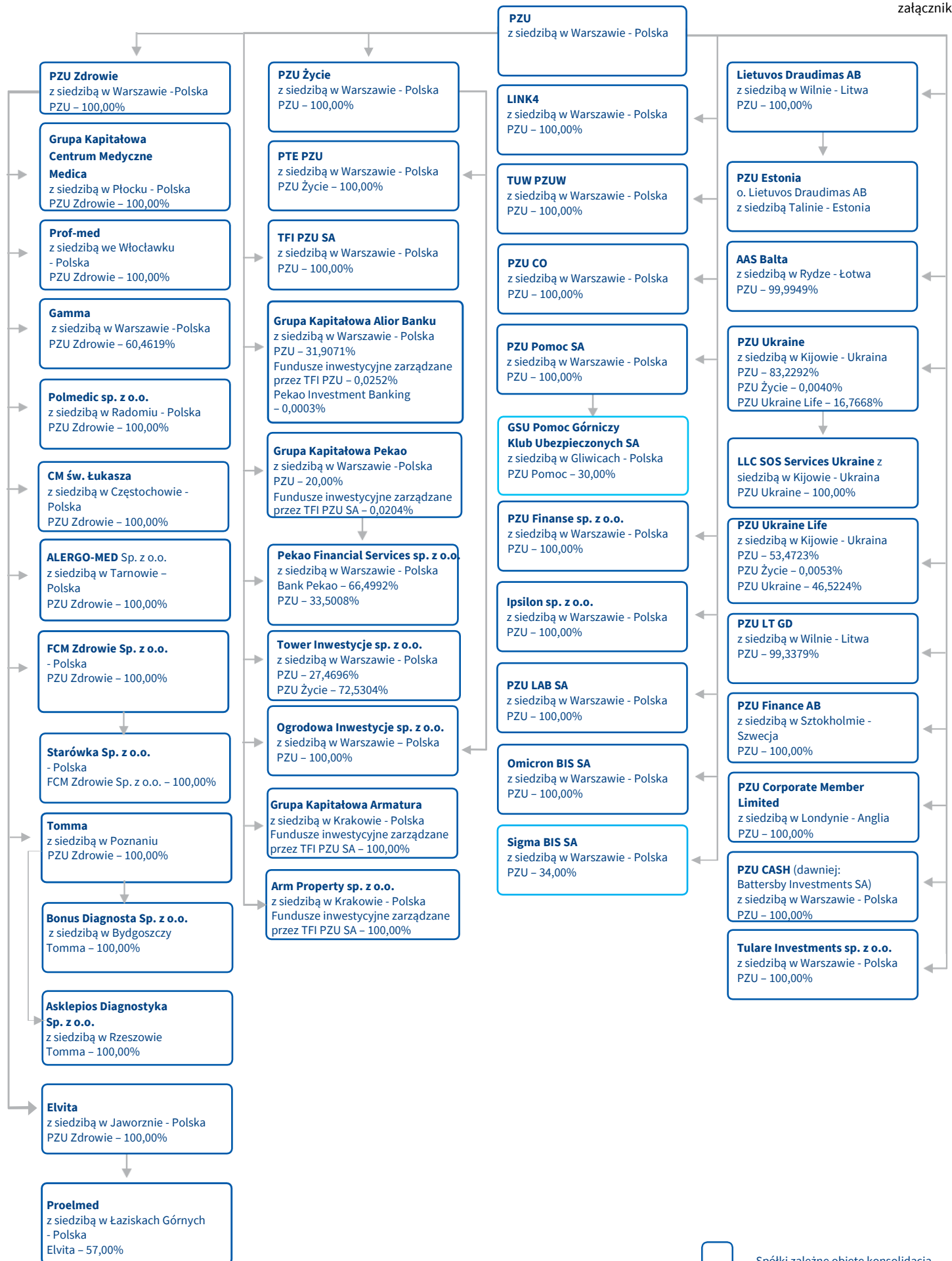
Spis załączników

- 1) Struktura Grupy Kapitałowej PZU
- 2) Uproszczony schemat struktury organizacyjnej
- 3) Formularz S.05.01.02
- 4) Formularz S.05.02.01
- 5) Formularz S.02.01.02
- 6) Formularz S.12.01.02
- 7) Formularz S.23.01.01
- 8) Formularz S.25.01.21
- 9) Formularz S.28.01.01

Podpisy osób wchodzących w skład Zarządu PZU Życie:

Imię i nazwisko	Stanowisko / Funkcja	Signature Not Verified Dokument podpisany przez Aleksandra Agatowska Data: 2020.03.31 19:01:15 CEST (podpis)
Aleksandra Agatowska	p.o. Prezesa Zarządu PZU Życie	
Tomasz Kulik	Członek Zarządu PZU Życie	Tomasz Kulik Elektronicznie podpisany przez Tomasz Kulik Data: 2020.03.31 15:20:55 +02'00' (podpis)
Marcin Eckert	Członek Zarządu PZU Życie	Marcin Eckert Elektronicznie podpisany przez Marcin Eckert Data: 2020.03.31 13:25:40 +02'00' (podpis)
Elżbieta Häuser-Schöneich	Członek Zarządu PZU Życie	Elżbieta Jolanta Häuser-Schöneich Elektronicznie podpisany przez Elżbieta Jolanta Häuser-Schöneich Data: 2020.03.31 13:35:34 +02'00' (podpis)
Bartłomiej Litwińczuk	Członek Zarządu PZU Życie	Signature Not Verified Dokument podpisany przez Bartłomiej Litwińczuk Data: 2020.03.31 13:45:37 CEST (podpis)
Dorota Macieja	Członek Zarządu PZU Życie	Dorota Macieja Elektronicznie podpisany przez Dorota Macieja Data: 2020.03.31 13:26:56 +02'00' (podpis)
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU Życie	Maciej Rapkiewicz Elektronicznie podpisany przez Maciej Rapkiewicz Data: 2020.03.31 13:29:40 +02'00' (podpis)
Małgorzata Sadurska	Członek Zarządu PZU Życie	Małgorzata Sadurska Elektronicznie podpisany przez Małgorzata Sadurska Data: 2020.03.31 14:33:25 +02'00' (podpis)

Warszawa, 31 marca 2020 roku

Spółki zależne objęte konsolidacją

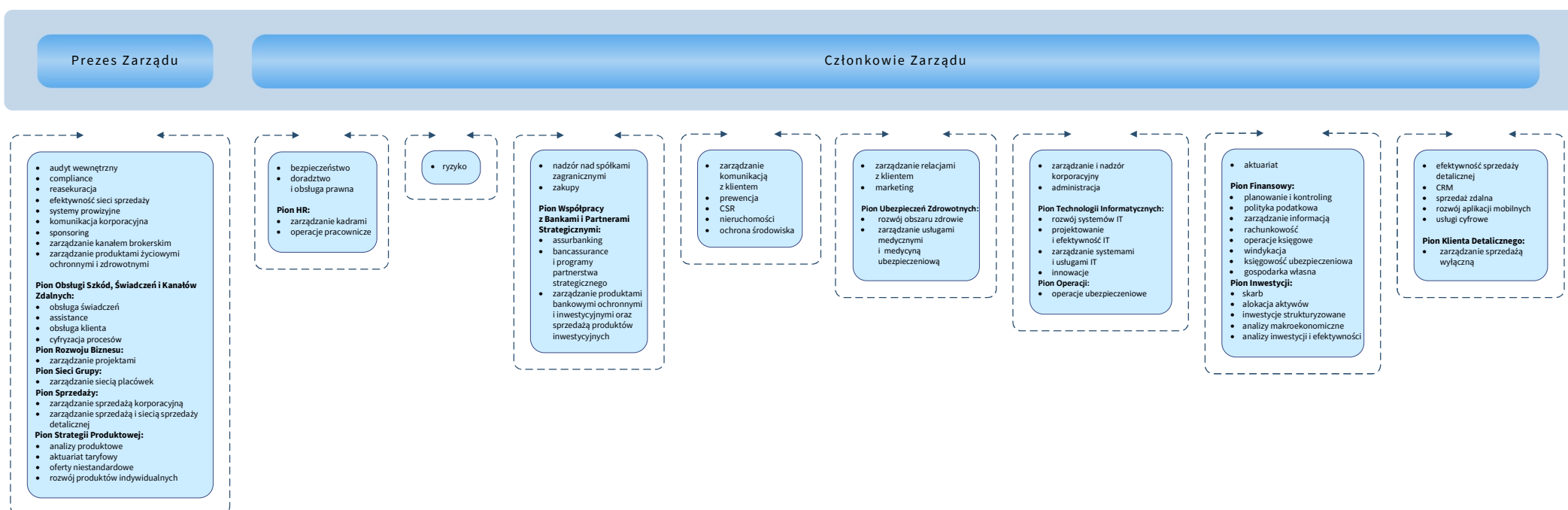

Spółki nieskonsolidowane

Nazwy spółek:

1. **AAS Balta** – Apdrošināšanas Akciju Sabiedrība Balta;
2. **Grupa Kapitałowa Centrum Medyczne Medica** – Centrum Medyczne Medica sp. z o.o. wraz z jednostką zależną Sanatorium Uzdrowiskowe „Krystynka” Sp. z o.o.;
3. **CM św. Łukasza** – Centrum Medyczne św. Łukasza sp. z o.o.;
4. **Elvita** - Przedsiębiorstwo Świadczeń Zdrowotnych i Promocji Zdrowia ELVITA – Jaworzno III sp. z o.o.;
5. **Gamma** – Centrum Medyczne Gamma sp. z o.o.;
6. **Grupa Kapitałowa Alior Banku** – Alior Bank wraz z jednostkami zależnymi: Alior Services sp. z o.o., Alior Leasing sp. z o.o., Meritum Services ICB SA, Alior TFI SA, New Commerce Services sp. z o.o., Absource sp. z o.o., Serwis Ubezpieczeniowy sp. z o.o.; CORSHAM Sp. z o.o., RBL_VC Sp. z o.o. oraz jednostka stowarzyszona PayPo sp. z o.o.
7. **Grupa Kapitałowa Armatura** – Armatura Kraków SA wraz z jednostkami zależnymi: Aquaform SA, Aquaform Badprodukte GmbH in Liquidation, Aquaform Ukraine TOW, Aquaform Romania SRL, Morehome.pl sp. z o.o. w likwidacji;
8. **Grupa Kapitałowa Pekao** – Pekao wraz z jednostkami zależnymi: Pekao Bank Hipoteczny SA, Pekao Leasing sp. z o.o., Pekao Investment Banking SA, Pekao Faktoring sp. z o.o., Pekao Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA w likwidacji, Pekao TFI SA, Centrum Kart SA, Pekao Financial Services sp. z o.o., Pekao Direct sp. z o.o., Pekao Property SA w likwidacji, FPB – Media sp. z o.o. (w upadłości), Pekao Fundusz Kapitałowy sp. z o.o. w likwidacji, Pekao Investment Management SA, Dom Inwestycyjny Xelion sp. z o.o. oraz jednostka stowarzyszona CPF Management;
9. **Link4** – Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA;
10. **Proelmed** – Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.;
11. **Prof-med** - Specjalistyczna Przychodnia Przemysłowa Prof-Med sp. z o.o.;
12. **PTE PZU** – Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA;
13. **PZU LT GD** - UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas;
14. **PZU CO** – PZU Centrum Operacji SA;
15. **PZU Ukraine** – PrJSC IC PZU Ukraine;
16. **PZU Ukraine Life** – PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance;
17. **PZU Zdrowie** – PZU Zdrowie SA, w ramach PZU Zdrowie funkcjonuje 10 oddziałów: CM Nasze Zdrowie, CM Medicus, CM Cordis, CM Warszawa, CM Kraków, CM Poznań, CM Wrocław, Artimed, Revimed, CM Warszawa Chmielna;

Organizacja Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie Spółki Akcyjnej

Nazwa zakładu Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna

Roczne dane i informacje do celów nadzoru - zakłady ubezpieczeń /
Annual Solvency II reporting Solo

31-12-2019

S.05.01.02

Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych
(w tys. zł)

		Linie biznesowe dla zobowiązania z tytułu ubezpieczeń na życie						Zobowiązania z tytułu reasekuracji		
		Ubezpieczenia zdrowotne	Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	Pozostałe ubezpieczenia na życie	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń na życie	Ogółem
		C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0300
Składki przypisane										
Brutto	R1410	402 681	340 970	1 183 326	6 654 662	-	-	-	-	8 581 639
Udział zakładu reasekuracji	R1420	-	40	-	1 085	-	-	-	-	1 125
Netto	R1500	402 681	340 930	1 183 326	6 653 577	-	-	-	-	8 580 514
Składki zarobione										
Brutto	R1510	402 107	339 505	1 183 322	6 654 802	-	-	-	-	8 579 736
Udział zakładu reasekuracji	R1520	-	40	-	1 085	-	-	-	-	1 125
Netto	R1600	402 107	339 464	1 183 322	6 653 717	-	-	-	-	8 578 611
Odszkodowania i świadczenia										
Brutto	R1610	191 544	348 933	1 065 814	4 555 508	-	-	-	-	6 161 799
Udział zakładu reasekuracji	R1620	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto	R1700	191 544	348 933	1 065 814	4 555 508	-	-	-	-	6 161 799
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych										
Brutto	R1710	-	104 998	(366 156)	(154 549)	-	-	-	-	(415 707)
Udział zakładu reasekuracji	R1720	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto	R1800	-	104 998	(366 156)	(154 549)	-	-	-	-	(415 707)
Koszty poniesione	R1900	130 194	102 626	83 290	1 147 478	-	-	-	-	1 463 588
Pozostałe koszty	R2500									24 050
Koszty ogółem	R2600									1 487 638

Nazwa zakładu
Roczne dane i informacje do celów nadzoru - zakłady ubezpieczeń / Annual
Solvency II reporting Solo

Powszechny Zakład Ubezpieczeń
31-12-2019

S.05.02.01

Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg kraju (w tys. zł)

		Kraj siedziby	Najważniejszych pięć krajów (wg kwoty składek przypisanych brutto) – Zobowiązania związane z ubezpieczeniami innymi na życie					Najważniejszych pięć krajów i kraj siedziby	
			C0150	C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	C02010
		R1400		C022	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270
Składki przypisane									
Brutto	R1410	8 581 639	-	-	-	-	-	-	8 581 639
Udział zakładu reasekuracji	R1420	1 125	-	-	-	-	-	-	1 125
Netto	R1500	8 580 514	-	-	-	-	-	-	8 580 514
Składki zarobione									
Brutto	R1510	8 579 736	-	-	-	-	-	-	8 579 736
Udział zakładu reasekuracji	R1520	1 125	-	-	-	-	-	-	1 125
Netto	R1600	8 578 611	-	-	-	-	-	-	8 578 611
Odszkodowania i świadczenia									
Brutto	R1610	6 161 799	-	-	-	-	-	-	6 161 799
Udział zakładu reasekuracji	R1620	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto	R1700	6 161 799	-	-	-	-	-	-	6 161 799
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych									
Brutto	R1710	(415 707)	-	-	-	-	-	-	(415 707)
Udział zakładu reasekuracji	R1720	-	-	-	-	-	-	-	-
Netto	R1800	(415 707)	-	-	-	-	-	-	(415 707)
Koszty poniesione	R1900	1 463 588	-	-	-	-	-	-	1 463 588
Pozostałe koszty	R2500								24 050
Koszty ogółem	R2600								1 487 638

Nazwa zakładu
Roczne dane i informacje do celów nadzoru - zakłady ubezpieczeń / Annual Solvency II reporting Solo

Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna
31-12-2019

S.02.01.02
Pozycje bilansowe (w tys. zł)

		Wartość bilansowa wg Wypłacalność II C0010
Aktywa		
Wartość firmy	R0010	-
Aktywowane koszty akwizycji	R0020	-
Wartości niematerialne i prawne	R0030	-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040	-
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	R0050	-
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060	301 166
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0070	22 912 013
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	R0080	102 680
Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	R0090	5 614 542
Akcje i udziały	R0100	3 001
Akcje i udziały – notowane	R0110	-
Akcje i udziały – nienotowane	R0120	3 001
Dłużne papiery wartościowe	R0130	16 471 474
Obligacje państwowe	R0140	16 266 221
Obligacje korporacyjne	R0150	205 253
Strukturyzowane papiery wartościowe	R0160	-
Zabezpieczone papiery wartościowe	R0170	-
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	R0180	457
Instrumenty pochodne	R0190	6 420
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	R0200	713 439
Pozostałe lokaty	R0210	-
Aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0220	5 775 999
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0230	979 278
Pożyczki pod zastaw polis	R0240	-
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych	R0250	-
Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0260	979 278
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z:	R0270	-
Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0280	-
Ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0290	-
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0300	-
Ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0310	-
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie	R0320	-
Ubezpieczenia na życie z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0330	-
Ubezpieczenia na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0340	-
Depozyty u cedentów	R0350	-
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	9 789
Należności z tytułu reasekuracji biernej	R0370	-
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	68 711
Akcje własne (posiadane bezpośrednio)	R0390	-
Kwoty należne, dotyczące pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego, do których opłacenia wezwano, ale które nie zostały jeszcze opłacone.	R0400	-
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410	19 557
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	4 981
Aktywa ogółem	R0500	30 071 494
Zobowiązania		
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie	R0510	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0520	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0530	-
Najlepsze oszacowanie	R0540	-
Margines ryzyka	R0550	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	R0560	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0570	-
Najlepsze oszacowanie	R0580	-
Margines ryzyka	R0590	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0600	9 344 963
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)	R0610	(63 394)
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0620	-
Najlepsze oszacowanie	R0630	(67 836)
Margines ryzyka	R0640	4 442
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0650	9 408 357
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0660	-
Najlepsze oszacowanie	R0670	8 032 506
Margines ryzyka	R0680	1 375 851
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0690	5 688 176
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0700	-
Najlepsze oszacowanie	R0710	5 676 888
Margines ryzyka	R0720	11 288
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	R0730	-
Zobowiązania warunkowe	R0740	-
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	35 378
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	5 164
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	R0770	-
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	1 876 971
Instrumenty pochodne	R0790	-
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	-
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810	43 143
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	157 222
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	R0830	-
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	107 872
Zobowiązania podporządkowane	R0850	-
Zobowiązania podporządkowane niewłączone do BOF	R0860	-
Zobowiązania podporządkowane włączone do BOF	R0870	-
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	361 476
Zobowiązania ogółem	R0900	17 620 365
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R1000	12 451 129

Nazwa zakładu
Roczne dane i informacje do celów nadzoru -
zakłady ubezpieczeń / Annual Solvency II
reporting Solo

Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna

31-12-2019

S.12.01.02
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla
ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń
zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na
życie (w tys. zł)

	Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym			Pozostałe ubezpieczenia na życie			Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Przejęta reasekuracja	Ogółem (Ubezpieczenia na życie inne niż zdrowotne, w tym ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	Ubezpieczenia na życie (bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa)			Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych (reasekuracja czynna)	Ogółem (Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie)
		C0020	C0030	Umowy bez opcji i gwarancji C0040	Umowy z opcjami i gwarancjami C0050	C0060	Umowy bez opcji i gwarancji C0070	Umowy z opcjami i gwarancjami C0080			C0160	Umowy bez opcji i gwarancji C0170	Umowy z opcjami i gwarancjami C0180	C0190	C0200	C0210
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie - Ogółem	R0020	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka / Technical provisions calculated as a sum of BE and RM																
Najlepsze oszacowanie																
Najlepsze oszacowanie brutto	R0030	2 377 497	-	5 676 888	-	-	5 655 008	-	-	13 709 394	-	(67 836)	-	-	-	(67 836)
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta - Ogółem	R0080	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej - ogółem	R0090	2 377 497	-	5 676 888	-	-	5 655 008	-	-	13 709 394	-	(67 836)	-	-	-	(67 836)
Margines ryzyka	R0100	91 865	11 288	-	-	1 283 987	-	-	-	1 387 139	4 442	-	-	-	-	4 442
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych / Amount of the transitional on Technical Provisions																
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie	R0120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Margines ryzyka	R0130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe - ogółem	R0200	2 469 362	11 288	-	-	1 283 987	-	-	-	15 096 533	4 442	-	-	-	-	(63 394)

Nazwa zakładu
Roczne dane i informacje do celów nadzoru - zakłady ubezpieczeń / Annual Solvency II reporting Solo

Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna
31-12-2019

S.23.01.01
Środki własne (w tys. zł)

Ogółem	Tier 1 – nieograniczone	Tier 1 – ograniczone	Tier 2	Tier 3
C0010	C0020	C0030	C0040	C0050

Podstawowe środki własne przed odliczeniem z tytułu udziałów w innych instytucjach
sektora finansowego zgodnie z art. 68 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35

Kapitał zakładowy (wraz z akcjami własnymi)	R0010	295 000	295 000	-	-
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	R0030	-	-	-	-
Kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0040	-	-	-	-
Podporządkowane fundusze udziałowe/członkowskie w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0050	-	-	-	-
Fundusze nadwyżkowe	R0070	-	-	-	-
Akcje uprzywilejowane	R0090	-	-	-	-
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z akcjami uprzywilejowanymi	R0110	-	-	-	-
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130	12 030 176	12 030 176	-	-
Zobowiązania podporządkowane	R0140	-	-	-	-
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0160	-	-	-	-
Pozostałe pozycje środków własnych zatwierdzone przez organ nadzoru jako podstawowe środki własne, niewymienione powyżej	R0180	-	-	-	-

Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II

Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II	R0220	-	-	-	-
--	-------	---	---	---	---

Odliczenia / Deductions

Wartość odliczeń z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych - ogółem	R0230	-	-	-	-
Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	R0290	12 325 176	12 325 176	-	-

Uzupełniające środki własne

Nieopłacony kapitał zakładowy, do którego opłacenia nie wezwano i który może być wezwany do opłacenia na żądanie	R0300	-	-	-	-
Nieopłacony kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0310	-	-	-	-
Nieopłacone akcje uprzywilejowane, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0320	-	-	-	-
Prawnie wiążące zobowiązanie do subskrypcji i opłacenia na żądanie zobowiązań podporządkowanych	R0330	-	-	-	-
Akredytywy i gwarancje zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0340	-	-	-	-
Akredytywy i gwarancje inne niż zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0350	-	-	-	-
Dodatkowe wkłady od członków zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0360	-	-	-	-
Dodatkowe wkłady od członków - inne niż zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0370	-	-	-	-
Pozostałe uzupełniające środki własne	R0390	-	-	-	-
Uzupełniające środki własne ogółem	R0400	-	-	-	-

Dostępne i dopuszczone środki własne / Available and eligible own funds

Kwota dostępnych środków własnych ogółem na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)	R0500	12 325 176	12 325 176	-	-
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie MCR	R0510	12 325 176	12 325 176	-	-
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR	R0540	12 325 176	12 325 176	-	-
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR	R0550	12 325 176	12 325 176	-	-
SCR	R0580	2 660 067	-	-	-
MCR	R0600	1 197 030	-	-	-
Wskaźnik dopuszczonych środków własnych do SCR	R0620	463,34%	-	-	-
Wskaźnik dopuszczonych środków własnych do MCR	R0640	1 029,65%	-	-	-

C0060

Rezerwa uzgodnieniowa

Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R0700	12 451 129
Akcje własne (posiadane bezpośrednio i pośrednio)	R0710	-
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia	R0720	125 953
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	R0730	295 000
Korekta ze względu na wydzielone pozycje środków własnych w ramach portfeli objętych korektą dopasowującą i funduszy wyodrębnionych	R0740	-
Rezerwa uzgodnieniowa	R0760	12 030 176

Oczekiwane zyski

Oczekiwane zyski z przyszłych składek - Działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	R0770	5 004 065
Oczekiwane zyski z przyszłych składek - Działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0780	-
Oczekiwane zyski z przyszłych składek - Ogółem	R0790	5 004 065

Nazwa zakładu
Roczne dane i informacje do celów nadzoru - zakłady ubezpieczeń / Annual Solvency II reporting Solo

Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna
31-12-2019

S.25.01.21

Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla grup stosujących formułę standardową (w tys. zł)

		Kapitałowy wymóg wypłacalności brutto	Parametry specyficzne dla zakładu	Uproszczenia
		C0110	C0080	C0090
Ryzyko rynkowe	R0010	980 384		-
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020	29 295		-
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	R0030	2 470 028	-	-
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040	77 831	-	-
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie	R0050	-	-	-
Dywersyfikacja	R0060	(647 926)		
Ryzyko z tytułu wartości niematerialnych i prawnych	R0070	-		
Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności	R0100	2 909 612		

Obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności		C0110
Ryzyko operacyjne	R0130	302 206
Zdolność rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat	R0140	-
Zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat	R0150	(551 751)
Wymóg kapitałowy dla działalności prowadzonej zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/41/WE	R0160	-
Kapitałowy wymóg wypłacalności z wyłączeniem wymogu kapitałowego	R0200	2 660 067
Ustanowione wymogi kapitałowe	R0210	-
Kapitałowy wymóg wypłacalności	R0220	2 660 067
Inne informacje na temat SCR		
Wymóg kapitałowy dla podmodułu ryzyka cen akcji opartego na czasie trwania	R0400	-
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla pozostałej części	R0410	-
Łączna wartość hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla funduszy wyodrębnionych	R0420	-
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla portfeli objętych korektą dopasowującą	R0430	-
Efekt dywersyfikacji ze względu na agregację nSCR dla RFF na podstawie art. 304	R0440	-

Nazwa zakładu
Roczne dane i informacje do celów nadzoru - zakłady ubezpieczeń / Annual Solvency II
reporting Solo

Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna
31-12-2019

S.28.01.01

Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (w tys. zł)

Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie

		C0010	
MCRNL Wynik	R0010		-
		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	Składki przypisane w okresie ostatnich 12 miesięcy netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej)
		C0020	C0030
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych i reasekuracja proporcjonalna	R0020	-	-
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów i reasekuracja proporcjonalna	R0030	-	-
Ubezpieczenia pracownicze i reasekuracja proporcjonalna	R0040	-	-
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych i reasekuracja proporcjonalna	R0050	-	-
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów i reasekuracja proporcjonalna	R0060	-	-
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe i reasekuracja proporcjonalna	R0070	-	-
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych i reasekuracja proporcjonalna tych ubezpieczeń	R0080	-	-
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej i reasekuracja proporcjonalna	R0090	-	-
Ubezpieczenia i reasekuracja proporcjonalna kredytów i poręczeń	R0100	-	-
Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej i reasekuracja proporcjonalna	R0110	-	-
Ubezpieczenia świadczenia pomocy i reasekuracja proporcjonalna	R0120	-	-
Ubezpieczenia różnych strat finansowych i reasekuracja proporcjonalna	R0130	-	-
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	R0140	-	-
Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	R0150	-	-
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	R0160	-	-
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	R0170	-	-

Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń na życie

		C0040	
MCRL Wynik	R0200		2 221 271
		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia)) / Net (of reinsurance/SPV) best estimate and TP calculated as a whole	Całkowita suma na ryzyku netto (z odliczeniem umów reasekuracji i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia)) / Net (of reinsurance/SPV) total capital at risk
		C0050	C0060
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – świadczenia gwarantowane	R0210	2 377 497	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – przyszłe świadczenia uznaniowe	R0220	-	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0230	5 676 888	
Inne zobowiązania z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie i (reasekuracji) ubezpieczeń zdrowotnych	R0240	5 587 173	
Całkowita suma na ryzyku w odniesieniu do wszystkich zobowiązań z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie	R0250		2 823 191 954

Ogólne obliczenie MCR / Overall MCR calculation		C0070	
Liniowy MCR	R0300		2 221 271
SCR	R0310		2 660 067
Górny próg MCR	R0320		1 197 030
Dolny próg MCR	R0330		665 017
Łączny MCR	R0340		1 197 030
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	R0350		15 768
		C0070	
Minimalny wymóg kapitałowy	R0400		1 197 030